

CONSILIUL JUDEȚULUI GALAȚI

DUNĂREA DE JOS

FONDAT ÎN 1908 - SERIE NOUA (ANUL X) - NR. 107 IANUARIE 2011
REVISTA LUNARA A CENTRULUI CULTURAL DUNAREA DE JOS

Suflet
căt-re suflet!

INCEPTION

Suflet către suflet!

„Suflet către suflet” este îndemnul pe care îl adresăm tuturor celor care promovează actul cultural, cititorilor, colaboratorilor și partenerilor, adăugând gânduri de bine și sănătate pentru anul 2011.

De la „suflet către suflet” exprimă-te, iubește, ascultă, citește, reia un proiect abandonat, renunță la ceea ce nu-ți place, lasă-i pe alții să te ajute, îndeplinește-ți promisiunile, speră într-un viitor mai bun !

Centrul Cultural Dunărea de Jos vă urează Sărbători fericite și La mulți ani!

Sergiu DUMITRESCU

Proiectele Centrului Cultural Dunărea de Jos în luna ianuarie 2011:

Decembrie 2010
Centrul Cultural Dunărea de Jos
ROGVAIV
Ziua Minorităților Naționale
din România

04 ian. - Revista “Dunărea de Jos” nr.107 - Editura CCDJ;

05 ian. - Ședința Clubului umoriștilor “Verva” - La Mansardă, Sediul Centrului Cultural;

06 ian. - Sărbătoarea Bobotezei - Concert susținut pe Faleza superioară - Fanfara “Valurile Dunării”;

10 ian. - Cubul critic “OBLIO” - La Mansardă, Sediul Centrului Cultural-Editura Centrului Cultural;

15 ian. - Programul Clepsidra – Proiectul Filantropia - Concert la azilul de bătrâni - Fanfara “Valurile Dunării”;

15 ian. - Lansarea cărții poștale: 100 de ani de la inaugurarea monumentului lui M. Eminescu la Galați - Editura Centrului Cultural;

24 ian. - Ziua Unirii – spectacol – statuia Al. I. Cuza - Fanfara “Valurile Dunării”, Ansamblul Folcloric “Doina Covurluiului”;

24 ian. - Ziua Școlii - Școala Unirea din Braniștea - spectacole și manifestări în Comuna Braniștea - Secția de Cercetare, Conservare și Valorificare a Creației și Tradiției Populare;

24 ian. - Cubul critic “OBLIO” – La Mansardă, Sediul Centrului Cultural - Editura Centrului Cultural;

26 ian. - Programul VISIO: Salonul de iarnă al Artei Vizuale - La Mansardă, Sediul Centrului Cultural - Secția Școala de Arte;

28 ian. - Salonul de iarnă al artiștilor fotografi - Sala Multimedia, Sediul Centrului Cultural - Fotoclubul Artiștilor Fotografi “Dunărea de Jos”;

29 ian. - Programul Clepsidra – concert filantropic - azilul de bătrâni - Fanfara “Valurile Dunării”;

În luna ianuarie se vor derula și următoarele proiecte și programe în cadrul Secției de Cercetare, Conservare și Valorificare a Creației și Tradiției Populare: **Pomul Vieții, Satul din noi, Casa Satului, ROGVAIV** – promovarea multiculturalității prin formarea unei atitudini deschise pentru cunoașterea istoriei și culturii locale ale etniilor, **La români de sărbători**, editare de CD-uri, DVD-uri, culegeri, broșuri și pliante.

Revista *Dunărea de Jos* este membră
APLER
(Asociația Publicațiilor Literare și a
Editurilor din România)

Revista *Dunărea de Jos*
este membră **ARPE**
(Asociația Revistelor și
Publicațiilor Europene)

MESAJUL

adresat persoanelor aparținând minorităților naționale cu prilejul zilei de 18 decembrie 2010 - Ziua Minorităților Naționale din România

Doamnelor și Domnilor,

În 18 decembrie 1992, Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite a adoptat "Declarația cu privire la drepturile persoanelor aparținând minorităților naționale, etnice, lingvistice și religioase", primul document internațional care oferă o garanție a drepturilor minorităților, iar România, alături de alte state, recunoscând importanța acestei Declarații, a decis ca ziua de 18 decembrie să fie celebrată ca Zi a minorităților naționale.

Acest act de respect față de orice etnie conlocuitoare este totodată un gest de recunoaștere a contribuției persoanelor aparținând minorităților naționale la realizările economice și spirituale ale țării noastre comune, România.

Fenomenul minoritar este o realitate obiectivă în spațiul românesc și dovedește că poporul român a primit în decursul istoriei numeroase etnii cu care a conviețuit în decursul secolelor și care și-au păstrat nealterate graiul, cultura și tradițiile. Ca țară democratică, cu o civilizație și o cultură consolidate, am propulsat îndemnul spre armonie și toleranță.

În România, minoritățile naționale au garantate drepturile fundamentale care le permit să se manifeste și să se afirme în societatea românească în aceleași condiții cu majoritatea. Eforturile și politicile României ce combat discriminarea și promovează diversitatea, situează țara noastră într-o poziție favorabilă, printre țările membre ale Uniunii Europene.

Multiculturalitatea este o realitate în care trăim. Ea presupune recunoașterea pluralismului și a varietății culturale, a identității culturale a oricărei minorități. Ca administrație publică județeană, punem un accent deosebit pe recunoașterea reciprocă de valori, pe cultivarea unui spirit de dialog, pe comunicare și colaborare între diversele culturi existente în spațiul de la „Dunărea de Jos”.

Acțiunile și manifestările pe care le organizăm reflectă diversitatea socio-culturală cu care etniile minoritare însuflețesc și completează tradițiile și cultura românească. Scopul acestora este de a garanta păstrarea, exprimarea și dezvoltarea identității etnice a minorităților naționale pe plan cultural, lingvistic și religios.

Cultura minorităților naționale face parte din cultura românească. Minoritățile exprimă cultura, limba și religia celor ce conviețuiesc de secole în acest spațiu geografic comun. Fiecare contribuție a unei minorități constituie o cărămidă la cultura națională. Ne străduim să păstrăm patrimoniul etnic și dorim ca fiecare comunitatea etnică din zonă să fie înțeleasă. Este de datoria noastră să milităm pentru conservarea patrimoniului etnic din regiune și din țară.

Trecerea timpului a dus la reducerea numărului populației etnice, ceea ce poate da de gândit. Însă este incontestabil că rădăcinile existenței fiecărei etnii se află în temelii sănătoase și pline de adevăr din adâncurile istoriei. Ne bucurăm că, în prezent, aceste minorități constituie punți de legătură cu țările - mamă. Am perceput că etniile conlocuitoare trăiesc cu dorința deplină de loialitate față de structurile democratice locale și centrale și față de sfânta noastră țară România - casa comună în care muncim și trăim.

Cu acest prilej vă transmit urarea de a trăi în bună pace, în înțelegere, armonie și respect față de celălalt.

**PREȘEDINTE CONSILIULUI
JUDEȚULUI GALAȚI,
Eugen CHEBAC**

Suflet
cătore suflet!

I

d
u
n
ă
r
e
a

d
e

j
o
s

2

d
u
n
ă
r
e
a
d
e
j
o
s

Impresii de toamnă

Joi, 25 noiembrie 2010, la Sediul Centrului Cultural a avut loc vernisajul expoziției foto intitulate „Impresii de toamnă” la care au participat cursanții claselor de artă fotografică îndrumate de profesorul Nicolae Sburlean, membru consacrat A.A.F.R., clase care funcționează în cadrul Școlii de Arte a Centrului.

Jocuri de umbre și frunze, priviri, păsări, valuri, un vapor nostalgic, numit „Natasha”, lumini, felinare, semințe, fructe, roade ale pământului, cerului, și, în această instanță, ale artei fotografice, au întâmpinat publicul și „micii” artiști, emoționați (peste 90% dintre lucrări sunt ale debutanților din anul I) care au fost prezentați de către profesorul lor, care le-a înmânat la final diplome de participare. Aurelia Matei, directorul Centrului, a apreciat talentul și profesionalismul incontestabil al fotografiilor care expun de obicei în Galați, dar și valoarea promițătoare a debutanților din expoziție, exprimându-și speranța că în 2011 vor fi mai multe astfel de evenimente.

Ne-au plăcut în mod deosebit „Toamna gălățeană” (a Paulei – fotografiile au fost semnate doar cu prenumele autorilor), „Trecea un vas” (a Ioanei), „Agonie” (a lui Răzvan), „Umbra” Anamariei, „Frunza” Beatricei, „Păianjenul” Andei, dar, vorba Profesorului, la o expoziție toate exponatele sunt bune, foarte bune și excelente deoarece, nu-i așa, „ce se taie, nu se fluieră”. „A mai luat cuvântul” Aurel Manole, președintele U.A.P.Galați. La final a urmat „ședința tehnică” din atelierul fotografiilor. (Foto: **Ilie Stan** – A.A.F.R.; text: a.g.)

Suflet
cătore suflet!

TÂRGUL MEȘTERILOR POPULARI

eveniment

3

d
u
n
ă
r
e
a
d
e
j
o
s

Reportaj
Foto de N.Sburlan - A.A.F.R.

Ultima oră

Festivalul-Concurs de Datini și Obiceiuri de Crăciun și Anul Nou „TUDOR PAMFILE”

Festivalul-Concurs de Datini și Obiceiuri de Crăciun și Anul Nou „TUDOR PAMFILE” organizat de Centrul Cultural Dunărea de Jos sub egida Consiliului Județului Galați a avut loc duminică 19 decembrie 2010 cu începere de la ora 12.00 din fața Catedralei Arhiepiscopale unde colindătorii au primit binecuvântarea Înalt Preasfinției sale Dr. Casian Crăciun, Arhiepiscopul Dunării de Jos. Spectacolul concurs s-a desfășurat la Teatrul Dramatic Fani Tardini sub supravegherea unui juriu format din personalități ale culturii etnofolclorice gălățene.

Procesul de integrare europeană la nivelul județului Galați este un instrument pentru promovarea solidarității și creșterea bunăstării sociale și economice. În mod practic, absorbția fondurilor comunitare reprezintă o oportunitate care nu este una strict financiară, ci mai degrabă este un sprijin de natură structurală, cu efecte pe termen lung în dezvoltarea unei comunități sau a unei regiuni.

Nevoile comunităților locale gălățene au evoluat și ele odată cu sistemul economic și cu cel al activităților publice și aceste nevoi au fost conștientizate și asumate, pe măsură ce accesul la informație și surse de finanțare ca oportunități de dezvoltare locală a fost mult mai facil și administrat în mod profesionist.

Instituțiile administrației publice locale gălățene au fost obligate să se raporteze la aceste nevoi și să coreleze strategiile și politicile locale și regionale de dezvoltare la contextul și situația existentă, ținând cont și de tendințele viitoare în plan economic și social așa cum sunt ele proiectate la nivel național sau al Uniunii Europene.

De aceea, realizarea unei Strategii de Dezvoltare a județului Galați pentru perioada 2010-2015 a apărut ca o necesitate stringentă și n-a mai putut eluda factori de tipul: populație activă, specificitatea factorilor de dezvoltare economică, prioritățile de dezvoltare a diferitelor elemente de infrastructură, capacitatea administrativă existentă și potențialul de dezvoltare a acesteia, posibilitatea extinderii sau modernizării pachetului de servicii publice sau private oferite în diverse domenii de activitate precum: educația, asistența socială, sănătatea, situațiile de urgență, protecția mediului, etc. Mai mult, realizarea cu celeritate a unei astfel de strategii de dezvoltare a fost posibilă prin utilizarea ca sursă de finanțare a Programului Operațional Sectorial Dezvoltarea Capacității Administrative și atragerea ca buget total a unei sume de 833.400 Ron.

S-a constatat, de asemenea, că alternativele de dezvoltare au devenit tot mai numeroase, iar responsabilitățile autorităților publice locale s-au diversificat și ele. Aceste inițiative s-au concretizat în peste 200 propuneri de proiecte de perspectivă ce concurează la realizarea obiectivului general de dezvoltare durabilă a județului Galați prin valorificarea potențialului existent, diversificarea și extinderea activității economico - sociale în vederea creșterii standardului de viață al locuitorilor până în anul 2015. Astfel, încorsetați, pe de o parte, de nevoile și așteptările cetățenilor și, pe de altă parte, de principiile și politicile Uniunii Europene, utilizarea resurselor financiare substanțiale oferite de Uniunea Europeană și promovarea cu prioritate a unor proiecte publice de dezvoltare au devenit esențiale.

Așa cum reiese din documentul strategic elaborat, administrația locală și instituțiile subordonate acesteia din județul

Galați și-au asumat lecția continuității și complementarității acțiunilor sale. Din această perspectivă, nici un proiect nu trebuie abandonat. Mai mult, toate proiectele formulate alcătuiesc un lanț logic și armonios de inițiative ce leagă obiectivele strategice de efectele rezultante ale fiecărei acțiuni asupra calității vieții în întreaga comunitate.

Pornind de la această premiză, s-a

conturat necesitatea acordării unei atenții speciale unei zone importante din județul Galați a cărei indicatori de dezvoltare nu pot cuantificați decât în relație directă și nemijlocită cu un domeniu de activitate specific – pescuitul. În acest context, a fost definită ca arie distinctă de dezvoltare zona pescărească situată în Lunca Joasă a Prutului Inferior și Dunărea Inferioară mila 76 ce cuprinde suprafața unui număr de nouă unități administrativ teritoriale din estul și sud-estul județului Galați. Dat fiind specificitatea și ponderea acestei zone în economia unei abordări strategice unitare, s-a propus spre finanțare în cadrul Programului Operațional de Pescuit și este în curs de realizare o strategie de dezvoltare a acestei zone pescărești. Acest demers cu efecte notabile pentru comunitățile locale vizate reunește în efortul său expertiza și interesul unui număr de peste 20 de actori locali publici sau privați interesați. Bugetul total al acestei inițiative este de 119.700 lei.

Nu putem să nu remarcăm faptul că această inițiativă este complementară unui alt proiect finanțat în cadrul programului de finanțare Life Natura ce are drept obiectiv reconstrucția ecologică și crearea cadrului necesar creării și funcționării Parcului Natural Lunca Joasă a Prutului. Ca și strategia de dezvoltare a zonei pescărești, acest proiect a cooptat un număr important de instituții publice și private în calitate de parteneri și a presupus realizarea unor investiții în domeniul protecției mediului în valoare de peste 824.710 Euro.

Deoarece spațiul jurnalistic nu ne va permite prezentarea tuturor inițiativelor mediului public sau privat din județul nostru, ne vom rezuma doar la cele existente la nivelul Consiliului Județului Galați, al autorităților administrației publice locale și instituțiilor subordonate din întreg județul.

Deși în etape de implementare apropiate punctului de finalizare, proiectele în curs de derulare din județul Galați finanțate de programe pre-aderare (PHARE, ISPA) în anul 2010 sunt proiecte ce au drept obiective măsuri de gestionare

(urmarea la p.15)

Zi de sărbătoare la Rediu

„Unde umbrează harul tău, Arhanghele, de acolo se risipește puterea vicleanului... și se bucură întreaga făptură de darul tău” Ion Agârbiceanu- „Arhanghelii”

8 Noiembrie este zi de sărbătoare pentru redeni. Este hramul Bisericii din comună și **Zi de suflet** a comunității. Anul acesta, domnul primar Gh. Buruiană a organizat ediția Ia Sărbătorilor Comunei.

Ziua a început cum este și normal în biserică, cu slujba Sf. Arhangheli Mihail și Gavriil. Întreaga comunitate s-a adunat cu mic cu mare, aducând prinos celor sfinte. Legătura copil - biserică a debutat în seara precedentă hramului, deoarece elevii ai școlii au participat duminică seară (7 noiembrie 2010) la Vecernie, luând parte la slujba respectivă prin citiri din Psalmi și Răspunsuri la cântările de la Litie.

În cadrul acestui moment s-au pomenit ctitorii și enoriașii bisericii, elevii și dascălii școlii, astfel, făcându-se deschiderea unei sărbători de suflet pentru comunitate. A doua zi, dis-de-dimineață, părintele a împărțit un grup de 40 copii de la Grădiniță Rediu, casa lui Hristos fiind pe loc invadată de inocența sufletului de copil.

La sfârșitul slujbei, elevii Școlii Gimnaziale Rediu au realizat un scurt program artistico-religios, constând în cântece, versuri și o dramatizare cu tematică biblică. Corul școlii, condus de domnul profesor Petrea Dumitru a interpretat *Cu noi este Dumnezeu, Sfinte Dumnezeule și Troparul de la Rusalii*. Un grup de 6 recitatori din clasa a V- a au adus în biserică lirica religioasă a poezilor români; Mihai Eminescu „*Rugăciune*”, Lucian Blaga „*Zi și Noapte*”, Nelu Roșu „*De la Înălțare*”.

La finalul momentului literar - religios, enoriașii prezenți au urmărit dramatizarea „*Bucură-te, Marie!*”, interpretată de cinci elevi ai clasei a V-a, a Școlii Gimnaziale Rediu, sub îndrumarea d-nei profesoare, Munteanu Loredana. În biserică, după program, elevii au primit „hrangheli” specifici sărbătorii, constând, dintr-un pachet alcătuit din colivă, colac și dulciuri.

După sărbătorirea hramului, membrii comunității au mers la Casa Miresei (Sala de Festivități a comunei), unde au fost continuate manifestările de sărbătoare. Elevii școlii au încântat participanții cu dansuri populare interpretate de ansamblul de elevi ai claselor IV- V „Hora moldovenilor”, condus de d-na învățătoare Dajbog Mihaela, dans țigănesc și cântece populare interpretate de corul școlii, îndrumat de domnul profesor Petrea Dumitru.

Buna - dispoziție și plăcerea de a povesti, a cânta și a dansa s-au împletit cu bucatele gustoase, preparate de gospodinele satului. Ospățul de sărbătoare a adunat aproximativ 350 de săteni, de la cei mai mici la octogenari, fiecare fiind atras de mireasma sarmalelor gătite cu grijă după rețete tradițional - moldovenești.

Deși suntem în vremuri tulburi, redeni nu au uitat să-și serbeze satul, să-și poarte cu mândrie tradițiile și obiceiurile de altădată. Pentru anul viitor, domnul primar promite o sărbătoare mai bine organizată, fastuoasă, în care să se premieze fiii satului, familiile care au ajuns la nunta de aur și alte multe surprize.

Până anul viitor, *La mulți ani, comunei și locuitorilor săi!, La multe realizări oficialilor!*

Prof. Munteanu Loredana

Preot Paroh **Popa Constantin**

O nouă stea a muzicii:

Diana Zaharia

În zilele de 19-21 noiembrie 2010 a avut loc la Brașov Festivalul Concurs Național de Muzică Ușoară pentru copii „Fulg de nea”, la care au participat și din Galați două concurente, acestea fiind eleve ale Școlii de Arte din cadrul Centrului Cultural Dunărea de Jos. Acestea au fost Tina Roman (15 ani) și Diana Zaharia (8 ani) – clasa de canto – muzică ușoară a prof. Monica Măciuceanu. Diana Zaharia a obținut locul I la grupa de vârstă I. Din juriul prezidat de către Marina Voica au mai făcut parte personalități ale vieții muzicale naționale, profesori ai Școlii de Muzică și de teatru din Brașov. (M.M.)

Premii pentru colaboratorii noștri maramureșeni

În cadrul Concursului Național de Creație a Piese de Teatru într-un Act „Mihail Sorbul”, de la sfârșitul lunii octombrie, concurs desfășurat la Săveni-Botoșani, **Virginia Paraschiv** a obținut premiul al II-lea pentru piesa de teatru „Strivește firele de iarbă!”. **Mihai Ganea** a fost onorat cu Premiul de excelență „Cetatea lui Bucur” pentru proză scurtă în cadrul Galei Premiilor Cetății lui Bucur.

Pe 19 noiembrie, în cadrul Târgului Internațional de Carte Gaudeamus, Bogdan O. Popescu a lansat cel mai recent volum de poeme „Aerobiciclete”. A fost înconjurat de „prieteni” de „poezie” dar și de „neurologie”, de „aerul cu diamante” din aer (Traian T. Coșovei și Florin Iaru), de Mihai Zgondoiu artistul și fotograful, de George Mihăiță zâmbind la capătul cuvântului, de *chéri-chéri* Dan Mircea Cipariu și *brumarcurar* Robert Șerban (vezi foto p.6). Iar cei care stăteau la rând pentru plimbarea cu aerobicicletele erau și mai mulți și mai frumoși.

Interviu cu **Bogdan O. Popescu** despre aerobiciclete, mașinăria de uitare și poezie. A consemnat Florina Zaharia

1. „Aerobiciclete”, noul volum de poeme lansat la Gaudeamus, spune ceva important despre „teribilul BOP”? Care este poemul/versul care te definește în acest moment?

Nu aș tipări vreodată o carte care să nu spună ceva important despre mine și, îndrăznesc să sper, chiar și despre alții. Pentru că personajul „bop”, în poemele mele, este o proiecție care mizează pe recunoașterea multor cititori. Teribil, uneori, ezitant și timid alteleori, bop urcă treptele unui zgârie-nori al existenței, în care dorește să ajungă

cât mai sus (cât îl ține răsuflarea). În spatele său se află o cameră de filmat prin care toți pot urmări această experiență. Mai departe - toate poemele mele mă definesc, din unghiuri diferite. E ca și când s-ar picta câte un deget, genunchi, buză din mine, dilatate până la celule, pe rând. Ce mă definește mai bine? Buza? Genunchiul? Degetul mic?

2. Ești doctor neurolog la spitalul de urgență, cum suportă poezia această ocupație a ta? Nu te-a părăsit până acum? Cum reușești să o ademeni și să o ții încă de mână prin lumea aceasta grăbită, bolnavă și nepăsătoare?

Poezia suportă orice are sens. Urgența are sens, toți suntem, la un moment dat, urgențe. Nu numai că suportă, dar transformă aceste sensuri în altele. „Mult mai înalte și mult mai curând.” Poezia nu mă va părăsi niciodată, îndrăznesc să cred, cu tandrețe. Am învățat poezia înainte de a învăța neurologie. Ea m-a învăluit în mantia aceea care se lipește de trup, pe care nu o mai poți îndepărta niciodată. Nu otrăvită, neapărat sau, poate, cu o dulce otrăvă purtând. Ademenesc propriile poeme ca pe niște fiare în capcane, după care le îmblânzesc și le iubesc după cum știu eu.

3. Ai încercat vreodată să fii scriitor la spital și medic în mediul literar, scriitoricesc? Presupun că ai avut cazuri demne de roman sau de un poem genial. În momentele tale cu tine însuși, cine / ce ești?

Nu, dar am reușit. În sensul că este o rată să fii cel mai bun medic dintre scriitori și cel mai bun scriitor dintre medici - e ca o măsură a neperformanței. Eu sunt performant separat în cele două domenii, pe care, în majoritatea timpului, le-am ascuns, pe fiecare de publicul celălalt.

Florin Iaru, Robert Șerban, Bogdan O. Popescu

Cu toate astea, am sfârșit prin a se afla la spital că sunt scriitor (e un lucru rar și „excentric”) și nu a fost de neintuit că scriitorii vor apela la mine, ca medic. Dacă am avut cazuri demne de poeme geniale? Am avut. Acum, tot ce îmi rămâne să sper, e că le-am și scris. Din păcate, am foarte puține momente cu mine însumi. În care sunt forme simple, un cub, o sferă, o line, chiar și un punct. Punct.

4. Există undeva într-un vârful ființei noastre, poate chiar în creier sau în inimă o „mașinărie de uitare”. Cum arată? Cum poate fi manevrată? Ce butoane magice deține încât să fie activată după dorința noastră?

Mihai Zgondoiu
artistul și fotograful

Mașinăria de uitare lucrează pentru supraviețuire. Funcționează fără să apăsăm pe butoane, manevrată de inconștientul nostru cel mai devotat. Cum arată? Știe Mihai Zgondoiu, care o desenează de fiecare dată când eu o evoc. Magia este să o descoperi într-o după-amiază de vară, când realizezi pentru prima dată, că totuși cel mai bine e să uiți.

5. Spital, urgență, boală, suferință, toate acestea au alcătuit vreodată poemul care să...vindece? Care este „Poemul de gardă” al lui BOP?

“0Mi se face atât de dor că mă tem
Că se întâmplă o crimă în noi, că moare ceva
De aceea am vrut să îți scriu un poem

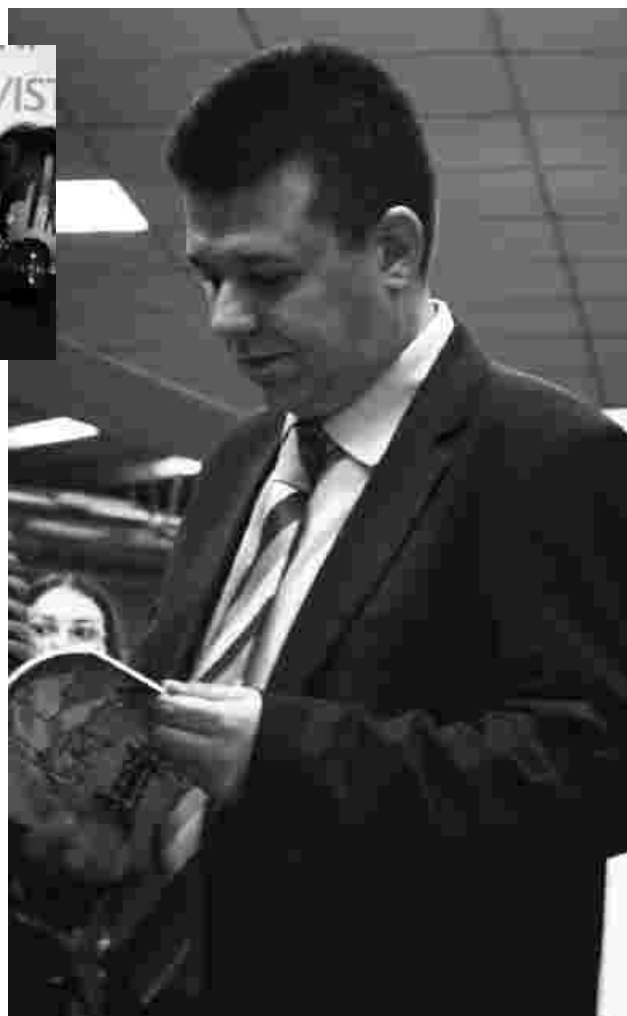
Să facă de gardă în inima ta.”

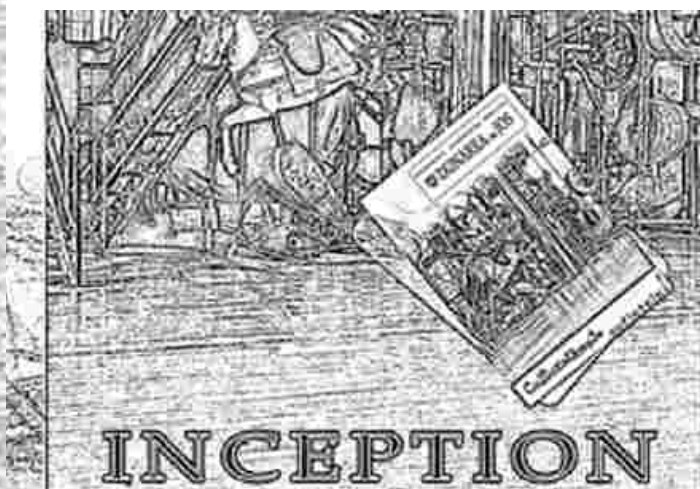
6. Cum e viața ta, dinspre „certitudine către serendipitate”, dinspre „despărțirea care se uită către dragostea care se ține minte”? Ești mulțumit, așa cum spuneai într-un poem, de „aer, de înaintare, de culori, de iarnă, de cer, de liniște, de tine însuși”?

Cu vârsta, am devenit din ce în ce mai mulțumit. Nu de realitate sau de ficțiune. Nu de opera mea sau de cititorii ei. Ci de dragostea care se ține minte. De cuvintele pe care le-a generat și mi se rostogolesc în față, ca niște reni care mă poartă către Crăciun.

7. Ce șanse are poezia să salveze sufletele noastre?

Dacă ținem cu adevărat să credem că sufletele noastre pot fi salvate, dacă ne imaginăm că dorim să fie salvate, dacă mai are un sens, dacă avem o dorință de a transmite mai departe această stare de spirit, această biologie a mileniului sau a străzii, atunci „e cu adevărat / global, universal, fără resentimente, foarte târziu.”

Orașul Sfântului Andrei

Nu avem de unde ști câți au văzut filmul artistic „Inception”, despre care s-a scris în revista „Dunărea de Jos”. Filmul, bun, dar oarecum ratat din cauza încercării de a transforma inconștientul în ceva mult mai spectaculos decât este (și spectaculos este inconștientul nostru!), se baza pe posibilitatea ca într-un viitor oarecare să ne poată fi inoculată o idee în inconștient, o idee care, ca un virus, dacă vreți, să ajungă să ne influențeze în acțiune în favoarea cuiva (persoană, grup).

O perspectivă deloc plăcută dar, vorba poetului (a se vedea pagina 25 din numărul curent) „uneori/ povestea se potrivește/ ca o mânășă/ și Binelui/ și Răului”. În cazul fericit al Binelui (desigur, suntem, idealisti, suntem artiști, suntem visători!), de ce nu ne-am imagina că unora le vor fi inoculate bunul simț (și al măsurii), credința (și poate chiar frica de Dumnezeu), bunăvoința, inteligența empatiei, toleranța, acceptarea diversității și, de ce nu, chiar iubirea aproapelui.

Desigur, suntem (și) lucizi: știm că utopii imaginare s-au transformat în distopii cât se poate de reale, încununate de regimuri pur și simplu criminale. Secolul al XX-lea ne este cel mai bun martor...

Desigur, încă mai putem visa frumos. Poate chiar blând megalomane... Dacă alții nu suferă, putem visa frumos... În spațiul nostru geo-politic chiar la unirea viitoare a celor două orașe, Brăila și Galați. Și atunci probabil vom avea și pod, sau poduri, peste Dunăre, vom avea aeroport, vom avea multiplexuri cinematografice (unde vom vedea 3D „Inception”!), vom fi al doilea oraș al țării ca mărime și, să ne fie permisă această inoculare, propunere, sugestie, spuneți-i cum vă place, vom avea un nume al acestui nou oraș atât de vechi care ar putea fi simplu Sfântul Andrei...

Orașul Sfântul Andrei!

Pare incredibil, nu-i așa? După modelul (dacă este nevoie de modele!) Saint John din New Brunswick, Sao Paulo din Brazilia, Saint Denis, acum în Paris, St.Louis în Missouri, Sfântu Gheorghe în România, Santa Maria în California și ar mai fi multe, multe exemple... Este un început de an nou, chiar de deceniu nou... De ce să nu visăm frumos, fără a fi acuzați de patriotism local sau patetism? Dar dincolo de visele și faptele noastre, nu trebuie să uităm că, mai mult ca sigur, ne trebuie chiar bunăvoința Sfântului invocat și a prea bunului Dumnezeu...

Sfântul Apostol Andrei, cel Întâi chemat, Ocrotitorul României și, în mod special, coincidență sacră, nu-i așa?, a unei părți din Marele Polis visat, Mare Cetate la Dunărea de Jos, dar și ocrotitor al Eparhiei Dunării de Jos!

ALTERNATIVĂ

Nu sunt deloc sigură că am visat... Ce, războaie sunt mereu! Doar fiecare știe că suntem aici în trecere, dați cu împrumut vieții și că aerul este plin și de lacrimi, și de râsete, și de emoții sau de înfrângeri deja trăite, deja scrise, asemeni muzicii care mai urcă uneori din flașnete, dând iluzia atmosferei din târgurile de odinioară. Toți ne credem irepetabili și, în fond, nu e nicio filosofie: suntem niște răsuflări așezate la coadă, una în spatele alteia, până la cer și înapoi. Nimic original! Câteodată ne lăsăm jos micile noastre vieți și privim stelele cu ochi împovărați; ce minunat ar fi dacă am putea să depășim toată lumina asta înșelătoare pentru a ajunge la violetul lor! Să ne pierdem obsesiile și confuziile, să le lăsăm să se desprindă de noi precum o rană inutilă pe care nu mai e nevoie să o ținem la vedere pentru a sensibiliza pe cineva....

Eu, cel puțin, deși nu cred că știu să zbor, aștept totuși o rafală de vânt, și vreau să-mi pot înfrunta stabilitatea asta atât de concretă! Nu mi-ar fi imposibil, mai ales că sunt obișnuită să vagabondez între lumea simțurilor și cea a umbrelor, să abandonez spațiul care are forma corpului meu și, odată ajunsă în vis, să absorb energii, ca un vampir. Iar dacă periplul acesta incert m-a învățat cu adevărat ceva, este că orice conflict m-a conciliat, în mod paradoxal, cu viața. Teoria mea este că după un război, ar trebui să existe mereu ceva care să facă puțină ordine. Mai întâi e nevoie de cei care să caute prin cenușă și să împingă dărâmurile spre marginea străzilor sau, în orice caz, undeva în lături, pentru a putea trece camioanele cu destine învinse... Apoi e nevoie de cineva care să poată să zidească și să pună la locul potrivit ferestre și uși. Știu, nu e estetic și ia destul de mult timp, însă oamenii au iscusința, dintr-o pomire ancestrală latentă, de a o lua de fiecare dată de la început. Ei bine, nu pentru toți spectacolul este repulsiv, așa că vor fi unii care vor ști să stea foarte atenți în așteptarea altuia nou. Cei care înțeleg ceva din ceea ce s-a întâmplat ar trebui să facă loc celor care au o vagă idee, dar mai ales celor care nu pricep nimic.. Iar după ce totul dă impresia că s-a terminat, e nevoie mereu de unul care să stea întins pe iarba care a acoperit și cauză, și efect, cu mâinile sub cap, cu picioarele încrucișate și cu un spic între dinți, prea ocupat ca să fixeze norii. Pentru că - nu e așa? - prima zi de-abia de aici încolo ar trebui să înceapă. Dar, oricât am minți, știm că bucățile stinse din noi par vii și ele încă ar mai putea păcăli pe inocenți; ni le mângâiem uneori și le scoatem la vedere, ca niște morbizi colecționari, le întindem la soare, în timp ce ne trimitem aceleași priviri obosite. Toate întrebările pe care nu ni le

punem se întorc precum săgețile de ploaie în ferestre. Ne rușinăm că nu avem echilibru, ci numai necesități cu care să temperăm adevărul sentimentelor și, cu atât mai mult, că păstrăm de nu se știe când un reziduu granulos ca zațul de cafea care se amestecă încet-încet cu tot conținutul nostru sufletesc și amărăște orice lucru. Și fiindcă nu ne place ceea ce suntem, pretindem că totul e doar un film fără coloană sonoră... un vis ori, poate, o realitate care ne aduce în lumina dimineții cu spinarea ulcerată și cu unghiile rupte..

Mă surprind deseori că îmi formulez gândurile ca și cum le-aș fi citit pe undeva, cu aceeași gramatică și cu aceeași punctuație. Mă mișc circumspect, pun întrebări, am nevoie să înțeleg, este o continuă inchiziție a ideilor și a sentimentelor. Mă oglesc în oricine și recunosc mereu ceva din mine în comportamentele celor din jur, nu știu dacă din cauza unui fel de timiditate care mă împiedică să mă identific într-o formă unică sau pentru că sunt de-a dreptul în afara oricărei forme. Privesc copacii și mă simt puțin ca ei; îi iubesc pentru că pot fi în același timp și ramuri, și rădăcini, putând să se hrănească și din cer, și din pământ. Mi-e clar că am și eu o bătălie de dus, însă pentru a putea admira, ca alți nepăsători - sau poate fericiți - desenul norilor, cu pielea strivind și iarba, și ruinele pe care ea crește, am nevoie de o renaștere. Va trebui să fiu eu cea care să mă nască de astă dată (printr-un periculos transplant) într-o realitate cu mai multe pagini, chiar dacă unele vor fi scrise prea mărunț, sau altele prea albe. Și, de undeva de sus, eu, mică-mică, să fiu urmărită cum mă cațăr, cum alunec și iar urc. Și dacă s-ar întâmpla ca atunci când ajung pe pagina mea, aceasta să fie întoarsă și eu acolo, între litere, să fiu strivită, sufocată, să știu că există visele. Că există alte pagini. Și că partea aceea de mijloc, zona aceea axfixiantă de non-viață, în definitiv nici nu-mi aparține...

Adina Fuică

Gabriela Georgescu - Edificii

INCEPTION versus MISCONCEPTION

10

d
u
n
ă
r
e
a
d
e
j
o
s

Din ce în ce mai interesante temele propuse spre dezbatere ! Mai ales când ele poartă marca misterului, a unei ambiguități pseudo-poetice, generate poate doar de noutatea cuvântului în sine. Chiar și dicționarele se încurcă uneori în semnificațiile acestui cuvânt ciudat. Astfel, uneori i se dă sensul de *început*, alteori de *concepție* (da, sexual vorbind, poate fi un început, e începutul prezumat al unei vieți în formare...), alteori de *origine*. Dar nu orice fel de origine, atenție ! Ci de origine în sensul în care obiectul începutului – fie el eveniment etc. – va genera alte evenimente, de exemplu, în ecou (la noi, vorba lui Bulă, ar face trimitere la bancul cu ecoul – vi-l mai amintiți ?!). Ceva în genul unei pietre aruncate în apă, unde va produce cercuri din ce în ce mai mari și mai numeroase, în funcție de mărimea pietrei și de intensitatea/puterea cu care a fost aruncată... dar și de suprafața apei respective: baltă, lac, mare, fluviu sau apă de munte...

Cam așa stau lucrurile și cu cuvântul ăsta buclucaș, mai ales cu filmul trăznit cu același nume, care se vrea un *science fiction*, dar care, de fapt, face trimitere la manipularea minții, la programarea neuro-lingvistică, lucruri care se petrec de mult, dar de care nu s-a vorbit până acum, pur și simplu... Pentru că discreția e mama reușitei acestor tehnici de manipulare colectivă, s-a păstrat tăcerea până în ziua în care a explodat mămăliga și la ei... Din cine știe ce motiv... Pentru că tăcerea costă uneori bani mulți, fără a mai vorbi de conștiință : ea e ca un abces care, când se sparge, dă totul în vileag... Cu ce preț, nu se știe, nu se spune... deci nu se pune... Singurul adevăr acceptat de toată lumea e cel conform căruia prostia are un preț, uneori prea mare !

Dar am dat și peste un sens pe care nici dicționarele nu-l menționează (nu li s-o fi dat voie...), care m-a lăsat perplex : extragerea de informații din mintea cuiva, fără știrea lui ! Asta da sens abscons și ocult, de aia-l ocultează toată lumea (bună...), inclusiv dicționarele... Păi s-a ajuns atât de departe, mai ales în institutele speciale de parapsihologie și ale armatei/securității, încât ce se spune/arată în filmulețul ăsta îi face să râdă în hohote pe cei care practică sporturile astea în toate anotimpurile... Ce-or fi făcând cu informațiile astea, la ce le servește incursiunea asta în mintea oamenilor, care este eficiența acestei forme exacerbate de Big brother, acestor schilodiri totale ale oricărei forme de intimitate, nu-mi pot da seama (nu c-aș fi eu așa de zgârcit - apropo, știți care e culmea zgârceniei ? Să nu-ți dai seama cât ești de zgârcit...). Păi ce să facă, bine mersi ! Fișiere și foldere, ne fișează și iar ne fișează, parc-am fi la Policlinică, unde trebuie să ne cerem fișa înainte de a fi programați... Vedeți vreo similitudine ? Pe unde-o-i fi pus-o... ? Da' ce, ăștia ne cred oare pe toți bolnavi ? Sau vor să transforme toată planeta asta într-un enorm spital ?! Și când mă gândesc ce morgă o sa aibă spitalu' ăsta... catacombă, ceva gen groapă comună... Rimează

cu Piața Comună, nu ? Păi dacă vorbim de sat planetar, trebuie să aibă și el un centru administrativ acolo... După Comuna din Paris, o Piață comună, o groapă comună...

... Dar or fi având oare toți permis de conducere ? Eu cred că le-a expirat de mult, că merg dintr-o extremă-ntr-alta, că nu respectă niciun fel de reguli, nici măcar de circulație (a sângelui...). Ce-ar fi să le cerem permisele de conducere la control și, dacă nu le au în regulă, să-i trimitem undeva... ! Problema e că românii e jemenfichiste din naștere, da' de când se dă francofon, zice așa, cu poză: Je m'n fiche... Adică nu-i prea pasă, c-a lui îi mai frumoasă... Nu prea știe el la ce se referă, da' așa spune cântul den bătrâni. Altfel spus, n-au decât să ne fișeze, dacă asta-i face să viseze... la mărire și putere, dacă asta-i a lor vrere !

Apropo de visare, de vise: Dom Cob este șeful echipei de furat vise! Mare mai e grădina ta, Doamne ! Păi da, că Dom vine de la Dominic, care înseamnă omul lui Dumnezeu... Dar ce te faci când Cob înseamnă două lucruri aparent diametral opuse : păianjen și vedetă, om aflat în centrul atenției... La noi, unii au zis că e de fapt, vorba de o cobe... Importantă e pâza de păianjen, în care noi jucăm rolul muștelor, iar paingul ăsta e Împăratul muștelor... Oare o fi având vreun nume? Sau e vorba de Marele Anonim (tot vreun pseudonim...)?

Problema (și încă ce problemă: cu vreo 21 -22 milioane de necunoscute și necunoscuți), că de-aia vorbeam de groapa comună a Istoriei ăsteia..., e că la noi ni se fură nu doar gândurile și speranțele încremenite în proiect și visele... Nu mai știm să visăm, confruntarea cu realitatea românească e atât de dură, că trezirea, ieșirea din visare echivalează cu un șoc... anafilactic, pentru că n-am găsit încă leac de cojocul ăstora... Iar leacul pe care ni-l administrează a-FMI-aștia ăștia, e cel mai sigur : sapa și lopata!

Unii cred, săracii, că ăștia pun de-o fabrică de vise (și iluzii) unde să muncească tot românul... Care să creeze locuri de muncă și bunăstare (pe loc...) pentru toți, dar doar la nivel de vis, nimic concret în realitate... Nimic palpabil, decât damele până la o anumită vârstă... După care sunt și ele dovada vie a unor foste vise, foste iluzii... Că visele astea sunt niște ființe vii, care ne sunt trimise în vizită de lucru și uită să mai plece, la fel ca marele frate de la răsărit (...), care țin loc de magazinele de vise care cic-au fost închise, da' funcționează toate... Și de droguri, care cică sunt interzise prin lege da' se consumă-n neștire...

Incipit ăsta e un început, depinde ce urmează, că urma alege... Gata cu berea și mititeii, fraților, că-i criză, le dăm gogoși, că astea-s ieftine și miroso bine... a ulei de motor... ars și gripat... H1 N1 și 5 la un loc, la două locuri mai vedem noi...

De multă vreme, o dilemă fără soluție certă îi împarte pe cei care-și pun întrebări despre începuturi în tabere cu soluții ireconciliabile când trebuie tranșat între primordiul limbii sau cel al gândirii. Până și textul fundamental al lumii creștine, *Biblia*, pune problema începutului în termeni dilematici cuvântul ar fi începutul, numai că acesta ar fi la Dumnezeu, care este El însuși Cuvântul, mai exact spus e gândirea și cuvântul în același timp, fără a se putea stabili o prioritate a celor două componente ale înfăptuirii (Facere, Geneză, Creație), câtă vreme Moneda Sacră (Dumnezeu) este indivizibilă în forme, scindarea fiind posibilă doar la nivel ideatic. În mod similar este tranșată problematica primordialității în toate religiile monoteiste și, mult înainte ca acestea să fie fixate în texte canonice, filosofii vremurilor îndepărtate și poeții vizionari de acum câteva milenii și-au pus problema în termeni similari, căci pregnanța sfârșitului inerent și inexorabil însă, în mintea omului conștient de condiția sa trecătoare, întrebări nenumărate despre începutul fizic și cel neperceptibil prin simțuri, ci doar prin rațiune și viziune. Tocmai de aceea Cuvântul (ca și apa, focul, sau atomul presocraticilor) a fost echivalat cu forma fizică (e un semn concret, perceptibil cu auzul și reproductibil prin voce sau chiar prin scris), pe când rațiuni/gândirea care-l provoacă ține de alte componente ale umanului. Obsesia cosmogonică a fost în timp dublată de cea escatologică, de la o epocă la alta propensiunea pentru cosmogonii sau escatologii e diferită, fără însă a se proceda în chip exclusivist, căci una o presupune pe cealaltă, mai mult chiar, sunt reprezentări complementare și simetrice. Între timp, antinomia Eros-Thanatos a devenit loc comun al reprezentărilor filosofice, literare și chiar culturale, încât începutul generic și sfârșitul fatal sunt achiziții definitive în domeniul conceptual.

Emblematic pentru sfera reprezentărilor generico-escatologice este în spațiul literar românesc Mihai Eminescu, devenit între timp arhetip al poeticului vizionar, cu puțini continuatori în această direcție printre creatorii de poezie, dar extrem de căutat de exegeții care i-au intuit potențialul de interpretare în sensul cosmogonic și escatogonic. Nu ne propunem aici un inventar al abordărilor critice, ci vizăm o propunere de lectură din perspectiva celor două cuvinte - temă anunțată în titlu și trimițând spre începuturi repetitive, perceptibile doar la nivelul intensității și nu în plan fizic. Textul, asupra căruia vom zăbovi în vederea unei decodificări din perspectiva dihotomiei cuvânt-gând, nu este altul decât *Luceafărul*, motivați fiind și de proveniența temei impuse de politica redacției și de presiunea lui ianuarie, lună consacrată pentru a marca nașterea poetului. Dincolo de ceea ce înseamnă pentru editori și exegeți etapele devenirii îndelungate a acestuia și statutul aparte al poemului de metamorfoză continuă a acestuia, inclusiv după publicarea lui primă în Almanahul Societății Academiei România Jună din Viena (1883), ceea ce ne interesează aici este viziunea genezică dominantă, aspectul de poem cosmogonic și antropogonic, în același timp, suprapus peste o poveste cu final previzibil, tocmai pentru a masca sensurile profunde, operație realizată în răspăr, nu prin adăugiri, ci prin renunțări repetate, concretizate în peste 500 de strofe abandonate pe parcurs (numite de editorul Perpessicius „molozi”) și într-o serie de poeme recuperate și integrabile în ceea ce același editor numește prin metafora „aria de volum a *Luceafărului*”. Varianta aflată în circulație și cunoscută cititorilor prin intermediul edițiilor curente și al manualului

școlar nu e neapărat și forma ideală pentru gândirea din urmă a poetului. Dovadă în acest sens sunt intervențiile în text ale lui Maiorescu (s-ar părea că a avut și girul poetului), dar însemnările poetului care-și dorea un alt sfârșit („mult înălțat, a la Giordano Bruno”) al poemului.

Dincolo de despovărățile imagistice și de semnificație, *Luceafărul* rămâne un poem al luminii, iar drept consecință obsesia începuturilor se regăsește în variate ipostaze în structura sa de profunzime. Cele două lumi avute în vedere de poet nu sunt antagonice, așa cum a perpetuat exegeza și didacticul, ci mai degrabă complementare. De aici vin similaritățile de lexic și imagistică ce merg uneori până la identitate (v. „Privind la Cătălina” și „El iar privind de săptămâni”). În cazul lumii pământene (Cătălin și Cătălina sunt ipostaze aproape nondistincte - „doi copii cu păr bălai” - ale lumii de jos) începutul e dat de povestea de dragoste, previzibilă cu scenariu și finalitate și pusă sub semnul vrajei selenare. Pentru lumea de sus, celestă, cosmogeneza sau erotogeneza sunt fenomene repetabile, în consecință luceafărul se întrupează mai întâi din vârtejul care face ca cerul și marea, mai întâi, soarele și noaptea, ulterior, să devină nondistincte, iar noua esență rezultată din acest miracol rotitor să fie înger sau demon iradiind lumină de culori sau intensități diferite.

Cuvântul dintâi apare în discursul demiurgului și este oferit ca putere în sine lui Hyperion cel răzvrătit în schimbul renunțării la „ora de iubire”, mai exact la tentația de a deveni muritor. În structura de profunzime a textului intenția lui Hyperion e mult mai radicală, chiar anihilatoare pentru Demiurg, căci legea pe care vrea să și-o asume e de fapt stăpânirea morții, iar efectul în plan celest ar fi fost sciziunea Demiurgului în „izvor de vieți”, adică Tatăl ceresc și „dătător de moarte”, adică Satan. A repeta geneza prin cuvânt (cuvântul meu dintâi) este varianta pozitivă nonanihilatoare de esență și șansa unică de a-și impune voința (gândirea) la nivelul universului. În consecință, nici textul eminescian nu rezolvă problema primordiului celor două entități (cuvânt și gândire) fără nuanțele impuse de raportarea la terestru sau celest. În primul caz cuvântul se rezumă la vorbire, adică la un miraj al vorbelor care induce o stare de vrajă în sufletul Cătălinei, pe când gândirea lipsește la referință directă. Doar Luceafărul zboară prin interstiții ca „gând purtat de dor”, cu referire la percepția pur instinctuală a idilei cu steaua întrupată. De reținut că dor apare aici, dar și în alte contexte cu sensul de instinct erotic (uneori și cu sensul de instinct thanatic - „dor de moarte”), și nu cu cel supralicitat de exegeză și impus ca „dor eminescian”, cu inerenta nuanță de metafizic. În cazul lumii celeste preeminența gândirii este evidentă, cuvântul fiind doar semnul distinct al începutului, pe când devenirea aparține gândului ce mișcă/pune în mișcare universul, în sens larg. Altfel spus, cuvântul e perceptibil prin simțuri, e semn exterior, iar gândul/gândirea e intuibil (ă) doar prin afinitate electivă.

Veritabil regal al gândirii poetice, *Luceafărul* e mai mult decât o sinteză a temelor și motivelor fundamentale din lirismul eminescian, căci apoteoza luminoasă pe care o pune în text (nu există strofă fără un efect de lumină remarcabil) e desprinsă parcă din lumina începuturilor și are aceeași intensitate și chiar finalitate poetică. E și motivul pentru care ne-am oprit, ia act evocator și celebrator asupra acestui text simplu doar în aparență, dar extrem de ermetic în structura sa de profunzime.

O urmă de timp

12

- Tina! zise unul înalt către o bătrânică ghemuită pe un carton de lângă ușa principală. Ce mai faci?

- Eu? tresări ghemul de femeie.

- Da, tu. Încearcă să-ți aduci aminte.

d - Să-mi aduc aminte? Părea ea uimită. De cine să-mi
u aduc aminte?

n - De mine, cum de cine? Și se aplecă să i se deslușească
ă chipul prin întuneric. Eu sunt Sile, de la Vasile, fostul tău vecin
r din tinerețe. Frumoasă mai erai pe atunci!

e Punându-și ochelarii cu mâinile tremurânde, ea încerca
a să-l recunoască, efortul însă părea zadarnic.

- Nu, nu te supăra, nu știu cine ești.

d - Cum? Părea el uimit de-a binelea. Ia mai încearcă, și se
e aplecă și mai mult asupra ei.

Dar ea clătina capul a negație.

j - Nu, nu mai insista că nu reușesc. Și apoi e și destul de
o întuneric, cum să reușesc cu ochii ăștia ai mei? Să lăsăm pe
s altădată.

- Bine, lăsăm cum spui tu.

Fluviul, care se afla prin apropiere, răspândi brusc sunetul unei ambarcațiuni. Apoi urmă demararea în trombă al unui automobil ce se făcu nevăzut printre blocuri.

- Oare cât o mai fi ora? întrebă ea.

Dar lunganul plecase să se plimbe. Îl vede ca prin ceață foindu-se șchiop printre ceilalți bătrâni ce împânzeau treptele tuturor clădirilor din apropiere și se întreba că ce avea la picior? Pe urmă îl văzu întorcându-se. Se așază lângă ea ca la început.

- Faci de mult tratamentul acesta, Tina? o întrebă el.

- Ei de mult! De vreo 60 de zile.

- Și cum, 60 ți se pare puțin?

Bătrânică dădu să rădă și pentru că nu-i reușea, o porni tusea. Când se mai liniști, îi mai zise:

- Dragă domnule, se vede că ești începător la noi. Întrebă-i și pe ceilalți de când vin pe aici și pe urmă mai stăm de vorbă. Unii au și câte 400 de ședințe și te miri de 60? Noi suntem bătrâni, oasele noastre sunt contorsionate, nu ne facem bine cu una, cu două. Și măruntaiele, la fel.

- Dar măcar sunt rezultate?

- Ce rezultate? Doar ameliorare.

- Și?

- Și ne vedem în continuare de tratament pentru a ne mai prelungi existența.

- Până când?

- Până la finiș, dragul meu.

Lunganul bătrân schiță un zâmbet și se aplecă s-o ridice de braț.

- Nu, stai, ce vrei să faci? se împotrivi ea. Se uită oamenii ăștia la noi! Vai, nu...

- Ba da, insistă el. și nu se uită nimeni la noi, nu te mai agita așa. Hai, lasă-ți brațul pe brațul meu. Așa. Acum saltă-te pe picioare. Da, uite așa. Ei vezi că se poate?

- Dar bastonul? Stai să-mi iau și bastonul. Nu-mi slăbi brațul, te rog, că mă prăbușesc și cine știe ce mai urmează. Doamne ce forță ai în dumneata! Și cu piciorul și tot se simte forța. Dar ce vrei să facem?

- Să ne plimbăm.

- Unde?

- Până la Dunăre și-napoi.

- Nu, nu cred c-o să pot. Du-te dumneata singur.

- Păi, anchilozăm aici până vor deschide ăștia, ce naiba.

- Nu mai anchilozăm, ne odihnim. Hai, gata, lasă-mă să mă așez la loc. Vai, nu-mi da drumul brusc că se învârte pământul cu mine. Of că grea mai este bătrânețea! Da, acum așază-te și dumneata și să mai vorbim. De unde spui că mă cunoști?

- Am fost vecini, femeie!

- Poftim?

- Am fost vecini, ce-i atât de greu să înțelegi?

Ușor speriată, bătrânică se făcu și mai mică în locul în care ședea. Tuși pentru a-și drege glasul și zise aproape în șoaptă:

- Te-ai supărat, draga domnule!

- Nu m-am supărat, dar nici bine nu mi-a venit când mi-am dat seama că te prefaci.

- Eu să mă prefac? Părea sinceră bătrânică. De ce să mă prefac? Nu te mai știu, domnule, asta-i tot.

Porni o adiere de vânt și doi câini se luară la harță de la hrana pe care o descoperiseră în containerele pentru gunoi.

- Uite așa se bat, mai în fiecare dimineață, de la ciolan, ca politicienii noștri, se auzi un alt glas prin întuneric.

- Ei asta-i! mai zise cineva.

Apoi văzură cu toții un arici care, ieșit de sub ghereta paznicului de la telefoane, se furișă și el spre containerele cu gunoi.

- Vai cât e de simpatic! Ziseră mai multe glasuri de femei. Și nu-i fricos deloc, uite ce relaxat trece pe lângă noi! Și fiindcă un moșneag tocmai se pregătea să-l lovească cu bastonul, una se ridică în picioare și îl repezi cât acolo.

- Ce naiba vrei să faci? ești nebun? Moșule scrântit!

- Tu ești mai brează? părea agresiv moșneagul.

- Dar nici ca dumneata!

- Hei, gata, tăceți, nu vă luați la ceartă

Lunganul șchiop zâmbea prin întuneric. Apoi se întoarse spre bătrânică sa.

- S-a umflat orezul în ei.

- Ei, stresul l-a adus în stadiul acesta. Ieri, de exemplu, tot așa, de la o nimic toată, doi s-au încăierat prostește și după mai multe îmbrânceli au căzut cu capetele de asfalt de unde nu s-a mai mișcat. Erau să moară. Iar noi, ceilalți și chiar cei care treceau pe stradă, ne agitam în jurul lor, sunând la ambulanță. Până la urmă a venit ambulanța, a venit și poliția. Dar târăgănu, trăgeau de timp în loc să-i transport cât mai repede la spital.

- Hai, domnilor, ce faceți, că mor oamenii ăștia până vă moșmăiți pe lângă ei. Mai întrebați pe urmă.

- Taci, tanti, că știm noi ce avem de făcut. Hai, mă, urcați-i sus.

- În timpul acesta una care poartă Biblia la ea citea următoarele:

„Anii vieții noastre se ridică la șaptezeci de ani, iar pentru cei mai tari la optzeci de ani; și lucrul cu care se mândrește omul în timpul lor nu este decât trudă și durere, căci trece iute și noi zburăm”.

Lunganul șchiop căuta să descopere reacția celor din apropiere fiindcă nu reușea, se enervase. Și zise:

- ăștia sunt ca de piatră! N-au nimic în ei.

- Ce să aibă, sunt bătrâni și bolnavi, nu le arde de nimic. Acum ce spui?

- Ce spun? La ce te referi?

- La mine. Privește-mă mai cu atenție, căci se luminează de ziuă, și spune-mi dacă mai sunt eu frumoasa dumitale vecină din tinerețe.

Omul schiță un zâmbet stingher. După care zice:

- Sunt statornic în afirmațiile mele indiferent care ar fi ele și mă mândresc cu asta. Ce-ai vrea să mai auzi acum?

- Că sunt eu Tina!

- Nu-ți mai spun!

- De ce?

- Că nu vreau. Și pa, că plec!

- Unde?

- La plimbare.

- Și tratamentul? nu mă mai interesează!

- Te-am supărat eu?

- Nu.

- Atunci?

- Atunci pa.

- Ai să mai vii?

- Nu știu. Voi vedea! Pa!

- Dă-mi un număr de telefon!

- Ți l-am dat.

- Când?

- Când dormeai. Caută prin buzunare.

Într-adevăr numărul lui de telefon se afla într-unul din buzunarele taiorului cu care era îmbrăcată. Pe bilețul mai scria: „mă suni când dorești tu, dar e preferabil după amiază. Și nu te supăra, dar nu doresc să ne mai vedem! La revedere!”

A plâns mult bătrânica, dar n-a renunțat la convorbiri telefonice.

- Alo! Încercă ea după o lungă perioadă de vreme. Cu domnul Sile, vă rog.

- La telefon, Tina, se auzi la celălalt capăt. Vezi, te-am recunoscut, nu ți se pare curios?

- Ba da și mă bucur. De ce nu mai treci pe aici?

- Unde pe aici?

- Pe la sala de tratament.

Nu vin pentru că nu-mi place atmosfera. Nu pot suporta văicărelile și suferința. Așa sunt eu.

- Dar măcar ne mai vedem, ne mai vorbim pentru că nu m-ai văzut bine atunci, era întuneric și pe întuneric știi dumneata, te mai poți păcăli!

- La ce te referi?

- La faptul că eu nu mă numesc Tina și că poate e o confuzie.

- Confuzie, zici tu?

- Da, așa cred.

- Ascultă Tina, dacă-mi mai vorbești astfel, mă superi rău de tot și nu știu ce o să iasă până la urmă! Fii rezonabilă!

- Păi, sunt domnul!

- Nu ești și taci că o să trec să te mai văd. Și pa, mai sună-mă!

Grand Hotel

Imobilul din strada Domnească este o construcție de la începutul secolului al XX-lea fiind ridicată la inițiativa marelui proprietar Elie (Ilie) Climi (Climis). Acesta apare într-un dosar de arhivă drept candidat pe *Lista provizorie de persoane din Județul Covurlui eligibile la Senat pe perioada de la 1 mai 1911, până la 31 aprilie 1912*, în dreptul meseriei apare proprietar, domiciliat în strada Domnească, cu un venit de 44.000 de lei¹.

La data de 28 februarie 1911, Elie Climi înainta o cerere către Serviciul Tehnic al Comunei Galați, din care reiese că are domiciliul în strada Domnească, quart. II, circumscripția I, unde dorește să ridice un imobil cu trei etaje și subsol la față, mai puțin un etaj. Suprafața imobilului era de 634,49 mp., iar arhitect Loiso². Autorizația de construcție avea să fie eliberată la 1 martie 1911.

La 14 martie 1912 Ilie D. Climi înainta o nouă cerere către Serviciul Tehnic al Comunei Galați, unde apare cu domiciliul în strada Domnească, desp. II, aici dorind să realizeze un adaos de construcție în parter în interiorul curții pentru mașinile de iluminat electric al corpului principal³. Doi ani mai târziu, mai precis la data de 9 iunie 1914, Elie Climis, domiciliat în strada Log. Tăut, numărul 15, colț cu strada Justiției, desp. II, înainta o cerere către Serviciul Tehnic al Comunei Galați, dorind a construi la adresa menționată atenase imobilului său, arhitect fiind tot G. Loiso⁴. La următoarele file din același dosar apare și adresa strada Domnească, numărul 70 colț cu strada Justiției. La 3/16 iulie 1917 I. Climis proprietar al imobilului din strada Domnească, numărul 55 (Grand Hotel) autoriza pe Louise Cupcic să construiască o baracă pentru fotografiat⁵. În anuarul din anul 1927 dedicat Municipiului Galați, printre localurile de prim rang apare și restaurantul „Grand”, strada Domnească⁶.

Grand Hotel este o clădire în stil compozit, cu elemente de decorație neoclasice și baroce. Ca elemente de arhitectură se remarcă două bowindow-uri, dispuse simetric față de intrarea principală și care sunt bogat decorate, încadrate cu ornamente verticale cu motive geometrice și florale și puse în valoare la nivelul streășinei prin frontoane decorative semicirculare. Intrarea principală este accentuată de prezența celor două balcoane de onoare, dispuse la nivelul etajului I și II, încadrate cu coloane decorative identice cu cele ce încadrează cele două bowindow-uri⁷. Se remarcă, de asemenea, decorațiile ancadramentelor ferestrelor de la cele două etaje și ale cornișei. Fațadele nord și sud prezintă decorații realizate după modelele elaborate de arhitecții locali, care caută să asigure o legătură între fațada principală și cea secundară, orientată spre strada Logofăt Tăutu. După al doilea război mondial a fost sediu al administrației Partidului Comunist, iar după anul 1990 a devenit sediul Primăriei Municipiului Galați⁸.

Astăzi regăsim clădirea pe *Lista Monumentelor istorice din anul 2004 din Județul Galați*, la poziția 113, cod GL-II-m-B-03012, Grand Hotel, strada Domnească, numărul 38 (1911-1912)⁹.

Note:¹ Serviciul Județean al Arhivelor Naționale Galați, *Fond Primăria orașului Galați*, dosar 185/1910, f. 3.

² Serviciul Județean al Arhivelor Naționale Galați, *Fond Primăria orașului Galați*, dosar 152/1911, f. 18.

³ Serviciul Județean al Arhivelor Naționale Galați, *Fond Primăria orașului Galați*, dosar 169/1912, f. 25.

⁴ Serviciul Județean al Arhivelor Naționale Galați, *Fond Primăria orașului Galați*, dosar 68/1914, f. 117 și urm..

⁵ Serviciul Județean al Arhivelor Naționale Galați, *Fond Primăria orașului Galați*, dosar 120/1917, f. 21.

⁶ Hr. & G. Flamaropol, *Municipiul Galați. Primul anuar-ghid*, Societatea de Editură Științifică-Culturală, Galați, 1927, p. 54.

⁷ Cf. Direcția Județeană pentru Cultură, Culte și Patrimoniul Cultural Național Galați.

⁸ *Ibidem*.

⁹ *Lista monumentelor istorice 2004. Județul Galați*, sub egida Ministerului Culturii și Cultelor. Institutul Național al Monumentelor Istorice, p. 10.

UNIREA PRINCIPATELOR ROMÂNE ÎN CONȘTIINȚA EUROPEANĂ A VREMII

14

d
u
n
ă
r
e
a

d
e

j
o
s

Anii care au urmat revoluției de la 1848 au fost dominați, pe plan european, de afirmarea principiului naționalităților, concretizat în lupta popoarelor pentru constituirea, întregirea sau independența statală. În acest context, propaganda unionistă românească reprezintă o modalitate de a atrage atenția Europei asupra cauzei Unirii Principatelor. Ca urmare, s-a făcut o adevărată campanie de presă prin articole, reviste și broșuri, au fost înaintate proteste și memorii marilor personalități ale vremii, apeluri către opinia publică, în vederea înțelegerii necesității constituirii unui stat național, pornind de la recunoașterea drepturilor istorice ale poporului român de a trăi unit.

De fapt, prin tot ceea ce s-a întreprins pe plan intern sau extern s-a urmărit integrarea luptei pentru constituirea unei Români moderne, unite și independente, în lupta națiunilor europene. „Unirea Moldovei cu Muntenia într-un singur stat – scria Cezar Bolliac, în 1853, în „Republica română”, revistă care apărea la Bruxelles – nu este o idee numai în capetele câtorva români prea înaintați, nu este o idee ieșită din dezbaterile de la 1848 încoace; ea a fost sentimentul național în toate părțile României de când istoria a început a ne spune câte ceva despre Dacia” (1). De fapt, chiar scopul acestei reviste, declarat în articolul „Naționalitatea”, apărut în primul număr, era „constituirea fiecărei națiuni în întregimea ei” (2). Cert este faptul că, alături de interesele care le aveau Marile Puteri europene în favoarea sau împotriva Unirii, propaganda unionistă externă și lupta internă au contribuit la aducerea problemei Unirii Principatelor pe masa tratativilor dintre acestea.

„Impusă de români, scria istoricul Leonid Boicu, propagată și de opinia publică progresistă europeană, „cântărită” în funcție de interesele proprii și însușită de cercuri politice oficiale, UNIREA PRINCIPATELOR ROMÂNE a fost adusă la masa tratativilor” (3). Astfel, în cadrul lucrărilor Congresului de la Paris (1856), convocat pentru restabilirea echilibrului european după Războiul Crimeei, ministrul de externe al Franței, contele Walewski, ridica problema Unirii Principatelor, ca o necesitate care trebuia adusă și proclamată la Congres”, iar la 5 aprilie 1856 Walewski scria ambasadorului Franței în capitala Imperiului Otoman, Thouvenel, că împăratul ținea foarte mult la Unirea Principatelor, cu sau fără consimțământul Porții. (4).

În ianuarie 1857, după ce Turcia a dat firmanul de convocare a Adunărilor ad-hoc, apărea la Paris manifestul intitulat „Ce se cuvine să cerem la Adunarea ad-hoc”, manifest în cuprinsul căruia se oferea și răspunsul: „Unirea, în baza drepturilor firești, pe care românii le aveau în virtutea suveranității lor” (5). În aceeași perioadă, ziarul francez „Le Moniteur” publica o notă prin care se reconfirma atitudinea unionistă a Franței, în vreme ce publicația engleză „Press” pleda pentru unirea celor „două provincii de aceeași rasă, vorbind aceeași limbă, având aceeași religie, aceleași tradiții” (6).

De un real folos în susținerea cauzei Unirii Principatelor pe plan european, în special în Belgia și Franța, au fost ziarurile „L'Independence Belge” și „Le Messenger du Midi”. Revista politică a ziarului belgian din 17 iulie 1856 aprecia că Franța, Anglia, Rusia și Prusia se pronunță în favoarea dezideratelor moldo-valahe „care cer, se poate spune, în unanimitate, unirea celor două Principate” (7), iar numărul din 11 august al aceluiași

ziar notă că Moldova reprezintă focarul agitațiilor unioniste, subliniind faptul că aici opinia publică favorabilă Unirii era atât de puternică încât era primejdios să fie combătută (8).

La începutul anului 1857 „Le Messenger du Midi” scria că Unirea Principatelor „câștigă în fiecare zi teren în rândul populației românești” (9). Mai mult, „L'Independence Belge”, relatând despre modul în care s-au desfășurat alegerile din Moldova pentru Adunarea ad-hoc, notă: „Ceea ce se admitea că ar fi opera doar a câtorva fanatici, s-a transformat într-o mare manifestare națională și patriotică, din momentul în care voințele și-au găsit o exprimare liberă (10). Semnificativ este și faptul că la 4 mai 1858 se punea, la propunerea lui M. Gladstone, în dezbaterile Camerei Comunelor a Angliei problema Unirii Principatelor danubiene, autorul propunerii argumentând că „totalitatea populației din Principate este pentru Unire” (11).

O contribuție deosebită la formarea și dezvoltarea conștiinței europene în favoarea Unirii Principatelor au avut-o broșurile apărute în perioada 1854 – 1858, în diverse capitale ale statelor continentului. Fiecare broșură și toate la un loc căutau să demonstreze că dorința românilor de a se uni avea la bază drepturile istorice imprescriptibile recunoscute de-a lungul timpului de către Marile Puteri, dar, în special, de Turcia. Astfel, C. Filipescu, într-o broșură apărută la Paris, în 1854, aprecia că existența politică a Principatelor se bazează pe tratatele semnate de principii celor două țări și sultani, care garantau autonomia acestora (12). Tot la Paris, și tot în 1854, D. Bolintineanu scotea broșura „Les Principautés roumaines”, subintitulată semnificativ „Dacia veche”, o istorie a țărilor române de la geto-dacii care „locuiau odinioară provinciile cunoscute de noi astăzi sub numele de Themisienne, de Transilvania, de Bucovina, de Moldova, de Valahia și de Basarabia” (13), până la evenimentele de la mijlocul secolului al XIX-lea.

Scrisă și lansată în timpul Congresului de la Paris (1856), lucrarea lui Edmond Texier „Appel au Congrès en faveur des roumains” avea menirea de a atrage atenția diplomaților reuniți la Paris asupra necesității reorganizării Principatelor Dunărene. Autorul aducea la cunoștința Europei că dorința românilor de a se uni are la bază drepturile lor politice stipulate, recunoscute și respectate prin tratatele încheiate între cele două Principate și Poartă (14). „Apelul” lui Texier voia să convingă Congresul de importanța pe care o avea constituirea la gurile Dunării a unui stat român puternic pentru interesul general al Europei (15).

Imediat după Congresul de la Paris publica și I.C. Brătianu un memoriu destul de consistent prin care făcea cunoscut faptul că cele două provincii „trebuie să se unească și să se organizeze într-o patrie unică” (16). În același sens se pronunțau public I.H. Rădulescu și Ioan Bălăceanu. De asemenea, chiar în timpul Conferinței de la Paris (1858) apărea broșura „Principatele Române și Imperiul Otoman”, în care erau publicate tratatele încheiate de domnitorii Principatelor cu Poarta și prezentată hotărârea adunărilor ad-hoc din cele două țări de a se uni și formă un stat cu numele de România (17).

Fără îndoială, propaganda unionistă desfășurată pe plan european a contribuit la afirmarea cauzei unității românilor, la înscrierea problemei Principatelor în dezbaterile Marilor Puteri și a diferitelor organisme sau întruniri europene.

Gh. Nazare

Note bibliografice:

1. „Republica română”, Bruxelles, nr. 2/1855, p.281;
2. Ibidem. p.16;
3. Leonid Boicu, „Diplomația europeană și triumful cauzei române (1856 – 1859)”, Editura Junimea, Iași, 1978, p.19;
4. Leonid Boicu, op.cit. p.99;
5. Petrescu Ghenadie, **Sturza A.D., Sturza C.D., Acte și documente relative la istoria Renașterii României**, vol. III, București, 1889, p.285. (În continuare, *Acte și documente...*);
6. Platon Gheorghe, „Lupta românilor pentru unitate națională. Ecouri în presa europeană (1855 – 1859)”, Editura Junimea, Iași, 1974, p. 183;
7. „L’Independence Belge”, nr.199, 17 iulie 1856, Apud. Platon Gheorghe, op.cit., p.27;
8. Idem., nr. 224, 11 august 1856, Apud. Popescu, I. Puțuri și Copoiu N., „Rolul marilor puteri în făurirea Unirii Principatelor (1859)”, Editura politică, București, 1979;
9. „Le Messenger du Midi”, nr. 52, 24 februarie 1857, Apud. Popescu I.Puțuri și Copoiu N., op.cit., p.169;
10. „L’Independence Belge”, nr. 264/1857, Apud. Platon Gheorghe, op.cit., p.62;
11. *Acte și documente...*, vol. VII, p. 160;
12. Filipescu C., „Memoire sur les conditions d’ existence des Principautes Danubiennes”, Paris, 1854;
13. Bolintineanu, Dimitrie, „Les Principautes roumaines”, Paris, 1854, p. 7;
14. Edmond Texier, „Appel au Congres en faveur des roumains”, Paris, 1856, p. 4;
15. Ibidem., p. 21;
16. Brătianu, I. C. ., „Memoire sur la situation de la Moldo – valachie depuis le traite de Paris”, Paris, 1857, p. 8;
17. „Les Principautes Roumaines et l’Empire Ottoman”, Paris, 1858.

(continuarea de la pag. 4)

a deșeurilor în mediul rural și vizează aplicarea acestor măsuri în comunele Bălășești, Foltești și Schela, mai au ca obiective închiderea depozitelor urbane de deșeuri neconforme, deschiderea unor puncte de colectare conforme, acțiuni de colectare selectivă, sortare și compostare a deșeurilor din orașul Târgu Bujor și municipiul Galați împreună cu localitățile sale periurbane sau reabilitarea rețelelor de apă și apă uzată și construirea de stații de epurare în aceleași centre urbane menționate anterior. Valoarea totală a investițiilor din județul Galați aflate în derulare încă în cadrul programelor de pre-aderare se ridică la 99.984.838,24 Euro.

Pe de altă parte, fondurile structurale prin programele sale operaționale sunt o invitație de participare la dezvoltarea durabilă a județului nostru și de aceea ele reprezintă o reală provocare pentru toți beneficiarii de finanțare.

Analiza efectuată asupra oportunităților de dezvoltare din județul Galați a extras ca puncte de interes cu mare potențial pentru această arie geografică dezvoltarea infrastructurii de transport și a infrastructurii edilitare.

Astfel, unul dintre primii beneficiari ai Programului Operațional Regional 2007-2013 în județul Galați este Consiliul Județului Galați, prin proiectele sale de reabilitare a drumurilor județene finanțate pe Axa prioritară 2 - Îmbunătățirea infrastructurii de transport regionale și locale, domeniul de intervenție 2.1 - Reabilitarea și modernizarea rețelei de drumuri județene, străzi urbane, inclusiv șoselele de centură - drumul județean DJ 253 a cărui reabilitare a cuprins sectorul dintre localitățile Cudalbi - Băleni și drumul județean DJ 251 cu sectoare de reabilitare ce cuprind comunele Cudalbi, Costache Negri, Pechea, Slobozia Conachi Schela. Cele două proiecte aflate în curs de implementare au o valoare totală de 85.528.251 Ron din care 1.710.565 Ron reprezintă contribuția financiară a Consiliului Județului Galați în calitate de aplicant și vizează reabilitarea a 40,72 km de drum județean. La aceste inițiative se adaugă inițiativa Primăriei municipiului Galați finalizată cu un proiect de reabilitare a unei artere rutiere importante din muncipiul Galați în valoare de 13.361.974,5 Ron.

Alături de proiectele ce vizează îmbunătățirea infrastructurii de transport de interes județean au fost promovate spre finanțare de către Consiliul Județului Galați și Primăria municipiului Galați și sunt în curs de implementare prin Programul Operațional Regional 2007-2013, două proiecte de modernizare și dotare cu echipamente medicale a ambulatoriilor de specialitate din cadrul Spitalului Clinic de Urgență „Sf. Apostol Andrei” și Spitalului Clinic de Urgență pentru copii „Sf. Ioan” cu o valoare totală de 25.327.052,81 Ron.

În domeniul social, în cadrul aceluiași program de finanțare sunt finanțate sau sunt în curs de evaluare proiecte ce contribuie la creșterea calității serviciilor de asistență socială oferite în județul Galați prin modernizarea infrastructurii aferente Centrului derecuperare și reabilitare a persoanelor cu handicap adulte nr. 1, Căminului pentru persoane vârstnice „Sf. Spiridon” Galați, precum și Școlii speciale „Emil Gârleanu” Galați cu o valoare totală de 14.488.818,9 Ron. (IAURMA)

Reabilitarea și modernizarea rețelei de drumuri județene

Dmitri Miticov

Înăuntru

Din fața casei, Andrusha o zărește pe mama la geam. E noapte și lumina din spatele ei se răspîndește discret peste liniștea casei. Cum privești din interior, peste umărul mamei, pe aleea îngustă s-au adunat oameni. Mama nu-i distinge prea bine, ei stau înghesuiți în întuneric. Abia cînd se apropie de geam lumina casei le cade pe chip și mama îi poate vedea.

Andrusha vine spre geam și, cînd ajunge aproape, fața lui se luminează dintr-o dată. El spune: aleargă, aleargă, aleargă. Dar mama nu îl aude, îi urmărește doar buzele cum se mișcă și pune mîna pe geam de parcă ar atinge un acvariu unde un pește mic a încremenit. Andrusha dispăre.

De geam se apropie altcineva. I se luminează fața, e Dmitri. Mișcă din buze, se întoarce și o ia la fugă. După Dmitri vin Olgața, tata, Vlad, Anatoli, Thom Yorke, Johnny, Erika, Emma, Gjurka. Stau în fața geamului, deschid gurile și le închid de cîteva ori, după care o iau la fugă în jurul casei.

Mama privește și bate din palme. De afară, unde pașii răsună pe asfalt în liniștea nopții, geamul casei pare un foc liniștit înconjurat de sălbatici, în mijlocul căruia mama bate din palme și rîde. Dacă te dai puțin în spate sau te ridici pe vîrfuri, o s-o vezi mai bine. N-o să auzi dinspre ea nimic, dar deasupra ramei de lemn o să vezi cum mîinile i se lovesc una de alta în liniște.

Urmînd strada și lăsînd casa în urmă, o să ieși din oraș. Întunericul se întinde pînă departe, iar de aici, de unde privești, totul seamănă cu vastele cîmpuri de acasă. Străbați miile de kilometri în cîteva secunde pînă la marginea unui orașel de provincie unde o casă veche și neîngrijită stă cu fundată în țîrîit de greieri.

Un bătrînel iese cu o farfurie de mîncare și se îndreaptă spre beci. Lasă farfuria pe ciment, scoate cheia și descuie lacătul mare care atîrnă la intrare. Deschide ușa și șoptește ceva. Din beci, unde treptele abrupte se pierd în întuneric, se aude mai întîi un zgomot de pași. Apoi fața unei femei apare în bătaia lunii, schimonosită ca de o flacără orbitoare, acoperită de părul răvășit și slinos. Femeia apucă farfuria și rînjește către bătrînel.

Totul trebuie păstrat cu grijă, înăuntru.

Poezie

Un univers posibil umple capul bătrînelului cu zgomote și imagini: o mașină ajunge în dreptul casei sale și claxonează. Copiii sar din mașină și strigă bunicule, bunicule. Fiica bătrînelului iese din mașină și îl strînge în brațe cu emoție, eșarfa portocalie se lipește de gîtul fardat. Soțul femeii ocolește mașina și vine lîngă ei, îi strînge bătrînelului mîna și zîmbetul lui politic se fixează în mijlocul pozei de familie.

Dar nu, se gîndește bătrînelul. Trebuie să-și țină copiii în ea, nu le poate da drumul. Nu în viața asta. Nu în lumea asta. Totul trebuie păstrat cu grijă, înăuntru. Peste rînjelul fiicei din beci, tatăl închide ușa ferm și, așa cum obișnuiește de douăzeci de ani, încuie lacătul masiv cu o dragoste nesfîrșită.

Schizo

Un pahar plin cu apa se află pe masa. Lumina cade pe el și-l încălzește. Apa se clatină. Asta înseamnă că mama bate cu mîinile cărnoase în pereți să caute vocile. Sau că tata a intrat și a trîntit ușa.

El stă pe covor, lîngă masă, și se bițîie. Covorul s-a încrețit. Din urechi atîrnă firele stetoscopului. Firele se leagănă, capsula oscilează pe covor. Cocosat, cu capul dat pe spate, mîinile între picioare. Privește țintă la apa din pahar. Cum strînge ea toată lumina, anume pentru el. Uite viața. El rînjește și bate din palme.

Întinde capsula stetoscopului spre paharul cu apă, dar nu ajunge pînă acolo.

Dacă cineva ar ridica paharul, pe masă ar rămîne un cerc de apă. Ar putea să vadă în cercul de apă rama de lemn a geamului pe jumătate deschis și lumina care intră în cameră. Cu timpul, cercul de apă ar dispărea, și mîine, pe locul lui, ar rămîne un cerc alb, uscat. Ca o urmă de cretă greu de îndepărtat. Ar spune uite, pe locul acela a stat un pahar.

El se bițîie și se gîndește că dacă s-ar ridica de pe covor și ar ieși în hol pe locul lui nu ar rămîne nici măcar un cerc de apă.

Poți vărsa un pahar cu apă în multe feluri. Dacă ușa de la camera mamei nu ar fi încuiată, mama ar da buzna și mîinile ei care se mișcă repede prin aer ar lovi paharul și paharul s-ar răsturna. Dacă el ar pune mîna pe masă și ar lovi cu bîta peste unghii, apa din pahar s-ar vărsa. Și atunci o imagine vie în memorie: cum s-au răsturnat ceștile cînd a atins măsura. Cum i-a înmuiat ploaia părul dintr-o dată.

Dar el doar se bițîie pe covor și își scoate șosetele. Le scutură în lumină și mii de puncte luminoase scilipsesc în jurul lui. Se uită la ele uimit. Rînjește și bate din palme. Uite viața.

Apa din pahar se mișcă. Firele stetoscopului se leagănă. Capsula oscilează.

Și iată, cineva i-a înlocuit mâinile cu ale altcuiva. Cineva i-a pus vocile în cap și vocile răsună lung și dureros, de-a lungul coloanei. Și deși lumina intră prin geamul deschis și îi aprinde conturul, întuneric în jurul lui ca o intrare îngustă. Și deși noaptea încă nu a venit, el privește cu teamă dunga de lumină care intră pe sub ușa. Ca în nopțile cele mai lungi, vede cum o umbră se mișcă acolo, iar dunga de lumină se întrerupe.

El va aștepta un timp, va face liniște. Ușa se va deschide. Nimeni în prag, doar lumina din hol. Totuși o prezență străină care-i va da tîrcoale. Un trosnet în spatele lui, un sunet neobișnuit, ca necheza-tul de cal. El va apuca să vadă cu coada ochiului o copită de capră, o mîna umană acoperită cu blană neagră, lucioasă. Ceva îi va atinge umărul și va avea timp să vadă cum pădurea se apropie de casă, cum pielea și părul slinos al ființelor goale care se țin de tulpinile copacilor i se lipesc de geam.

Ce a văzut Andrusha cînd a intrat în cameră:

Cînd am intrat în cameră, Dmitri stătea pe covor cu două șosete în mîini. Le scutura și rîdea. Soarele adunase în jurul lui steluțe albe și ele se roteau repede-repede. Dmitri avea în urechi stetoscopul roșiatic. Un pahar era pe masă și apa din el se mișca. M-am apropiat de Dmitri să ating o dungă de soare care trecea chiar pe lîngă el. Cînd am trecut mîna prin lumină, Dmitri a tresărit.

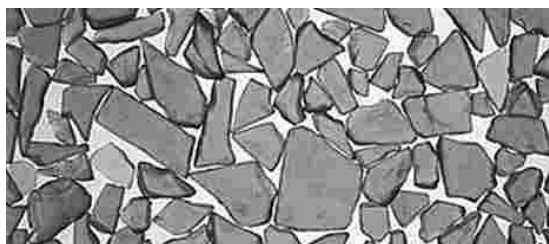
Cînd am intrat în cameră am spus: Dmitri.

Un timp ne-am uitat unul la altul fără să ne spunem nimic.

Un timp, Dmitri a lipit capsula de paharul cu apă și a ascultat cu atenție. Fața lui s-a îmbujorat. S-a întors și a spus: uite viața. A spus: ascultă muzica. Privirea lui s-a rotit prin cameră. Uite cum s-a luminat, a spus. I-am trezit inima, uite cum bate către mine, a spus. Apoi a lipit capsula de pereți. Pe partea cealaltă mama bătea încet cu palmele.

Mi-a luat mîna, a pus-o pe corpul lui.

Eu m-am întors și am luat un pix. Am desenat pe mîna lui Dmitri o față veselă și atunci el a sărit și a fugit în hol. În urma lui, covorul a rămas încrețit.

Ion Grosu

Scrisoarea Domnului Mihail Eminescu către noi

*(citită la Salonul Literar "Axis Libri"
V.A.Urechia din 14 ian.2010)*

Eu vă privesc de-acolo, chiar de sus
De două ori pe an cu-ngăduință,
Și-ascult aceleași vorbe ce s-au spus
Și văd doar fapte fără trebuință.

Aș vrea să știu că limba noastră veche
Nu va dispărea prea ușor din noi,
Și că pe glob ea n-are nici pereche
Nici nu fuge, cînd trecem prin nevoi.

Nu mi-au plăcut vreodată fariseii
Nici cei din interes ce m-au slăvit,
Căci pana mea a sîngerat mișeii
Ce mi-au prezis prececele-asfințit.

Vă mulțumesc că vă gândiți la mine
Și numele-mi trezește-n voi fiori,
Însă ca scriitor e mult mai bine
Să știți precis cînd trebuie să mori!

Andreea ne-a telefonat seara ca să ne felicite pentru reușită. A ajuns la noi abia a doua zi, la amiază, pe un soare torid. Bluza lipită de corp, era umedă toată de sudoare.

A intrat zgomotos împiedicându-se de pragul ușii, mai să scape sticla de șampanie, din mână. Degetele îi tremurau atât de tare de emoție încât a avut nevoie de ajutorul meu, să-i desfacă dopul. Era nașa lui de botez. Sub privirile ei crescuse.

Am râs toți trei cu încredere pentru zilele ce urmau să vină. Alindor ne-a părăsit în scurt timp. Am rămas doar noi două să ne luptăm cu șampania, amintindu-ne întâmplări hazlii și chiar triste.

Soarele își scăpăra ultimele raze când Andreea a plecat, ușor amețită. În colțul buzelor un fulger de bucurie, atât de fugar, încât numai eu l-aș fi putut observa.

- Acum chiar te poți recăsători! Am zâmbit. Era atât de încăpățanată. Poate că trebuia să am mai multă grijă și pentru viața mea.

- Dar viața ne aruncă mereu în situații care ne depășesc. Se întâmplă lucruri care îi schimbă total cursul.

Ploua. Auzeam picăturile cum izbeau în pervazul ferestrei. Alindor a intrat covârșit de emoție și teamă.

- Mamă, cred că mă urmăresc extraterestrii. Eu nu mai vreau să merg la tata.

L-am privit mirată, apoi speriată. Adevărul e că nu am înțeles ce se întâmplase de la început. Nu mai pomenise de extraterestri de la vârsta de unsprezece ani, când murise tatăl lui.

Din acel moment n-a mai frecventat cursurile la facultate. A rămas închis în casă, complet izolat, refuzând orice vizită. Când a îndepărtat-o pe Asia prietena lui, am știut că ceva groaznic se întâmplase.

Au urmat nopți de insomnie, spunând că are coșmaruri.

În după-amiaza aceea „vocile” pătrunseseră în viețile noastre. Ecouri, venite, aduse nu știu de unde și de cine.

- Le aud mamă, le aud mereu!

Voci nevăzute dăduseră buzna în viața lui ca să-i răstoarne echilibrul și să-l arunce pradă unor valuri de suferință, mizerie și deznădejde.

Gândurile mi se întorceau mereu în trecut răvășindu-l ca să-mi dau seama când am observat primele schimbări, primul semnal de alarmă. Totul era confuz. Poate moartea tatălui îl urmărise în tăcere în toți acești ani.

Pentru el începuse o viață nouă închipuită ce-l despărțea de cea reală. Bântuit de viziuni viața lui era complet dezorganizată. Se afla sub influența vocilor ce-l conduceau.

Tulburat de panică, de teamă, de spaimă, încerca să li se împotrivescă să le dea formă, dar ele îl asaltau mereu și-l mențineau toată vremea într-o tensiune nervoasă distrugătoare.

- Poate sunt vocile diavolului. El încearcă să mă înnebunească, dar nu va reuși. Prin puterea gândului am luat legătura cu „vrăjitorii”. Ei sunt șapte pe pământ. M-au învățat multe vrăjitorii, cum să mă pot feri de cei răi pe pământ. Acum se dă bătălia dintre mine și diavol. Dacă el va fi mai tare, atunci va scăpa, dacă nu. Va muri.

- Mamă l-am învins pe diavol! Dacă nu reușeam cred că înnebuneam. Dar lupta cu vocile a continuat cu zile și nopți de agitație, de meditație.

- Vezi eu stau acum pe fotoliu, mă dedublez. E doar corpul meu, sufletul e sus pe tavan. Acum îl străpunge: stadiul I, stadiul II, mă opresc. Uite îl aduc înapoi.

Îi ascultam înspăimântată confesiunile.

- Sunt un înțelept. Eu am cunoscut toate „învățăturile” lumii. Voi rămâne de-a pururi tânăr. Nu voi îmbătrâni niciodată. Puterea Universului mă va ajuta. Dacă nu o mai pot stăpâni eu nu voi face ca voi oamenii să aștept liniștit să vină moartea. Eu știu ce să fac. Trebuie să caut „calea nemuririi”. Ea trebuie să existe. A căutat-o și a găsit-o.

„Calea nemuririi” este „calea adevărului”, fără nicio minciună. Voi oamenii de aceea muriți și îmbătrâniți, că mințiți. Eu nu pot să stau de vorbă cu voi, pentru că voi nu suportați adevărul și atunci eu îmi pierd puterea și nemurirea.

Legea adevărului (calea nemuririi) face parte din legile Universului. Eu cunosc legile lui, mă conduc după ele și mă apără de tot ce este rău pe pământ. Voi oamenii o să muriți cu toții pentru că așa vreți voi, nu puteți spune numai adevărul. Eu am venit pe pământ ca să fiu servit. Nu trebuie să muncesc fizic, trebuie numai să gândesc și totul vine de la sine. Eu nu vreau să fac rău nimănui. Atâta timp cât oamenii mă lasă în pace dar dacă ei îmi fac rău și nu mă lasă în pace, le iau viața, numai prin puterea gândului meu.

Acum, am această „nemurire” și trebuie să gândesc cum să pot lua legătura cu oamenii. Să găsesc o nouă cale de a spune în așa fel adevărul ca să nu-i supăr. Eu nu vreau să am dușmani.

Copleșit de viziunile lui era inofensiv, fără izbucniri violente, doar cu perioade de excitare, după care urma o liniște totală, de fapt o tăcere deznădăjduită. Cred că atunci nu mai auzea glasuri care să-l îndemne și să-i dea impulsuri.

Ascultam, cu răbdare și urmăream întreaga frământare și suferință ce i se revărsa din toată ființa, înmișcările mărunte ale feții, în ochii îngustați sau lărgiți, în buzele strânse sau întredeschise. Toată viața lui haotică se desfășura într-un spațiu limitat de cameră. Între patru pereți era lumea lui de închipuit.

Nu suporta apropierea unei ființe de el. Nici pe mine. Nu te privea deschis în față, ostil oricărei atingeri, cu mâinile mereu pregătite să se apere.

Încercam să văd o licărire de bucurie, firavă, dar își pierduse toată zestrea sentimentală. Nu mai putea să-și angajeze sufletul pustiit, nici pentru o bucurie, nici pentru dragoste, nici pentru afinitate, nici pentru o plăcere. Nu se mai iubea nici pe el, nici pe alții. Lipsit de sentimente, nu-l mai interesa nici înfățișarea lui externă. Totul ducea la o deteriorare fizică. Era atât de răvășit uneori încât abia i se mai recunoșteau trăsăturile frumoase.

În afara crizelor de boală nu făcea nimic. Tot timpul ei toată energia o cheltuia încercând să dea răspunsuri fantasmelor, fără să-i rămână timp sau energie de a se ocupa de ceva serios sau folositor în viața lui.

Renunșasem la serviciu, în interesul sănătății lui. Deși nu recunoștea simțea că îl ajut, acum când se transformase din nou într-un copil neajutorat.

Singura mea legătură cu lumea externă era Andreea. Ea mă susținea și încuraja. Nu voia să-mi pierd și eu sufletul alături de el.

Pentru mine era o bătălie în numele iubirii pentru fiul meu. Să caut adevăruri pentru adevărurile lui neadevărate, să-l înțeleg și să-i susțin ce-a mai rămas bun din el spre care și-ar mai manifesta interes, dar pe el nu-l mai interesa decât viața lui închisă stăpânită de acele voci fără chip, ca o telegrafie fără fir. Se întâmplase așa pur și simplu și se prăbușise sub povara închisurii. Dacă am sperat că e doar un puseu de depresie, acum am realizat ce este începutul unei tragedii. Un băiat și nu oricare al meu, cu mințile rătăcite. M-am simțit dintr-o dată părăsită de Dumnezeu.

Trebuia să contactez imediat un medic psihiatru. Se afla ce boală a minții s-a declanșat, care e tratamentul, dacă exista, care e pronosticul? Are vreo șansă de vindecare sau nu?!

I-am descris medicului toată această dezordine mintală.

- Mămico, ți-ai pierdut băiatul!? Adu-l cât mai repede la spital.

- Cum? Fără voia lui?

- Da. Chemi ambulanța și un echipaj de poliție. Nu poți să pretinzi nimic unei minți bolnave.

Viețile trecătorilor serevârsau pe stradă ca și cum nimic nu s-ar fi întâmplat. Totuși pentru mine ceva groaznic se întâmplase. Nu puteam să-l duc la spital, împotriva propriei voințe. Uneori părea coerent chiar strălucitor bineînțeles în limitele halucinațiilor lui. Acest doctor nu mă lămurise cu nimic, de ce îmi pierdusem fiul? Voiam să știu de ce?

Andreea a fost aceia care mi-a deschis „o ușă”.

- Ersă, mâine în orașul nostru va sosi un profesor, doctor în psihiatrie. Vine de la Viena. E de origine română. Tu vei ajunge la el. Îți promit. Și am ajuns.

- Draga mea, am înțeles că ești medic veterinar. Deci putem discuta ca între colegi. În fereastra de timp, care o am la dispoziție, am să încerc să-ți spun, în mare, cam tot ceea ce se poate spune despre această boală Schizofrenia-Spiritul despăcat.

Aceasta este boala fiului tău. O persoană cu personalitatea scindată, când nu are nevoie să i se explice nimic și una căreia nu i se poate explica nimic.

Afectează 1% din tineretul de pe glob. Apare la vârsta de 15-20 de ani la copiii care au fost normali până atunci, deosebit de deștepți și inteligenți. Cauza, circuitul și chimismul din creier. Conexiuni greșite. Neuronii interceptează greșit informațiile primite.

Apar ca agonii mintale. Se închid în ei, stau izolați în casă. Mintea le cedează la 20 de ani, când intră într-o lume haotică, plină de fantome, halucinații. Aud voci care și se adresează și le comandă. Stăpâniți de frică, de paranoia, pentru ei fiecare zi este o luptă cu teama, cu coșmaruri, cu voci, care sunt reale pentru ei. Duc o viață captivă într-un creier, o luptă continuă cu teamă, paranoia și disocieri. Aud vocile care le citesc gândurile. O lume fără granițe. Între ei și ceilalți nu există barieră între gânduri. Ei nu pot separa viața lor interioară pe care o consideră reală de cea exterioară.

O luptă continuă între nebunie și rațiune, între gândire irațională și rațională, între creativitate și nebunie. Când stau într-o cameră cu mai multe persoane, aud toate conversațiile ceea ce este foarte stresant pentru ei.

Medicația, le diminuează simptomele. Unii fac un singur episod, alții cu tot tratamentul repetă mereu episoadele. Unii răspund la tratament, alții nu.

Medicația le dă o luciditate forțată, care îi scapă de spitale dar ei continuă să lupte toată viața cu halucinațiile și paranoia.

Tratamentul ameliorează forma, nu fondul bolii. Cauze ar fi mai multe:

- predispoziția genetică (în luna a treia de sarcină, neuronii emigrează și atunci se fac conexiuni greșite)
- cauze de mediu
- nașteri greșite ca tehnică
- teoria lipsei unui cromozom X unul moștenit de la mama, unul moștenit de la tata

Și ce să-ți mai spun: sunt doi gemeni cu aceleași gene. Unul face schizofrenie, altul nu. La unii apar modificări în creier, la alții nu.

L-am privit confuză. Nu știam asupra cui să arunc vina pentru catastrofele ce se petreceau în viața băiatului meu.

- Draga mea în această boală nu există prea multe alternative dar trebuie să-i începi imediat tratamentul într-un spital de specialitate. Dacă momentan nu este supus agresiunii oricând el poate deveni violent. Starea rezervată cu suspectarea celor din jur va duce la agresivitate, când va trebui să-i aperi viața lui, dar și pe a ta. Medicația trebuie încercată până când răspunde.

- Dacă medicina a reușit să facă un salt uriaș în cunoaștere, în ultimele 5-6 decenii, știința se află în preistorie în fața acestui „univers al gândirii, sentimentelor, amintirilor și acțiunilor (creierul) ale cărui mecanisme abia sunt bănuite. Întrebările la care nu s-a răspuns sunt numeroase, iar esența lor s-ar putea reduce la una: cum pot cei zece miliarde de neuroni existenți în creier, veritabile „stații de transmisie” să primească concomitent informații contradictorii să le selecteze și din uriașul bagaj de cunoștințe să scoată răspunsul corect!?

Comparația dintre creierul uman și cel electronic vine să sublinieze faptul că oricât de sofisticat ar fi mecanismul creat de om, el nu se poate compara nici pe de parte cu cel creat de natură.”

A tușit ușor și s-a uitat la ceas, ridicându-și mâna.

- Timpul s-a cam terminat, sunt presat de el.

Eu te consider că ești personalitatea cea mai potrivită să iei în mâinile tale cazul propriului fiu, bineînțeles după ce i s-a stabilit medicația într-o cură de tratament într-un spital de specialitate. Cei tratați în continuare la domiciliu răspund mai bine la tratament și recidivele sunt mai rare.

- Are vreo șansă de vindecare?

- Încă nu s-a descoperit un tratament pentru tratarea schizofreniei care să spargă zidul între paranoia și halucinații. Când vei auzi că cineva a luat premiul Nobel în acest domeniu, acolo să te duci.”

Un adevăr dureros. Trebuia să fiu curajoasă și să mă obișnuiesc cu faptul să fiu nefericită.

Aflasem ce s-a întâmplat, ce boală a minții s-a declanșat, care e tratamentul, care e pronosticul. Acum știam atât de multe lucruri despre el, despre boala lui. Trebuia să mă gândesc cu dragoste la ce a mai rămas bun din ființa lui și să încerc să aflu acea părțică bună și logică.

Deși sunt nefericiți și deprimați, neagă totul, refuzând categoric să meargă la doctor.

Pentru judecățile lui greșite avem o imaginație enormă.

- Eu nu am nevoie de medic. Eu nu sunt bolnav. Voi sunteți cu toții bolnavi, voi oamenii. Cum puteți trăi așa: să râdeți, să mâncați, să dormiți liniștiți când știți că o să muriți. Voi nu

(urmarea la p.39)

În paginile
care urmează:

Roxana Păsculescu: „Ritmuri expoziționale”

Mai tânăra colegă de breaslă Roxana Păsculescu, redactor la Radio România Cultural, a debutat recent editorial cu o carte intitulată „Ritmuri expoziționale”, apărută la Editura Mayon din București. Este o lucrare care înmănușiază în cele 142 de pagini o selecție de cronici plastice

scrise între 1998-2010, care au reprezentat, așa cum însăși mărturisește autoarea în „cuvântul înainte”, „substanța deschiderii unor expoziții (apărând uneori și în cataloage) și au constituit parte componentă a unor emisiuni radio”. Cartea se bucură de o succintă prefață semnată de reputatul istoric și critic de artă bucureștean Petre Oprea și de o postfață datorată criticului literar Liviu Grăsoiu.

Numărul artiștilor despre creația cărora scrie Roxana Păsculescu estemare și ei sunt fie nume de rezonanță în plastica românească modernă și contemporană (Ion Țuculescu, Dorothea (Lola) Schmierer-Roth, Vasile Celmare, Vasile Gorduz, Costin Neamțu, Letiția Opreșan), fie din generații mai tinere, cu identități artistice deja conturate sau aflați în curs de afirmare (Valeriu Șuşnea, Daniela Frumușeanu, Ion Nicola, Dan Badea, Stelian Bâscă, Constantin Daradici, Cornelia Victoria Dedu, Victoria Fătu Nalațiu, Ioan Oratie, Rodica Anca Marinescu, Cristina Nedela, Vasile Mureșan Murivale, Cristian Sergiu Ianza etc). De asemenea ea se referă la unele manifestări de grup organizate în București, dar și în unele orașe din țară (Tulcea, Bușteni, Vălenii de Munte).

Ceea ce remarcăm cu satisfacție lecturând textele incluse este în primul rând concizia exprimării, stilul direct și faptul că autoarea se oprește în comentariile sale critice la ceea ce consideră esențial în expoziția sau în creația artistului despre care scrie. Ca jurnalist la radio, Roxana Păsculescu nu face divagații, ea caută să fie cât se poate de convingătoare, să le transmită ascultătorilor informații exacte într-o rostire simplă, care să le meargă la inimă. Jurnalistul este dublat de un critic avizat, care atunci când se referă la unele lucrări folosește un limbaj adecvat, termeni care să conducă la înțelegerea operei de artă. „Roxana Păsculescu, notează criticul literar Liviu Grăsoiu în postfață (Complicata relație culoare/volum și cuvânt), a devenit din ce în ce mai convingătoare, fiind recunoscută acum ca o voce autorizată în aprecierea tendințelor contemporane, indiferent de generația a căreia îi aparține artistul. Gustul său funcționează fără greș, primind confirmarea frecventatorilor de spații expoziționale. Obiectivitatea la care obligă calitatea de redactor al Radiodifuziunii s-a transformat dintr-o presupusă constrângere, într-o demonstrație a felului cum se pot evita compromisurile și se poate exprima normal un punct de vedere personal”.

Scriind, de pildă despre retrospectiva regretatului sculptor Vasile Gorduz, Roxana Păsculescu subliniază că „profunda corelare realizată de artist între ideea umanistă de factură renascentistă și materialul său cel mai iubit - piatra, ne oferă măsura aceluia acord fundamental la care ajunsese sculptorul, de înțelegere filosofică deplină a universului, simțit și trăit, în bogăția valorilor și mesajelor percepute”. Despre Vasile Celmare arată că având „rădăcinile înfipte în monumental, își gândește picturile bidimensionale (pentru a nu sparge pereții) și

transformă obiectele pe care le include în compozițiile sale în semne, rafinamentele sale caligrafice nesubminând forța și autoritatea monumentalului și nici nu invită în zona arabescului exclusiv decorativ”.

În expoziția concitadinei noastre Lola Schmierer Roth, de la Muzeul Național de Artă al României, autoarea este atrasă îndeosebi de autoportretele pictoriței, vreo 15 la număr, datând din perioade diferite, despre care spune că i-au „descoperit ochilor o artistă cu o viziune puternică, convingătoare, stăpână pe tehnici, cu o mână sigură și sensibilă”. Referindu-se la expoziția unui alt artist născut pe plaiurile gălățene, la Berești, Valeriu Șuşnea, autoarea ajunge la concluzia că ceea ce contează în creația acestuia este „ansamblul, coeziunea părților, citirea lucrărilor sale într-o continuitate”, pictorul propunând în tablourile sale „o zonă de liniște, pe care a întrezărit-o și captat-o pe pânză”, în cazul său liniștea însemnând și „ordine și gestualismul sigur, ținut sub control, armonie”.

Înzestrată cu un ascuțit simț de observație, cu capacitatea de a mânui cu spontaneitate cuvântul, de a-l îmbina meșteșugit în propoziții și fraze coerente, convingătoare, cu respect pentru claritatea și proprietatea termenilor, Roxana Păsculescu scrie cu acribie, lăsând după afirmația lui Liviu Grăsoiu, „mărturi de profesionist avizat asupra unor creatori, care vor contribui la o cât mai corectă înțelegere a ceea ce se întâmplă într-un domeniu spectaculos, supus adesea capriciilor publicului și comentatorilor”. Cartea sa de debut oferă cititorilor și pasionaților de artă o lectură plăcută, informații bogate și pertinente despre ceea ce se întâmplă în sălile de expoziții, mai ales că astăzi în România se simte acut lipsa unei publicații de specialitate care să consemneze și să comenteze manifestările de acest gen.

Corneliu Stoica

ELEONORA STAMATE

Eleonora Stamate – **Viața la imperfect**, Ed.Pax Aura Mundi, Galați, 2010.

Primele două poeme ale celei de-a treia cărți de autor semnate de către **poeta Eleonora Stamate** ne conving de mai multe aspecte, unele fiindu-ne confirmate (după lectura primelor cărți: „Simfonie crepusculară” - 2001 și „Castelul îngerilor” - 2004): cel al smereniei scriitoarei și profesoarei (născută în ziua de 1 martie 1953, la Craiova, dar devenită tecuceancă cu trup și suflet; mamă a patru copii), cel al consecvenței constructiviste, cel al continuității ideatice, cel al iubirii de viață/sacru în general, cu toate imperfecțiunile vieții, ca să ne raportăm și la titlul volumului prezentat *alla prima* de către noi aici.

Primul poem se intitulează „Și”...și este semn de arheologie, sau, mai exact, de istorie literar-folclorică, semn adaptat la nodurile existențial-temporale ale etnicității noastre: „Mult mi-e vânt și-mi este rouă/ Și mi-e vară în livezi/ Și mi-s flori de rozmarin/ Și mi-s boabe de mălin/ Și mi-e sufletul pelin/ Și mi-e răs, și mi-este plâns/ Și mi-e lacrimă când plouă/ Și mi-e

toamnă în casă nouă/ Doamne, binecuvântează,/ ochi de grâu, gutui pe masă,/ flori de nalbă la fereastră,/ Și mi-s greieri albe gânduri/ Și mi-e seară în pridvor/ Și mi-e noapte de-al tău dor...” (p.11).

Greieri albi moderniști o acompaniază frumos pe autoare, pentru o seară aproape pușkiniană între maluri de Tecucel și Bârlad, râuri domoale, sistematizate mai mult sau mai puțin...

„Autoportret”-ul, al doilea poem introductiv la care mă refeream, dincolo de retorică și de patetism, moderate, oricum, de harul autoarei, conține (în afara finalului prozaic explicit: „Am iubit? Am iubit, am iubit.../ Dar ... ce n-am iubit, ce n-am iubit, ce n-am...?” povești (și lirice) care promit, promit... Dar ce nu promit?

Dublugânditul orwellian ne obligă aici să facem o precizare: Eleonora Stamate nu mai este de mult, încă de la prima carte - penru cei care o cunosc de la prima carte! - o promisiune, ci o certitudine a literaturii, a literaturii care-și caută propriul drum, propria expresie... Galanteria și sentimentalismul (atât ale autoarei cât și ale) redactorului de carte ori ale consilierului editorial au permis și un poem precum „Printre lacrimi...” (p.14). Dacă cităm finalul se înțelege la ce mă refer: „Ei, Grigore Vieru și Mihai Eminescu/ pe-o bancă-mpreună”...

Desigur, Grigore Vieru merită mult și multe din partea iubitorilor limbii române (și ai literaturii, evident!), nu numai texte de citit la mormântul său... Dar asumarea vieții și a literaturii la imperfect presupune unele compromisuri, imperfectul/imperfecțiunea în general fiind caracteristici ale non-sacralului jinduind cu dor la perfecțiunea sacralității... Dar noi nu vom cădea în păcatul blând al dihotomiei. Vom observa discret cum autoarea scormonește „stingherită, mirată, cuvintele” născute de către liniște, cum îi este un dor infinit (aproape) în „Ce mult te-am dorit”, cum învață „religia răbdării”, cum respiră frunza, norul, floarea de măr, vom cerceta ferecarea în copitele cailor, religiozitatea, vom psalmodia „din lacrimi de curcubeu” sperând la o renaștere...

Vorbele lui Paul Blaj din postfață se potrivesc de minune: „remarc aceeași linie diafană, nostalgică, emolientizată de o inducere într-un univers simplu, specific inimilor curate, spațiu neprofanat de o lume a dipsomaniacilor erudiți au ba, ci orientat spre o melancolie înțeleaptă, precoce, fapt ce înmiresmează lectura cu fiorii pierduți...”

Problema ar interveni aici, pentru că sentimentul profanării îl are cronicarul de câte ori trebuie să scrie literatură despre literatură, când înoată în râuri de lacrimă - adică ar vrea să înoate dar aceste ape curgătoare nu prea au adâncime și te lovești la genunchii critici... Dar face bine, totuși: cu lacrimi și roinde, cu genunchi însângeați, îngenunchezi lângă autoare

și te rogi: „Bucură-te, Doamne-al Luminii/ venim la Masa Tăcerii Tale/ să ascultăm pașii din timpuri./ să răsfoim șoaptele/ până spre ziuă./ să depănăm murmur de viori./ să fugim în durere./ să așteptăm lacrima de piatră./ să luminăm, gând cu gând./ dăinuind împreună...” (*Împreună*, p.26).

Dacă ar fi să ne luăm după un moto constructivist¹, nici o scriitură nu poate fi despărțită de psihologia celui ce scrie, dar pentru a continua într-un fel discuția cu un critic literar, într-adevăr, când este cazul unei cărți, ne interesează psihologia celui care scrie? Sau cartea ca atare? Dan Goglează consideră² că „orice comunicare implică propria persoană și spune ceva despre modul de a simți o realitate în mijlocul căreia se află ceea ce definim a fi eul. Vorbind despre o lume sau alta, nu facem decât să ne descriem impresiile, introspectându-ne și folosind cuvintele („crescute” odată cu acele experiențe) în limitele unui limbaj propriu, ce încearcă să ne conecteze amintirile la trăirile momentane. Pentru a putea fi comunicate, ele trebuie ordonate pe ecranul de lucru al conștiinței, într-o înlănțuire de elemente acustice sau vizuale care pot fi percepute de oponent drept discurs vorbit sau scris”. Discursul scris al Eleonorei Stamate - O doamnă a Poeziei - ne prezintă lumi interioare, una fiind a Țării albastrelor colinde, în care zeii îi vorbesc/șoptesc, unde Eminescu este adorat: „Noi, care trăim în lumi imaginare/ uităm că murim în brațele vieții./ uităm că în spatele noastre/ umbrele își leapădă arborii, doar zeii aud cum înfloresc nufierii, clopote vestitoare de iluzii/ țipă în gura mare.../ Noi, care trăim în lumi paralele./ uităm că inimile noastre de lemn./ despre care nimeni n-a îndrăznit să vorbească./ inimile noastre din lemn/ tremură ca nisipurile neumbrate...” (p.30 - *Noi*).

Realitatea concretă nu-și găsește echivalent, nu-și găsește oglindirea în poemele Eleonorei Stamate. Doar realitatea imaginarului autoarei, dorințele ei (p.44, 46, 52, de pildă; dorințe despre care scriam și în croniceta de la adoua carte a E.Stamate). Explicațiile din „Poezia mea s-a născut...” (p.54, deși arta n-ar trebui să explice: „...din tăceri violente./ din deșertul ucigător./ din scoicile însetate de adevăr./ din vioara fermecată./ din susurul de izvoare./ din pasărea obosită de drum./ din pleoapa tremurândă./ din remușcări prea devreme uitate./ din obrazul trist de copil/ din apele întunecate de amintiri/ din unduirea florilor sub evantaie de rouă./ din răzlețirea vântului/ când, tot mai rar./ plouă... ninge... tună... fulgeră/ din... din... din...”), chiar dacă se referă la fenomene și elemente naturale (vânt, deșert, ploii, ninsori, tunete, fulgere, izvoare), acestea nu sunt decât reflectări ale mentalului, ale proceselor psihice („apele întunecate de amintiri” o deconspiră) într-o luptă cu tot ceea ce omul ar vrea și nu ar vrea să fie, să devină...

Versurile „de toamnă” ce rezultă sunt pasteluri metafizice „de-nchinare”. Unele memorabile, precum la p.58: „În tihnă, ascult greierii ascunși/ în huma uitării./ între mine și ei, în crăpăturile zilei./ tăcerea amețitoare se sparge pe pleoape./ depărtarea curge sărutând/ mișcarea corpului tău îngemănat cu amurgul./ Ceața toamnei, cu umeri noduroși./ înfloresc vreascurile iscate/ din osemintele fosforescente/ care m-au inundat, într-o toamnă./ cu tine...” („De toamnă”).

Panlirismul care învăluie (poate doar aparent) creația de maturitate a poetei arată și dorințe ușor sesizabile de contopire cu elementele naturii: poeta, purtătoare de cuvânt a unei anumite umanități ar vrea să fie arbore, pasăre ș.a.m.d.

Fără de ambiția anume, oarecum agresivă, a unui anumit timp de poezie (artă, la modul general), Ireversibilitatea sacră

(sur-prinsă în texte) este oarecum pasivă, vegetală, refuzând Ireversibilul unui Gaspar Noe... Violenta și duritatea lumii există însă, cu sau fără voia cuiva, dar, desigur, nimeni nu este obligat să scrie o nouă istorie (cinematografică sau nu) a violenței...

Poemul „Secerat de lumină” (p.66) ne poate contrazice, dar imaginile „cerbului secerat de albastru” sunt edulcorate de sensibilitatea știută a autoarei...

Mulțumiri autoarei pentru că ne-a dăruit o „Toamnă de jar” (așa se intitulează ultimul poem, singurul chiar în format prozaic), frumoasă și bine protejată într-un luminiș, sub brațe de cetină, de „evantaiul ploii”. Pentru o „odisee a timpului”, nimic nou sub cerul toamnei...

Dar acest „nimic nou” este aproape lipsit de importanță de când Eminescu a șoptit că „Toate-s vechi și nouă toate”...

Mai precizăm că în economia lucrării, bilingvă (Petru Iamandi este maestrul care a transformat lirica românească a Eleonorei Stamate în limba lui Swift și a lui David Lodge), sunt importante și prefața semnată Calistrat Costin, prefață intitulată „Pe calea regală a poeziei...”, cu vintele de suflet scrise de către C.D.Zeletin (pe coperta a IV-a) dar și postfața deja amintită, a poetului Paul Blaj. Bref, și această carte ne confirmă că Poezia este pentru autoare un mod de a trăi frumos...

a.g.secară

Note:

¹ Dan Goglează, *Viața ca autosugestie*, Ed.Humanitas, 2009, p.7.

² Ibidem, p.13.

“Gimnastul fără plămâni” - cronică (vagă) de întâmpinare

Citind poeziile tânărului Andrei Velea îți vine să exclami aproape la tot pasul: „ce draguț”! Totuși, nu se poate spune despre poeziile lui Velea că ar fi kitschios sau pline de locuri comune. Pentru că a devenit, de câteva zeci de ani, un loc comun să spui kitsch și de-a dreptul kitschios să spui loc comun. Pare, în ultimul timp, că raportul dintre locurile comune și cele mai ieșite din comun este dezastruos. De ce parte a baricadei stă Andrei Velea? Poet excepțional sau foarte promițător la cei doar 30 de ani? Poet care și-a dezvoltat propriile tehnici, sintentizând suprarealismul (acel suprarealism mai ușor de digerat) și romantismul mare (acel romantism de după romantismul propriu-zis, acele elemente retorice și schematisme care-au supraviețuit și o duc încă bine azi)? Sintetizând sau măcar trecând prin filozofii profunzi și decizi, dar nu nihilisti sau postmoderni?

Sau poate poet excepțional prin atmosfera și viziunea (trăirea) proprie. Prin puterea de redare a unor sentimente grave și absurde în note ușor umoristice (nu de-a dreptul comice, pentru că Velea este un moderat). Prin simplitatea limbajului folosit vizavi de obscuritatea mesajului?

Ce vrea Andrei Velea să ne spună atunci când scrie că pe „țeasta omului vag doi borcănași joacă astăzi cărți”? (Andrei P.Velea, „Gimnastul fără plămâni”, Editura Centrului Cultural

Dunărea de Jos, Galați, 2010, p. 30) Ce sens ascuns cititorului vag, și totuși adevărat, dureros și frumos se află în acest vers? Ce jocuri metaforice, construct alegoric și idei strălucite se află în subtext? Ce morală?

Să fie totul atât de accesibil, încât citind pur și simplu textul, înțelegem instant și subtextul? „Se chelesc unul pe altul de bani, se-njură, beau,/ apoi reiau, la nesfârșit, același joc monoton,/ plat dinafară, însă plin de sens pentru cei dinătru.” Să fie acesta mecanismul gândirii omului vag? Omului lipsit de sensibilitățile pe care un artist (poet, de exemplu) le are atât de ascuțite și treze? Un anti-mecanism, care merge în gol sau în minus?

„Și-o țin tot așa, în timp ce omul vag îi poartă pe țeastă./ îi aurește cu reflexiile cheliei și-i dă cu gel când li se zburlesc/ vocile.” Câtă subtilitate în a sugera cooperarea de bună voie, întreținerea acestui mecanism sinucigaș de către omul vag. Omul vag, această umbră a Omului, a artistului, a gânditorului. Și cât suprarealism în sintagma *li se zburlesc* - și, atât de neașteptată, continuarea: *vocile*. Imaginație debordantă, care trădează un suflet tânăr, îndrăzneț.

„Iar când se plictisește, din pachetul celor doi/ trage la nimereală o carte” Omul vag care, iată: se contopește (de bună voie) cu mecanismul monoton și stricat, din plictiseală (ce eufemism senzual pentru toate neliniștile sufletești ale omului modern!), ca într-un joc. „Și întrucât pierde mereu, are de suportat/ orăcăiturile borcănașilor, care-și zâmbesc complice.” Omul vag, neputincios în fața propriei sale neputințe: omul de două ori vag! Care, dacă ar avea acces la sensibilitatea Omului, și-ar da seama că el însuși râde de el.

Să fie această poezie emblema ciclului „Omul vag”, sau celelalte texte de aici conturează mult mai bine acest univers invers față de cel al poetului? Să fie în acest ciclu și alte sensuri înafara acestei „vagități”? Posibil, dar atât de bine încryptate...!

Să fi resuscitat Andrei Velea, prin acest ciclu, forța lirică a suprarealismului istoric? Să fi renunțat, cu bună știință, la acea latura de natură strict onirică? Să avem oare de a face, ca în filmul „Inception”, cu un onirism hiper-conștient? Un vis lucid, într-un vis, într-un vis, într-un vis? Să fie aceasta amprenta lirică a lui Velea? Nu.

Atâtea întrebări, și încă nu am adus în discuție decât un singur ciclu din cele șase care alcătuiesc volumul de debut al lui Andrei Velea, intitulat „Gimnastul fără plămâni”. Ar trebui probabil o întreagă carte sau măcar un număr de revistă mai seriosă pentru a diseca tot materialul liric de aici.

Prima serie de texte, „Cinci poeme”, vag erotice, vag autoreferențiale, vagi „ars poetice”, pregătesc terenul pentru materialul „hard” al volumului – „Omul vag”, despre care am ales să vorbesc mai pe îndelete; urmează acele vag postmoderniste „Versuri pentru Lolita”, dar nu acea Lolita a lui Nabokov, ci Lolita mai personală și în același timp mai generică, a noastră, tuturor. Aici Velea optează pentru o viziune mai scenică, introducând romantismul (reciclându-l sau negociindu-l, cum s-ar spune) într-un cadru mai puțin intim. Îndrăgostitul și îndrăgostita, artistul și muza joacă niște roluri (Humbert-Humbert, care joacă rolul unei dedublări androgine; și Lolita, care pare un personaj strict scriptural, de neatins, un ideal și-un țel măreț, ca orice altă iubită pentru iubitul ei). Acest ciclu ar fi cel mai „soft” din întreg volumul, dacă nu ar fi scâpările postmoderniste dar mai ales dacă nu ar fi fost ciclul „Psalmi recentii sau poemele cu Dumnezeu”.

În ciclul „Printre obiecte”, autorul descătușează toată sinceritatea, nevinovăția și inocența de care e în stare. De aceea, uneori devine direct și patetic, epigramist: „am o iubită doar pentru nunți și-nmormântări/ atât de oficială încât nu mi-a vizitat camera niciodată;/ deja câțiva mă întrebă: când ai s-o cunoști mai bine?/ la o nuntă sau, poate, la o înmormântare?” (p.80)

Aici umorul seamănă mai mult ca oriunde cu prea puțin cunoscutul Darie Ducan. Oricum, ciclul acesta pare scris de Octavian Paler în varianta mai batrână (ceea ce se poate citi, firește, fie ca mai „senil”, fie ca „mai înțelept” – de altfel, nu e exclus ca unul să nu-l excludă pe celălalt). În același stil revoltat dar cuminte (o revoltă controlată, organizată cu acordul lucrului împotriva căruia este îndreptată) temele religioase sunt aduse la zi, introduse cu farmec în cotidian: „ce minunată ar fi comunitatea noastră,/ bucolică, ezoterică,/ dacă n-ar exagera la sfârșitul fiecărei luni cu întreținerea/ moșul ăla plâpând de administrator,/ căruia cu toții obișnuim să-i spunem dumnezeu.” (p. 89) Poezia aceasta se poate citi în paralel cu acel Octavian Paler din „Scrisori imagine”.

Oricum, Velea echilibrează repede balanța (Velea cel moderat), și, după o strofă ca aceasta pe care am citat-o, care părea să degaje mai multă forță lirică: „mai bine eu criticul și dumnezeu poetul!” (p.94) așa își sfârșește, ca niciodată mai patetic și declamativ, o poezie intitulată... „ca niciodată mai poet”. Aici ne putem gândi chiar la Păunescu, atâtea forța lirică și miză!

„Peisajele pariziene” – acestea sunt poeziile despre care (alături de cele „Cinci poeme” și câteva texte din ciclul „Versuri pentru Lolita”) spuneam, la începutul acestei cronicuțe, că ar fi draguțe. Și tot la acestea mă gândeam când vorbeam despre kitsch și locuri comune, despre care n-ar trebui să se mai amintească în critică. Poate că ar trebui să vorbim despre acest volum per ansamblu, și nu despre punctele lui slabe, cum ar fi acel refren inconfortabil care deschide ciclul: „parisul nu-i al franței, parisul e-al...”

Dacă am face aceasta, dacă am vorbi despre întregul volum, ce am spune? Că Velea tratează, pe rând, când muza („Cinci poeme”), când miza („Omul vag”), când muza („Versuri pentru Lolita”), când miza (clash-ul cultural și decăderea simbolului-Eden din ciclul Parisului), când artistul („Printre obiecte, Jurnal liric”). Toate acestea par, de fapt, un demers conștient, un proiect echitabil pentru un tânăr debutant, un volum care atestă, până la urmă, un poet.

Să fie Andrei Velea o mare promisiune a Galațiului? Sau un poet vag? Să putem spune că ne-a părăsit Păunescu și, iată, a apărut Velea?

Atâtea întrebări, un singur volum. De debut. Numit „Gimnastul fără plămâni” (titlu despre care prefer să nu vorbesc).

Adrian Haidu

Robert Șerban – **Moartea parafină**, Ed. Cartea Românească, 2010.

Claritate. Primul cuvânt care mă ajută să vorbesc despre cartea lui Robert Șerban. Prima lui carte pentru subsemnatul, deși mai are (și îi mai citisem poeme prin reviste): și de poezie, dar și de interviuri, proză, teatru, publicistică, la unele fiind co-autor.

Acuma, zău dacă știu de este parafina cauza! Sau „pregătirea”, șlefuirea Poemului care pare a fi întreaga carte, Poem care ar fi putut fi intitulat, ținând cont de avatarurile romanului, „roman în versuri”, precum făcua-a Pușkin cu al său Evgheni Oneghin.

„Pregătirea” este primul sub-text. Rectific: supra-text. „Sub” este un prefix care nu se potrivește unei anumite poezii, în cazul de față a lui R.Șerban. Cităm: („scot cuvintele/ din poem/ cu îndârjirea cu care/ bunicul scotea cu securea/ bucățile de lemn/ dintr-un par/ până când îl ascutea atât de bine/ încât putea să-l înfigă/ dintr-o lovitură/ între coastele mistrețului/ în burta lupului/ a dihorului// scot din poem/ versuri întregi/ și/ cuvinte/ unul/ după/ altul/ îl pregătesc/ îi fac/ vârf”). Al doilea supra-text, o bijuterie... narativă (de aceea spuneam ceva despre roman), cu poantă de final. Schiță demnă de o prozotecă memorabilă, cu tehnică, care va să zică meșteșug: tablou în tablou, reflectare dovedind că viața este literatură, dacă rațiunea ori inconștientul n-o încifrează matematic sau quasi-aiuristic, de dragul abstractului: (p.7-8: „Îmi părea săracă” – „își făcea cruci/ la fiecare intersecție/ nu știam cum o cheamă/ ieșise la autostop/ și o luasem/ fiindcă îmi părea săracă// se uita cu coada ochiului/ mă scana de fapt/ fie îi era frică/ fie era curioasă/ așa că am început să vorbesc/ despre mine// vorbesc foarte bine/ deși nu mă cunosc defel/ am început cu copilăria/ cu poveștile de prin clăile de fân și pod/ cotețul păsărilor stiva de lemne/ lanul de porumb ori din mărlu ciupercinesc/ mă însuflețeam/ luam mâinile de pe volan/ ca să-i arăt/ cât de mare fusese mreana/ pe care gorică/ o prinsese în apa jului/ ori cât de lungă săgeata de salcie/ cu care trăgeam după iepurii/ din capul meu de copil// nicio clipă/ nu m-a privit în față/ iar la intersecții/ își făcea cruci mărunte/ după vreo șapte ceasuri/ am întrebat-o/ cu jumătate de gură/ încotro merge”).

Copilărie, Adolescență (psihologii și pedagogii de azi consideră că merge până spre 30 de ani!), adolescență, mă repet, cu toată pârdașnica de revoluție (un text este „23 decembrie 1989”), Tinerețe, Maturitate, Paternitate, Bătrânețea (altora) – toate etapele sunt surprinse în diverse episoade, ca într-o schiță de bildungsroman..

Încă din copilărie, Omul conviețuiește cu Moartea. Se joacă cu ea, de-a ea... Omul, de mic, încearcă să fie erou (și de anti-, și de para-, și de meta-roman): (p.9: „la puțin timp după ce samantha făta/ bunica mă pune să aleg unul dintre căței/ pe care să-l păstrăm/ ceilalți erau băgați într-un sac/ și duși la râu ori în zăvoi// câteva zile o tot lungeam/ și îi spuneam că mie foarte greu/ să aleg doar unul/ pentru că toți sunt la fel de frumoși/ și seamănă leit între ei/ o priveam în ochi/ și o mințeam cu seninătate/ așa cum se cade să privești moartea/ și să o minți” – „Fericita zodie a câinelui”).

Precum se observă, este o carte de citat în întregime. Acestea sunt cărțile despre care este greu să scrii. Nu prea se cade la o cronică de carte să citezi întregul tom! Mircea Mihăieș o buchisește bine pe coperta a IV-a: „poezia lui R.Șerban relevă un dublu paradox: evocă fără să nostalgizeze și edifică

deconstruind. Forța ei provine dintr-un amestec de ironie sentimentală și memorie necruțătoare, explorate cu luciditatea eului pentru care trecutul nu mai există, iar viitorul nu contează”

Supra-text „Lumea premiților” este edificator în acest sens... bănățenește spus.

Firesc. Aproape salingerian, ca-n „De veghe...” ori în „Teddy”. Alte două atribute. Nu cuminte, dar nu obraznic... literar vorbind. „Vreascuri” este un bun exemplu. Și au fost paginile 14 și 15: („zilele mele/ nu trec una după alta/ ci una prin alta/ ca vreascurile cu care o pasăre/ încearcă să-și facă un cuib.”).

Și cititorul a simțit că e bine. Chiar și în „Inima beznei” (p.16-17), dând apă la moară nebunului care vrea să scrie o apologie a întunericului, de la Rubem Alves plecând (poate și anti-tolkienian). Citat: „uneori simți că cineva/ stinge lumina din tine/ și dispore o dată cu ea/ mult prea repede ca să-i prinzi mâna/ și să-l afli”.

Luciditate. Alt atribut. Robert Șerban este conștient de zădărnicia cuvintelor și de frumusețea înfrângerilor. Moartea, o, da, este un adversar demn al Omului, demn de Om.

Credința strămoșească (nu chiar de la Zamolxis, sic!) rar își poate găsi o definiție mai bună ca în „Să mă prezint puțin” (p.20): „vin dintr-o țară/ în care crucile/ nu fac niciodată/ păianjeni/ la/ subțiori”.

„Teribila baie”, „Un cadou de la altcineva”, „Scanner militar” sunt proze *in nuce*. Primele două ample, „Teribila...” cu poantă inteligentă (mda, au dreptate unii să vorbească despre „inteligentă artistică”, „despre cum se poate muri deștept” dar și despre inteligență trebuie să vorbești deștept!). Încet, încet, înțelegem empatic și altă fațetă a poetului: paternitatea. Atât din „Scanner...” cât și din vag pateticul decent din „Fapta și lacrimile”, dedicat memoriei lui Nicolae Popa, dar și din „De unul singur” (p.31): „când stai prea mult timp departe/ de copilul căruia i-ai dat viață/ te rogi mai des pentru el/ și îți se face mai repede frică pentru tine”.

Dostoievskian, se pronunță: „Cel rău îl iubește pe cel bun” (p.33), părintește încercând să explice copilei de ce se mai luptă lumea prin filme ori televizionale.

Ca unul care a scos atât de multe măruntaie din iepuri încât nu-mi mai vine să mănânc lapin, nu prea văd miezul din pâinea-invocație (poate doar atunci când era ger afară și te puteai duce cu gândul la pâinea abia scoasă din cuptor), orb nevăzând nici strămoșii mei ascunși „în morțile lor mici”, din ce în ce mai uitate (p.35-36).

Reflecții asupra istoriei sunt „Femei care s-au dus”, „Oase de nesfârșit”, pictural „În nici un chip” (p.41: „uneori/ aprindem o lumânare/ cum fac îndrăgostiții/ când se lasă întunericul/ și nu-și mai găsesc/ în nici un chip/ cuvintele”). Quasipresocratic sau hindi, dacă vreiți, fragmentul „Sunt privit” (p.44 – „deodată/ simt că sunt privit/ mă opresc/ mă uit în toate părțile/ chiar și în sus// o furnică îmi iese/ de sub talpă/ și își continuă/ drumul”). Ultimele sunt de mică întindere dar de impact major pentru fanul de poezie.

Imn sărăciei curate este „Stafia cu buzunare” (p.62), un imn al artistului fotograf este „Developare” (p.74), un imn al pragmatismului și al condiției umane este „În căutarea banilor” (p.72), un imn al strămoșilor și al mirării de a fi urmaș este „Inima sus” (p.70: „m-am urcat pe casa/ în care tata/ bunicul/ străbunicul/ s-au născut/ și/ și-au trăit viața// am încălecat-o/ așa cum încăleci un cal/ dacă ai vreodată norocul/ și m-am prins cu amândouă mâinile/ de coama acoperișului// mi-am simțit inima sus/ mai sus ca niciodată/ încât a trebuit să-nchid ochii/ ca să nu țâșnească prin ei/ și să-mi zboare”.

Robert Șerban zboară prin poemele sale, dând din inima (care înțeapă), este un șaman care știe „Locul” (p.77) „unde vântul/ umflă/ plămâni morților/ și apoi/ îi ridică/ la cer”. Zboară și el, dincolo de „Micile spaime” (p.78), altfel de portret al unei părți din poporul român și de acolo, de sus, de la posibila jumătate a unei vieți, vede și îi place să creadă că „departe departe departe/ mărunță/ ca o jucărioară de-un leu” e propria lui moarte.

Hotărârea poetului de a nu mai scrie despre moarte „niciodată” (p.66) este, desigur, un alint sau o formă de slăbiciune. Moartea oricând și oricum va scrie „deștept” despre el și în oglinda literaturii, cât un cer înstelat, poetul se va vedea scriind în continuare, oarecum ca în „Gemenii vitregi” (p.67). Aceleași cuvinte, aceleași potriveli, același har, împlinirea dorinței (de la p.81, supratext intitulat „O dorință”: „vreau să scriu/ ca și cum m-aș naște/ plin de sânge de bucăți de piele și resturi de carne/ cu un țipăt gros/ prelung/ de barbar lepădat de ai lui/ într-o pădure de statui romane/ ce-l privesc îngreșate și cu dispreț// vreau să scriu/ cu un tăvălug de cuvinte/ versuri care să iasă din pagini/ și să se agațe de pereți de ferestre de uși/ ca firele unui păianjen care a prins o insectă uriașă/ ce tocmai se pregătește să-l devoreze/ și/ înnebunit de frică/ țese întruna întruna/ până când se topește/ în ațele ce se întind – o cămașă a morții/ prea mare/ și/ prea subțire”.

Da. Robert Șerban mi-a trezit dorul de a scrie poezie. Și curiozitatea de a vedea pe net sau în vreun dicționar cine a fost sau este Duane Hanson...

Și, gata, nu mai scriu nici eu despre „Moartea... parafină”! Să nu fie pe undeva o cameră ascunsă care să surprindă un cititor prea absorbit de victima ori călăul său: o carte din care un memorabil căpitan Hook strigă degeaba că nu a împlinit 70 de ani, fiindcă nemuritorii din Neverland nu au ani și acolo moartea chiar este în vacanță și nu mai caută diplomele nimănui, la o limonadă explicându-i lui Peter Pan că Moartea este însuși Omul, de la început și că restul e doar poezie și/sau așteptare. Da, Moartea se uită în oglinjoară și doar în povești de nepovestit morților întrebă: „care-i poezia cea mai frumoasă din țară? Dar cea mai adevărată?”

Deși viața-i pare poetului (probabil uneori) „o vechitură de film rusec”, tot probabil, cu fetița-i Crina împreună, i se poate părea uneori că este o producție Walt Disney (nu neapărat o vechitură!) în care toți prietenii (și cei trecuți la cele veșnice) se-ntâlnesc și se joacă de-a gașca pomenitului Peter Pan. Și nu vor să se facă mari și descoperă jucându-se că, totuși, Moartea-i trecătoare ca toate celea, că Paradisul e al tuturor copiilor care strigă „lăsați zeii să vină la noi!”, e al fluturilor politicoși („Fluture pe masa mea”, p.57), e al tuturor iubitorilor de teatru care nu se plictisesc de replicile lor, indiferent dacă este vorba de o eternă reîntoarcere sau de o așteptare a unei învieri promise. Da, „uneori/ povestea se potrivește/ ca o mânășă/ și Binelui/ și Răului” (p.59 – „ca printr-o minune”). Și „moartea are lumina ei” (p.64).

Acatistul final nu e decât un zâmbet prin care Moartea privește plină de speranță către Dumnezeu. Și murmură:

Omule/ Ce bine că poți zâmbi/ Și scrie/ „ca să mă pot agăța/ De Tine/ Din când în când”.

Galați – Șerbănești, orele 17.15 – 19.00, Sf.Andrei 2010, în trenul personal...

a.g.secară

Robert Șerban - Moartea parafină

Poate că poemul care surprinde cel mai bine starea mentală sub imperiul căreia Robert Șerban a scris poemele ce alcătuiesc volumul „Moartea parafină” (editura Cartea Românească, 2010) este „Jucărioara de-un leu” (p.80): „sunt la jumătatea ei [a vieții]/ și îmi place să cred/ că ce văd departe departe departe/ mărunță/ ca o jucărioară de-un leu/ e propria mea moarte”. În psihologie, criza vârstei de mijloc este definită ca o conștientizare acută a ideii morții în primul rând, conștientizare ce are loc în jurul vârstei de patruzeci de ani. Poate că aici este cheia cărții lui Robert Șerban, un autor care a împlinit de curând vârsta mai sus amintită și care, în ciuda energiei și a spiritului ludic de care dă dovadă ca om, este grav, puțin nostalgic pe alocuri, în poezie.

Poemele care alcătuiesc volumul „Moartea parafină” sunt scrise într-un stil limpede, clar; autorul dă dovadă de multă inteligență artistică (în special în felul în care urmărește ideea fiecărui poem în parte), iar nota generală este una cerebrală, reflexivă; în același timp, imagini și pasaje „vizionare” îi tulbură cerul meditației, așa că ne sunt oferite, în doze bine calculate, și piese care (par că) scapă cenzurii rațiunii autorului. Dealtfel, într-o mică „ars poetica”, rezumată doar la „O dorință” (căci așa se intitulează poemul de la pagina 81), Robert Șerban spune: „aș vrea să scriu/ ca și cum m-aș naște/ plin de sânge de bucăți de piele și resturi de carne/ cu un țipăt gros/ prelung/ de barbar lepădat de ai lui/ într-o pădure de statui romane/ ce-l privesc îngreșate și cu dispreț”. Acest „manifest” nu este urmat de către autor, care înclină spre limpezimea, simplitatea și claritatea intelectuală a mesajului; însă, în partea doua a aceluiași poem, Robert Șerban se surprinde parcă pe sine atunci când se referă la un păianjen în a cărui plasă a căzut o insectă prea mare și care se pregătește să devoreze păianjenul; acesta din urmă „înnebunit de frică/ țese întruna întruna/ până când se topește/ în ațele ce se întind - o cămașă a morții/ prea mare/ și/ prea subțire”. Aici este „moartea parafină”, cea care, asemeni substanței cu același nume, impregnează nu numai hârtia sau țesăturile, ci însăși viața, ajunsă, la jumătatea ei, într-un moment de cumpănă, de meditație lucidă.

„Orice s-ar spune/ moartea are lumina ei” (p.64); în același timp: „m-am hotărât să nu mai scriu despre moarte/ niciodată” (p.66). Poate că soluția unei astfel de dileme (atracția pentru meditația asupra morții și refuzul unui astfel de discurs) poate fi cea din poezia „Buna noastră gospodină” (p.51): „sub un soare sclifosit de octombrie/ moartea se dezmoștește/ [...] se privește într-o oglinjoară de mână/ a mai îmbătrânit puțin/ i-au apărut câteva puncte negre/ și parcă i-a încolțit nițel mustăcioara/ [...] niciodată n-a fost altfel/ decât mică și grasă/ o gospodină care nu uită/ să guste/ câte puțin/ din tot ce gătește”. Este vorba de banalizarea morții, o moarte care să nu mai însemne mult, care să nu sperie; „nu bătrânețea mă sperie/ nici ochii care or să se caște/ în tălpile pantofilor târați spre farmacia și spitale”; ba chiar, ca paradox: „mi-e teamă că o

(urmarea la p.26)

Andrei Velea, 27 noiembrie 2010

Sulina, orizonturi temporale (1854-1858) - II-

26

Ce a rămas din Sulina de atunci?

„... Biserica, farul, două apartamente de pasageri zidită din nouă, cum și o veche casă, un pakhaus și o vorbitoare de carantină.”

În schimb vasele de pasageri aveau plutire liberă fiindcă tot în același ziar la rubrica „Turcia” se citau știri preluate din respectabila presă britanică (*Times*):

„... Depeșele telegrafice de la Constantinopoli din 10 Iulie, adusă de cătră pachebotul Austriean zic ca, navigația s'au restatornicit pe Dunăre.

Pachebotul Loidului sosit de la Galați la Constantinopoli anunță că, trupe Anglo-Franțeze, ambarcate de vapore otomane au ocupat amândouă marginile Sulinei...”⁴

Este vorba despre vasul companiei Lloyd din Trieste iar numele sau era mai mult ca sigur *Ferdinando Primo*.

Știrile circulau deci și așa aflăm că a existat și o „Sulina Anglo-Franțeză” nu numai una rusească.

Pentru câtă vreme nu știm, dar cert este că aceasta se întâmpla undeva după data de 17 iulie 1754 cum ne confirmă o altă știre tot la rubrica *Turcia*: „... O corespondenție din 26 Iulie arată că trupele agiutatoare au statornicit baterii și întărituri la Sulina și au sporit mijloacele de apărare a aceșei mici tabii din gura Dunărei.

Mai multe vase mici și șalupe canoniere, s'au pus în fluvii și s'au statornicit debarcadere, încât se pare că alieții ar fi având de scop să debarce acolo, un mai mare număr de trupe...”⁵

Situația este confirmată la mai puțin de o săptămână, într-o scrisoare din 31 iulie care, prezentând starea de lucruri din regiunea Mării Negre, la rubrica *Turcia – Amicul soldaților*, printre altele, inserează următoarea știre:

„... Vapoarele *Spitfir* și *Vulturul* stau lângă gurile Dunărei la Sulina...”⁶

Nimic nu ne împiedică să afirmăm că ocupația britanică se putea să fi fost de durată, anume cât a fost în vigoare blocada Gurilor Dunării.

Chiar în acele zile avea să se mai desfășoare o operațiune militară, de data aceasta turco-franceză în zona adiacentă brațelor Dunării.

„... 29 Iulie □ Bașibuzucii aflați în serviciul Franței și comandați de maiorul Dubreuil au avansat până la Babadag și au ucis sau rănit mai mult de 100 de cazaci într-o confruntare.

Bașibuzucii au avut 5 oameni uciși și 13 răniți, iar maiorul a primit 11 răni.

Altă luptă între bașibuzucii din corpul generalului Iusuf, comandați de ofițeri francezi și un grup de cazaci a avut loc la Karana Sani în apropiere de Kustendje.

Cazacii bătând în retragere au lăsat în urmă 20 de morți și prizonieri.”

Rușii se retrag de pe Dunăre începând cu data de 13 August 1854 când țarul Nicolae I emite următorul manifest:

„Maiestatea sa Împăratul a ordonat în marea sa înțelepciune trupelor care au intrat în Moldova și Valahia să se retragă din aceste provincii și să se îndrepte spre coasta unde primejdia este mult mai mare.

Pentru a proteja principatele de o invazie a Turcilor, vechiul aliat al Maiestății Sale Împăratul, s-a angajat să le ocupe temporar.

Aici aveți să luptați împotriva unui nou inamic a cărui intenție ...couplable este de a ne ataca în propria țară.

Acest inamic a fost de mai multe ori bătut și învins de valoroșii noștri tați.

Maiestatea Sa așteaptă de la voi același lucru.

Voi veți învinge și veți respinge inamicul prin bravura și disciplina voastră.

Acest nou inamic este mai abil, mai curajos și mai bine condus în luptă decât Turcii; dar curajul și forța voastră pot învinge și un asemenea inamic, cum tații voștri au dovedit-o de mai multe ori.

Amintiți-vă că ei au luptat împotriva acestor francezi în gloriosul an 1812 când Părintele celest și-a trimis și el falangele împotriva acestor oameni necredincioși și păcătoși, și i-a făcut să dispară în mijlocul ghețurilor.”

(va urma)

Tudose Tatu

(continuarea de la pag.25)

Moartea parafină

să-mi placă berea/ că o să merg la meciuri de fotbal/ unde-o să-njur în gura mare de toți dumnezeii”(p.78)

Crucea și gestul crucii străbat, obsesiv, volumul. Gestul este, inițial, o imitație naivă, la o vârstă fragedă: „să fi avut vreo trei ani/ când am văzut pe stradă o femeie/ cum se oprește/ își duce mâna la frunte/ la coșul pieptului/ la umărul drept/ și la umărul stâng/ am crezut atunci/ că a cules ceva cu degetele// am alergat acasă/ m-am oprit în fața oglinzii/ n-aveam nimic de luat/ nici de pe frunte/ nici de pe tricoul cu care eram îmbrăcat/ așa m-a găsit tata/ încercând să prind ceva cu mâna dreaptă/ orice” (p.13); apoi este un fior nostalgic din aceeași copilărie, dar de la o altă vârstă a ei: „doar când treceam prin fața bisericii din centru/ înainte de a-și duce degetele la frunte/ mama mă atingea pe umărul drept/ ca și când mi-ar fi dat dezlegare/ iar eu știam ce trebuie să fac// ca o stafie merg prin palat/ în căutarea unui trup a cărui copilărie/ a avut toate buzunarele cusute” (p.63). Crucile sunt fie simbol al spațiului românesc: „vin dintr-o țară/ în care crucile/ nu fac/ niciodată/ păianjeni/ la/ subțiori”, fie simbol al unor mici „rupturi” apărute în ordinea cotidiană a realității: „după ce se despart/ avioanele lasă/ câteodată/ în urma lor/ cruci mari pe cer/ la care unii oameni se închină/ pe ascuns și în grabă” (p.56)

Pentru a încheia, aș spune că sensul acestui volum a lui Robert Șerban este unul de „tocire” a unui cuvânt; este vorba despre moarte, cea care înfricoșează deobicei. La Robert Șerban devine hilară, ca într-o piesă de teatru absurd: „în piețele mici și necirculate ale orașelor sărace/ câte un om își dă din când în când foc/ puținii trecători se opresc și privesc amuzați/ fiind convinși că undeva-i o cameră ascunsă/ căreia nu vor să-i cadă victimă”.

Film și teatru

În paginile care
urmează:

Omul Vineri părăsește Ljubljana

*o piesă de teatru scrisă de
Octavian Miclescu*

*cronică de film
semnată de M.Popoiu*

În ziua de 28 noiembrie, pe scena Teatrului Muzical „Nae Leonard” a urcat pentru a fi sărbătorită și aplaudată la scenă deschisă elita gălățeană a anului 2010. Primăria i-a decernat titlul suprem de Cetățean de Onoare lui Gelu Kahu, pentru contribuțiile importante în domeniul proiectării și construcțiilor navale. Post-mortem a primit titlul de Cetățean de Onoare al municipiului Galați prof. univ.dr. Vasile Lica, pentru întreaga sa activitate didactică și de cercetare din domeniul științei istorice. Aleșii au fost de acord să-i recompenseze cu Premiul municipiului Galați pe elevii, studenții, sportivii, antrenorii, oamenii de cultură și afaceriștii cu rezultate excepționale. Printre aceștia, Premiul municipiului Galați i-a fost decernat inginerului Dumitru Bahamat pentru vasta activitate desfășurată în domeniul restaurării monumentelor istorice. Același titlu a intrat și în posesia lui Ionel Lazăr (foto 2), maestru coregraf în cadrul Ansamblului Folcloric „Doina Covurluiului”. Și alt colaborator constant al Centrului, Corneliu Stoica - poet, critic și istoric de artă, publicist, pedagog (foto 1), a primit aceeași distincție, de la viceprimarul N.Ciumacenco. (FOTO:N.Sburlan). Foto 5: succes memorabil pentru membrii Clubului Umoriștilor Verva la Chișinău. Amănunte la pagina 35.

Suflet căt-re suflet!

Omul Vineri părăsește Ljubljana

14

28

Din partea dreaptă a scenei apar câțiva bărbați ce se ascund sub cortină formându-și un fel de drum până în partea cealaltă. La un moment dat, se deschide o trapă din umbra Femeii; de aici iese Bătrâna. Aceasta face conturul umbrei cu o cretă.

Intră Bărbatul; este oprit la marginea umbrei de către Bătrână.

BĂTRÂNA (*arătând cu degetul că este trecerea interzisă*): A-a, a-a!

BĂRBATUL: Și, pe unde aş putea trece?

Intră Bărbatul-clovn, care poate fi tot Regizorul.

BĂRBATUL-CLOVN (*șoptește draconic*): *Underground!*

Dispare în tunelul de sub cortină. Apare apoi prin trapă. Se așază pe un scaun, fumând dintr-un port-țigaret superlong.

BĂRBATUL-CLOVN: *Underground!* Ha, ha, ha!

BĂRBATUL: Nu există perete care să fie spart! (*încearcă să intre în umbră însă un geam invizibil îl împiedică*)

BĂRBATUL-CLOVN (*cocotă*): Se întâmplă ca, din când în când, primăvara să ofere câte o zi caldă și strălucitoare asemenea pietrelor prețioase.

BĂTRÂNA: Mereu m-a frământat imaginea mamei, cu chipul ei liniștit și cu sufletul ei veșnic frământat...

Cineva din umbra Femeii îi înmânează Bărbatului-Clovn o colivie cu păsări. Acesta ține colivie cu piciorul drept, iar cu mâna stângă continuă să fumeze.

BĂTRÂNA: Îți imprimă în viață o pace sufletească...

BĂRBATUL-CLOVN (*cocotă*): Hm! Pace... Poți găsi un cuvânt mai pueril... mai penibil decât acesta?

BĂRBATUL (*Femeii*): Iubito, lasă-mă să intru... Iată-mă!

BĂRBATUL-CLOVN: *Sustine et abține!*

BĂRBATUL (*lovindu-și tâmplele*): Dă-mi pace!

BĂTRÂNA (*ridicând capul, fără nici un gest*): Dă-mi pace! Dă-mi pace!

BĂRBATUL-CLOVN (*căutând pentru un timp în memorie*): Aaa... Vreți pace? Ha, pregătiți-vă de război! Ce-i pacea fără război? Un impotent aruncat într-un bordel!

BĂTRÂNA: Ce vremuri! Ah, ce vremuri! (*începe să sară*)

BĂRBATUL: Iubito, lasă-mă să trec...

BĂRBATUL-CLOVN: ... prin sabie și foc! Totul se poate purifica, dragă! Sub o formă sau alta, oamenii trebuie să-și asume răspunderea pentru crimele săvârșite... Ha, ha, ha!

BĂTRÂNA (*retardată*): În fața cui? A... înțeleg! În fața îngerilor. (*dă din mâini ca și când ar da din aripi*)

BĂRBATUL-CLOVN (*sufală fumul spre Bătrână; aceasta se îneacă și leșină*): Vai... (*Bărbatului*) dragă, națiunile... (*arată spre Bătrână*) hm... oamenii: adunătură arogantă de mediocrități!

BĂRBATUL (*ca și cum i-ar dicta cineva fără voința sa*): Umanitatea este mai presus decât națiunile, culminând într-un punct final al istoriei...

BĂRBATUL-CLOVN (*repezindu-se către Bărbat*): Sst! Îmi sperii păsările!

BĂTRÂNA (*ridicându-se*): Mm... ce tânără mă simt! Parcă aş fi iubită veșnic!

BĂRBATUL (*ieșind din scenă fără voia sa*): Trebuie să fie o intrare!

BĂRBATUL-CLOVN: Intrare? Poate o ieșire!

BĂRBATUL: Ai dreptate! Există cu siguranță o ieșire!

BĂRBATUL-CLOVN: Ieșire? Poate o intrare!

BĂRBATUL: Da, da, o intrare!

BĂRBATUL-CLOVN: Intrare? Poate o ieșire!

BĂRBATUL: Da, da, o ieșire!

BĂRBATUL-CLOVN: Ieșire? Poate o intrare, omule! (*invitându-l politicos*) Nu doriți să intrați?!...

BĂRBATUL: Eu? Nu!... A... ba da! (*tipă*) Aaa... tu ce cauți în gândul meu? (*iese, dispare*)

BĂRBATUL-CLOVN: Hm! Eu ce caut!? Eu găsesc! Ha, ha, ha! (*își reia locul pe scaun*)

BĂTRÂNA (*aplaudând*): Bravo, bravo, bravo!... Mersi, mersi, mersi! Mulțumesc din tot sufletul! (*face câteva reverențe*)

BĂRBATUL-CLOVN (*sec*): Mai bine ai ieși! (*Bătrâna începe să cânte în timp ce dispare prin trapă*)

BĂRBATUL (*apărând cu greu din trapă*): Ah, ce încurcate sunt canalele astea!

BĂRBATUL-CLOVN: Ptiu! (*face semn că nu poate respira și iese din cadrul umbrei*)

BĂRBATUL (*încercând să-l urmeze, însă este împiedicat de același geam invizibil*): Doream să întreb dacă...

BĂRBATUL-CLOVN: Mândria, tradițiile și dârzenia omului de la munte sunt, bineînțeles, de mare folos, însă ei nu au arme și nici o altă putere fantastică. Nu ne putem baza pe ei.

BĂRBATUL: Îl caut...

BĂRBATUL-CLOVN (*cu însuflețire*): Nu-ți dai seama ce mirific ar fi să declanșăm un război?! Ce izbucnire economică poate crea un război?!... Însuși cuvântul... (*savurează*) răz-boi... (*o mică pauză*) Cine poate înțelege, oare, meritul și misiunea celui ce provoacă o astfel de trăire îngerească?!?

BĂRBATUL (*vorbind fără voia sa*): Sărăcia dă naștere...

BĂRBATUL-CLOVN (*aclamator*): ... războiului! Da, problemele dau naștere războiului! Feudalismul dă naștere... Exuberanța dă naștere (*implinit*)... războiului!! Totul dă naștere războiului!!

BĂRBATUL (*același joc*): Slăbiciunile nasc astfel de orori!

BĂRBATUL-CLOVN: Noi dăm naștere războiului! (*Intră Bătrâna*)

BĂTRÂNA (*melancolic*): Pistoale... junghere... lumânări... agheazmă...

BĂRBATUL-CLOVN: Doar persoanele nematurizate găsesc ceva rațional în pace!

BĂRBATUL (*„luptând”*): Trebuie să fim lucizi!

BĂRBATUL-CLOVN: Să-ți intre bine în cap! Sunt stăpân atât pe mine cât și pe mulți alții (*arată spre Bărbat*). Nu mi-e rușine cu nimic din ce am făcut vreodată!...

BĂRBATUL (*probabil Femeii*): Mi-ai promis că niciodată nu vei mai...

BĂRBATUL-CLOVN: Taci!

Îl ajută să iasă din umbra Femeii. Acoperindu-și buzele cu degetul arătător, îi arată Femeia, în umbra căreia se ivește Bătrâna.

BĂTRÂNA (*fără o adresă precisă; probabil Bărbatului*):
Te urâsc, ah!, ce josnic ești! Nu vrei să mă ascuți deloc...

BĂRBATUL-CLOVN (*Bărbatului*): Cred că are dreptate!

BĂTRÂNA: ... vrei să te întorci la femeia aia bătrână,
la Ionescu.

BĂRBATUL-CLOVN (*Bărbatului*): Se zvonește...
presupune... că ești bolnav.

BĂTRÂNA: Ah, de nu te-aș fi întâlnit niciodată! Mi-ai
stricat toată tinerețea, și acum... (*se îneacă în lacrimi*)

BĂRBATUL-CLOVN (*Bătrânei*): Zi-i, fii dură!

BĂTRÂNA: ... acum, când aș putea fi iarăși fericită, uite
cum te porți! Te urâsc!

BĂRBATUL-CLOVN (*șoptit*): Pistol ori jungher? Lumânări
ori agheazmă?

BĂTRÂNA: Te urâsc! Te urâsc! Te urâsc! Plec, nu vreau
să te mai văd în fața ochilor! Nu m-ai iubit niciodată!

*Bărbatul-clovn se repede la Bătrână și-i dă o palmă. Ea
tîpă surprinsă.*

BĂRBATUL: N-ai să pleci nicăieri! (*mai înmuiat*) Te
iubesc, prostuțo!

BĂRBATUL-CLOVN: Fii și tu dur! Lasă violența să
vorbească! Ea trebuie să decidă ce este de făcut și ce nu.

BĂTRÂNA: Nu poți trece peste voința mea!

BĂRBATUL (*își lasă greoi capul în piept; Femeii*): Iubito,
lasă-mă să intru.

BĂTRÂNA: Lasă-mă să plec!

BĂRBATUL-CLOVN: Ah... ce satisfacții nebănuite îți poate
aduce atâta suferință! (*Bărbatului*) Nu te mai smiorcăi. Cu
plânsul nu faci nimic. (*ispititor*) Totul se rezolvă *underground*.
N-ai auzit?: *underground!* (*Bătrâna dispare încet-încet în
întuneric*)

BĂRBATUL (*luându-l de guler*): Zi-mi, eu pe cine iubesc?
(*privește Femeia, apoi Bătrâna*)

BĂRBATUL-CLOVN: Pe cine să iubești? Dragă, iubirea
este pentru ființe iraționale, (*coboară din umbră prin trapă*)
nu pentru noi, care avem pretenții... (*iese*)

BĂRBATUL (*se așază; după o clipa de tăcere*): Iubito,
trebuia să te văd!...

GANDUL: Într-adevăr!

BĂRBATUL: Îmi pare rău. Îmi pare rău de tot ce s-a
întâmplat!

GANDUL: Ți-a trebuit cam mult timp să-ți dai seama.

BĂRBATUL: Poate... nu s-ar fi întâmplat toate astea dacă...

GANDUL: De ce? (*Bărbatul tace*) Probabil și-a găsit
pe altcineva!

BĂRBATUL: O, doamne, nu!

*Bărbatul se ridică energic. Din trapă i se poate vedea
capul Bărbatului-clovn. Primul ia femeia în brațe rupând-o
de reflector; astfel dispare umbra, trapa și Bărbatul-clovn.*

15

*În fundal, ecranul. În rest doar o masă lungă la care stau
Bătrâna, Regizorul - ca soț al bătrânei -, Femeia, și, în capul
mesei, Bărbatul-clovn. Acesta are hainele rupte și chipul
murdar, cu machiajul scurs. Stă pe spătarul scaunului.*

REGIZORUL: Și... cu ciobanul și oile, cum rămâne?

BĂTRÂNA: Ai să vezi când ne-om reîntâlni.

FEMEIA: La intrare este o ladă de stejar cu un maldăr de
pardesie pe el; l-am pus și pe-al meu la grămadă... acolo.

BĂTRÂNA: Bine ai făcut, draga mea, că pe vremea asta...

REGIZORUL (*Femeii, după o clipă de tăcere în care toți
mănâncă liniștiți*): Nu cred că ne-am mai întâlnit.

BĂRBATUL-CLOVN (*sieși*): Interesant!

FEMEIA (*Regizorului*): Am crezut că te-ai rățăcit.

BĂTRÂNA (*Femeii*): E pilit, nu vezi!?

BĂRBATUL-CLOVN (*dând peste gât un pahar*): Eii...
femeile!...

REGIZORUL (*mașinal*): Eii... femeile!...

FEMEIA (*Bătrânei*): O dată am stat și eu aici. Pe vremea
când soțul meu era, încă, contabil la o firmă de avocați.

REGIZORUL (*aducându-și aminte*): Am văzut-o pe mătușa
Simon, astăzi dimineață. A zis să-i facem o vizită.

BĂTRÂNA: Nu-mi place de mătușa Simon. Mai ales de
când cu povestea cu Giordani!...

REGIZORUL: Atunci... de ce trebuie să fie mătușa ta?

Iarăși tăcere. Intră Bărbatul.

BĂRBATUL-CLOVN: Unde e mămica?

BĂRBATUL: Vine numaidecât! (*Bărbatul-clovn începe să
rădă*) Dumnezeule, tot tu?! Dispari de aici! De peste tot pe
unde te-aș putea întâlni! (*scrâșnind din dinți*) Du-te la dracul!

BĂRBATUL-CLOVN: Mai bine mi-ai oferi ceva de băut.
(*arătând în jur*) Mă simt ca un patron de bordel. (*bărbatul
tace neputând reacționa în nici un fel*) Nu știu de ce i-am
omorât! să nu fi trebuit?!!...

*Bărbatul începe să protesteze, însă nici un cuvânt nu poate
ieși din gura lui. Ceilalți își continuă masa nestingheriți.*

BĂRBATUL-CLOVN: Sst!... (*asemenea unui jurnal obosit,
a unei plăci ruginite*) De când se naște, omul începe să caute...
Fiecare în legea lui... (*se îneacă cu propriile cuvinte*)... Totul
poate fi găsit... *under... ground*...

*Bărbatul-clovn dispare din capul mesei, de pe scenă.
Aceasta coincide cu aprinderea ecranului unde poate fi văzut
Ionescu. Atât imaginea cât și sunetul sunt bruiate.*

EUGEN IONESCU: E prea târziu pentru un alt drum. Orice
întoarcere este o rătăcire. Mersul înapoi este o rătăcire. Până și
limbajul este o rătăcire.

*Bărbatul smulge din mâna Regizorului un cuțit, apoi se
aruncă asupra ecranului din pânză și-l sfâșie.*

*Imaginile din continuare încearcă a-l prezenta pe
BĂRBATUL-Clovn prins în ecranul asemenea unei colivii,
protestând într-o agitație mută. Însă Bărbatul sfârșește de
sfârțecut ecranul și se prăbușește în hohote de plâns. Încet,
se reînstaurează liniștea.*

Ceilalți își continuă nestingheriți masa.

REGIZORUL (*sorbind zgomotos*): Hm!... huliganii ăștia!...

GÂNDUL: De ce oamenii mai trebuie să aibă ochi, dacă ei
văd prin sânge?

*Cei rămași mănâncă din ce în ce mai pantagruelic
ridicând din umeri. Nu neapărat ca un răspuns al întrebării.
După ceva timp, probabil, se va lăsa și cortina.*

(*sfârșit*)

„Die Grosse Stille“

Nu doar vinul călugăresc e bun, ci și filmul...

d
u
n
ă
r
e
a

d
e

j
o
s

Cu toate insistențele Bisericii Catolice, ale comunităților ortodoxe europene și a guvernului ultrareligios al Poloniei, autoritățile Uniunii Europene nu au acceptat să adauge, nici în constituția eșuată din 2004 și nici în tratatul de la Lisabona din 2009, vreo amintire legată de moștenirea culturală creștină a bătrânului continent. În numele libertății și al laicismului s-a preferat să nu se spună nimic despre

civilizația care s-a născut în mare parte în curțile bisericilor și între zidurile mănăstirilor. Și totuși în Europa, așa secularizată cum e ea, filmul german „Die Grosse Stille” (Marea liniște), precum și cel francez „Des Hommes et des Dieux” (Despre oameni și zei) au avut un succes remarcabil: primul, premiat la Festivalul European de Film pentru cel mai bun documentar (2006), al doilea, câștigând Grand Prix la Cannes (2010). Oare ce mai pot să aducă astăzi omenirii comunitățile monahale? Abstenența este aproape o blasfemie, postul un moft dietetic, iar rugăciunea un mijloc de autosugestie rezervat celor slabi de înger. Și totuși câștigul incontestabil, al unora acuzați prea des să s-au retras din lume între zidurile comode, este viziunea asupra existenței. Departe de scandalurile săptămânale și de intrigile din *Numele Trandafirului*.

În 1984 regizorul german Philip Gröning, vizitând mănăstirea Grande Chartreuse din Alpii francezi, a rămas impresionat de viața ascetică de acolo. Pe lângă clasicele voturi monahale, puținii călugări de aici și-au impus votul tăcerii, iar viața lor se desfășoară între rugăciunea particulară în chilie și slujbele din biserică, singurul loc unde se cuvine folosirea glasului. Cerând încuviințarea conducerii de a filma un documentar, i s-a răspuns că se va lua o decizie și i se va comunica. Așa se face că 19 ani mai târziu, după multă chibzuire, monahii au luat hotărârea de a permite să fie tulburați de la liniștea obișnuită. Sau poate au hotărât să ofere cadou lumii o părticică din comoara lor cea mare.

Marele câștig al Marii Liniști este răbdarea. Nimic nu se desfășoară aici în afara obișnuinței, anotimpurile vin și trec fără a lăsa urme deosebite, oamenii vin, pleacă, câțiva mai și rămân, îmbătrânesc, sunt înlocuiți de alții. Viața da, merge totuși și aici mai departe, ca oriunde. Ca o noutate apare un călugăr de origine africană, dar nici asta nu schimbă ceva din obișnuință: singurele constante sunt rugăciunea, cântecul de seară și liniștea deplină. Obișnuința nu este rutina mersului zilnic la serviciu și a relaxării de sâmbătă și duminică, ci viața contemplativă netulburată și comuniunea euharistică. „*M-ai*

DIE GROSSE STILLE

IM FILMVERLEIHTUNG PHILIP GRÖNING

sedus, Doamne, și eu m-am lăsat sedus” este unul dintre imnele scrise (nu cântate) aproape obsesiv de-a lungul peliculei de două ore și ceva. Nici o coloană sonoră, nici un efect special, doar ecoul zidurilor vechii mănăstiri și jocul fulgilor de zăpadă.

„Des Hommes et des Dieux” al lui Xavier Beauvois descrie viața călugărilor trapiști din mănăstirea Tibhirine, undeva în munții Atlas, față în față cu iminentul atac islamic. Călugării refuză să fugă într-un loc sigur, pentru că se simt în siguranță. Ar spune cineva: da, colonialiștii francezi sunt indirect de vină că acești călugări au murit martirizați în 1996. Ce căutau acolo? Să fi stat în țara lor. Le poți da dreptate, numai că acum vreo 1500 de ani aici era episcop Augustin. Și așa, trecând dincolo de disputele teritoriale, stăpânirea unei țări poate nu e de fapt a oamenilor. Sau e, dar numai o mie de ani sau două.

Călugării francezi trăiau la început în liniște cu populația musulmană dimprejur, înainte ca cineva să tulbure pacea. La fel au trăit și creștinii copti în Egipt mai bine de 1200 de ani, nestorienii din Iraq, maroniții din Malabar sau creștinii arabi palestinieni în Betleem, dar acum situația se schimbă. Nu există săptămână fără atentate împotriva ucenicilor lui Hristos: în Pakistan, Egipt, China sau Vietnam sunt mai mulți martiri ca în vremea lui Dioclețian. Mărturisirea unui crez înșă, deși plătită scump, lasă urmașilor taina de a trăi în liniște alături de Dumnezeu, care nu este unul al răzbnării sau al urii interconfesionale, așa cum îl facem deseori noi, după chipul și asemănarea noastră, ci unul al liniștii și răbdării.

Și în final, în „Die Grosse Stille”, este definită pacea divină prin răspunsul dat de Dumnezeu profetului Ilie, el însuși un om războinic: *„Ieși și stai pe munte înaintea feței Domnului! Că iată Domnul va trece; și înaintea Lui va fi vijelie năprasnică ce va despica munții și va sfărâma stâncile, dar Domnul nu va fi în vijelie. După vijelie va fi cutremur, dar Domnul nu va fi în cutremur; După cutremur va fi foc, dar nici în foc nu va fi Domnul. Iar după foc va fi adiere de vânt lin și acolo va fi Domnul”*. (3 Regi 19,11-12).

Mitruț Popoiu

Baletele de curte

(sec.XVI-XVII)

Baletele de curte apar în a doua jumătate a sec.XVI, ca fenomen în care aristocrația se implică din ce în ce mai mult. Prima realizare memorabilă, Baletul Ambasadorilor polonezi este oferit în 1570, cu ocazia urcării pe tronul Poloniei a lui Henri al III-lea. Pe lângă prologul susținut în latină de Marguerite de Valois, baletul mai cuprinde și câteva date folclorice neprelucrate, prin prezența a 16 doamne îmbrăcate în costume specifice celor 16 provincii franceze, doamnele executând împreună un dans războinic. Cel care va crea însă modelul de gen, fiind considerat strămoșul direct al baletului teatral, este Baletul comic al reginei (Louise), compus în 1581, pe un libret ce îmbină cu abilitate muzica, poezia și teatrul și în care termenul de comic se referă doar la finalul fericit.

Unii autori consideră că nașterea baletelor de curte se datorează unei singure persoane, regina Caterina de Medici, care, pornind de la un pretext mitologic, dispune crearea acestui balet unde evoluează regele însuși, curteni și doamne. În realitate, dansul își parcurge propriile-i etape, depinzând în dezvoltarea lui de cea a muzicii, literaturii și scenografiei și încheindu-se într-o formă coerentă atunci când contextul istoric este favorabil și copt din punct de vedere cultural.

Evenimente exclusive mondene, baletele de curte au un marcant caracter aristocratic. Ele au un asemenea succes încât unii cronicari susțin că, în decurs de câteva decenii, s-au produs aproape o mie. Conținutului politic declarat i se adaugă eficiența indirectă: imaginea copleșitoare degajată, de bogăție și măreție, are o contribuție consistentă la prestigiul Coroanei

Baletul măsurat. Frumosul ca expresie matematică a ordinii își găsește forma de manifestare în dansul măsurat și mai apoi în evoluțiile geometrice la sol, care vor înflori în baletele de curte. De altfel, obiceiul de „a scrie” în timpul defilărilor nume de eroi sau regi va reapare în timp ori de câte ori vor fi întrunite două condiții: un număr mare de participanți și o motivare politică a spectacolului (de exemplu, în cadrul spectacolelor festive organizate pe stadioane de către naziști sau comuniști în sec.XX). Contemporană începutului baletelor de curte, această încercare din a doua jumătate sec.XVI este manifestarea unui filon artistic intelectualist, dar neviabil și de aceea curând abandonat. El se datorează prestigiului Pleiadei, care intenționa să reînvie arta antică și cea mousike către care tindeau membrii Academiei de muzică și poezie, fondată în 1571.

Sursele baletelor de curte

- O primă sursă o constituie mitologia, firească într-o Renaștere întârziată în care antichitatea, mai ales în varianta română, prin filtrul autorilor latini, e foarte prezentă atât în literatură cât și în artele vizuale. Cu mențiunea că zeii și zeițele, eroii și semizeii ascund transparent personajele regale și aristocrate. De vreme ce nu cred în ei, zeii pot fi aduși la scară umană, ba chiar înlocuiți cu nobilimea, în frunte cu regele. Catharsis-ul nu mai înseamnă înălțarea omului către divinitate, ci coborârea acesteia, redusă la nivelul de fabulă sau basm și folosită pentru propria împănare.

- Inspirația romanică este comună atât teatrului, cât și baletului, literatura contemporană italiană, franceză și, în mai mică măsură spaniolă oferind o sursă aproape inepuizabilă.

- Inspirația religioasă, fiind un lucru grav și serios, nu este în mod normal folosită în balet, din cauza caracterului de divertisment al acestora. Excepție fac dramatizările dansate de substanță religioasă, montate în colegiile iezuiților. La Bruxellés, Lyon sau Avignon, iezuiții organizează divertismente pe teme religioase sau procesiuni dansate ori oferă regelui spectacole având ca temă bătălii sau pur și simplu celebrând nașterea Delfinului (prințul moștenitor).

- Galanteria pastorală, oferă o venă abundentă atât baletelor cât și genului dramatic, ca reacția împotriva moravurilor aspre, necioplite, de la sfârșitul sec.XVI.

- Politica și evenimentele contemporane sunt prezente în baletele de curte mai ales în perioada domniei lui Louis XVIII, dar și în timpul regenței Annei de Austria, fiind concepute ca mijloace de propagandă.

- Realitatea imediată. Viața cotidiană nu-i atinge și nu-i interesează pe aristocrați decât atunci când se povestesc întâmplări în care se pot regăsi, cum e cazul unor balet care înfățișează partide de vânătoare.

Dansurile

Sub domnia lui Louis XIV, la balurile de la curte se dansează menuet, gavota, pavana, curanta, la passacaille, le passepied, în timp ce burghezia preferă pavana și les brandons iar poporul dansează les rondes și vechi pași țărănești.

Dansurile cunosc o evoluție socială și artistică în spirală: din folclor pe scena de bălci, de aici în salon, apoi pe scenă; prin intermediul aceleiași scene de bălci și în urma unor simplificări și modernizări succesive, ele se întorc în popor, reapărând mai târziu, sub un alt nume, din nou în saloane, apoi pe scenă ș.a.m.d.

Muzica baletelor de curte

Ajunge în Franța abia în sec.XVI-XVII în epoca ei de Renaștere, deci cu o întârziere de cel puțin un secol față de artele vizuale sau literatură. Invenția tiparului pentru note în Italia, la sfârșitul sec.XV, facilitează circulația partiturilor, printre care și cele ale cântecelor de dans.

Interpreții

În 1616, când Louis al XIII-lea apare el însuși, la 17 ani, în baletul Eliberarea lui Orlando, formula baletelor de curte este în plină expansiune: decorul e destul de evoluat, contrastele sunt exploatate cu abilitate, dansurile sunt adaptate situațiilor. De altfel, Louis XIII este mai mare amator de balet decât de teatru și contribuie la compunerea unor, creând pașii, decorul și costumele. Preferă să interpreteze el însuși roluri de femei și de zdrențăroși.

Alături de el evoluează în exclusivitate bărbați, în majoritate nobili, dar și un procent din ce în ce mai mare de dansatori „profesioniști”, care pe la 1630 acoperă cam o treime din distribuția baletelor.

(urmarea la p.32)

REBELUL

Când a împlinit patruzeci și cinci de ani, Petar Urban și-a zis că are toate motivele să se creadă în fața unui alt început. Administratorii trustului EUROPEAN INVESTMENT IT tocmai îl puseseră pe liber din cauza comportamentului său recalcitrant, rebel, în ultimă instanță, fără a negocia prea mult suma pretinsă de el pentru a-i obține demisia, în ideea de a evita plicticoasele complicații de procedură. „Așadar,” își imagina Petar, „Când pui capăt unei perioade, se chiamă că începi alta,” de aici și mentalitatea lui în legătură cu un *alt început*.

Asemenea gânduri îi ocupau spațiul intim pe când aștepta în biroul unui dealer auto să i se facă rost de un SUV din ultima generație, întrucât intenționa să hoinărească pe drumurile străbătute în tinerețe împreună cu iubirea vieții lui, Erika. Era conștient că se afla sub influența unei efuziuni emoționale și că, oricum ai fi privit lucrurile, lipsea elementul principal, adică persoana Erikăi, însă tolera acea iluzie având convingerea că, neprovocând vreun deranj cuiva, se putea amăgi în voie cu ideile vânturate, prin felurite mijloace, despre *distribuția nuanțelor* sau despre *instabilitatea și divizibilitatea* reprezentărilor etc.

N-o mai văzuse pe Erika din studenție, mai precis din ziua când a dispărut fără urmă și fără vreo explicație, fapt pentru care el, în calitate de iubit și, în consecință, de suspect principal, a stat la închisoare jumătate de an. Când l-au băgat la zdup, i-au spus direct, fără ocolișuri, că îl bănuiau de omor și de alte blestemății, însă când au trebuit să-l elibereze, cu toții au tăcut mâlc. Firește că s-a pus problema dovezelor, adică a lipsei acestora, dar asta nu l-a făcut cu nimic fericit, întrucât persoanele apropiate începeau, rând pe rând, să-l evite. În opinia majorității, absența probei nu însemna că ar fi fost curat sută la sută, conform zicalei *nu iese fum fără foc*. Toate aceste neajunsuri s-au estompat cu timpul, după cum este în firea lucrurilor, chiar și cea mai fierbinte iubire din viața lui fiind cuprinsă de uitare și asta provocându-i acum o ciudată mâhnire. De aceea, poate, a sesizat în timpul aprigelor discuții cu administratorii trustului, apariția întempestivă, parcă a avea, a imaginii fostei iubite. „Fostă?” s-a întrebat fără noimă, de vreme ce trecuse mai bine de un sfert de veac de la întâmplarea nefericită și ceva ca o pustietate de neclintit se înstăpânise între el și amintirea ei. Numai că aceeași întrebare i-a pus-o și ea, noaptea în vis, cum se putea altfel, când s-au pomenit față în față acolo, în tărâmul înșelător al aspirațiilor și fanteziilor. „Îți amintești de mine?” l-a întrebat. „Desigur! Cum aș putea să uit fosta iubită?” „Fostă? Adică ceva care nu mai este? Numi vine să cred,” și, după cum lesne se înțelege, reveria s-a întrerupt brusc.

A doua zi, crezând că a dibuit o pistă formidabilă, le-a spus mai-marilor trustului că fără treizeci și șase de salarii nu stă la discuții. Pe loc indivizii au bătut palma și, dându-i mormanul de bani, i-au făcut vânt direct în stradă cu recomandarea, indiscutabil foloșitoare, de a nu mai trece vreodată pe acolo. Modul în care cei de la EUROPEAN INVEST s-au debarasat de el ar fi trebuit, poate, să-i provoace o oarecare amărăciune, având în vedere că irosise în trust cei mai buni ani din viață și că făcuse o seamă de lucruri lăudate chiar și de administratori. Nu s-a întâmplat așa-ceva, credința lui fiind că mitocăniile ălor nu trebuiau și nu aveau cum să afecteze apariția Erikăi în, să zicem, imaginația lui sau în acea porțiune a aptitudinii sale de a percepe zona zisă palpabilă.

Așadar, stând acolo, în biroul dealer-ului, așteptând SUV-ul comandat pentru a călători, de cenu, chiar și în timp, la Erika, frumoasa și neasemuita lui Erika, n-avea cum să știe că mai curând decât ar fi crezut, urma să treacă prin multe încercări și chiar să ajungă din nou la închisoare din cauza acelei femei. De astă dată, învinuirea era pe cât de gravă, pe atât de rușinoasă: pedofilie. Cuvânt odios, motiv pentru care i-a cerut avocatului să facă tot posibilul pentru a găsi un sinonim, un echivalent, ceva de înlocuit, numai să nu-l audă rostit în sala de judecată. În sensul acesta a făcut înțelegeri cu acuzarea, dând asigurări că va recunoaște întregul adevăr și că nu va solicita alte probe.

Totuși, procurorul a început expunerea rechizitoriului silabisind în ședință publică, rar și apăsat, cuvântul *pe-do-fi-li-e*, în ideea de a sublinia astfel, nu atât valențele malefice ale cuvântului, cât mai cu seamă barbaria faptei și josnicia făptuitorului. „O asemenea vină este de neiertat,” a rostit omul dreptății sau al răzbunării, nu se putea ști precis atunci, în vârtoarea evenimentelor, un lucru, însă, cu siguranță era cât se poate de clar: jurații au fost cucerțiți de patosul acuzării. De aici încolo totul a intrat sub

Costumul și determinarea mișcării

În prima jumătate a sec.XVII, ținuta masculină o domină și o influențează pe cea feminină, iar idealul estetic-monden îl reprezintă mușchetarul. Aceleași pentru stradă, bal sau scenă, ținutele uzuale au un grad sporit de bogăție, dar și de comoditate.

Încălțăminte nu numai că nu se mai ascunde, ci e arătată cu ostentație. Bărbații poartă pantofi sau cizme cu toc și rozete, hainele se încarcă cu dantelării olandeze. La fel se întâmplă și cu comportamentul oamenilor, verbal și gestual, tradus printr-o exprimare lingvistică prețioasă, studiată și o gestică afectată. Invaziei de dantele și de panglici îi corespunde o dantelărie a mișcării, mai mărunțită și mai cochetă, de aceea dansul favorit al sec.XVII este menuetul, dans prețios, alunecos, cu pași mărunți (menus) și multe prilejuri de priviri galeșe, fugitive. Doamnele trișează la ambele capete ale costumului: decolteul se lărgeste, accentuat de gulerul de dantelă și de mâneca bufantă căzută, iar mantoul purtat peste rochie se răsfrânge în față, dezvăluind o porțiune din ea. Elementul (baroc) cel mai pregnant se regăsește în peruca sau tunsoarea masculină, asimetrică, mai lungă în stânga. În materie de costum, ca și de decor, maximul de fast este atins la curtea Franței în timpul lui Louis XIV. Moftul lipsei de vlagă, prin care se recunosc personajele care nu sunt nevoite să muncească, se traduce prin portul bastonului cu măciucie la promenadă, atât de către femei cât și de către bărbați. Pentru sărbătorirea unor evenimente speciale, regele însuși îi roagă pe participanții la bal să poarte o ținută cât mai strălucitoare, pentru a contribui la splendoarea serbării. Se scotează pe efectul sclipirii pietrelor prețioase de pe costume în lumina lumânărilor, reflectate de multitudinea de oglinzi, iar detaliile vestimentare subliniate prin bijuterii sunt însoțite de mișcări ostentative.

semnul zădărniceii, inclusiv recursul la mărturisirile și înțelegerile anterioare. De aceea nimeni din cei prezenți - judecător, jurați, avocați, publicul din sală - nu a înțeles ce rost mai aveau stăruințele procurorului. „A fost găsit dimineața în patul unei minore în etate de numai cincisprezece ani, după ce și-a satisfăcut poftele murdare...” spunea el cu emfaza celor ce se cred de neînfrânt. „Priviți victima și veți avea imaginea teribilei pângăririi!” a încheiat arătând undeva în spatele lui către o adolescentă impasibilă și oarecum zămbitoare. „Da, domnule! Prea bine, am înțeles, inculpatul e un nemernic,” a intervenit ireverențios unul dintre jurați și, văzând că judecătorul surâdea pe sub mustață, a plusat: „De partea cealaltă..., cum stau lucrurile? Ce contribuție a avut victima? Înțelegeți ce vreau să spun.” Involuntar, Petar a privit în direcția adolescentei: era Erika. Un val de căldură, apoi unul rece ca gheața l-au invadat dintr-o dată, iar un tremur ușor al bărbiei îi trăda revolta. „Nu vă permite!” a strigat dând să se ridice și să se repeadă la cei ce, în adevăr, i se părea că proferau insulte. O mână fermă, însă, l-a ținut locului. S-a zbatut din răspuțeri și până la urmă s-a trezit întins la pământ, undeva la ieșirea din marele defileu. Un tip robust, în echipament de alpinist încerca să-l țină nemișcat explicându-i că era posibil să aibă fracturi la coloană și orice mișcare i-ar fi fost fatală. Anunțase Salvamontul prin stația radio și ajutoarele trebuiau să sosească din clipă în clipă. Până atunci a găsit de cuviință să-l informeze că a avut mare noroc și că un gest ca al lui, de a încerca să treacă pe la curmătură cu o rablă, era sinucidere curată. Și-a întors cu prudență capul într-o parte și a văzut în vale SUV-ul cu roțile în sus, fumegând. Soarele strălucea pe cerul senin și vizibilitatea era deplină. Cu toate astea nu-și credea ochilor. SUV-ul pe care dăduse o grămadă de bani era un vehicul de ultimă generație, cu cele mai moderne dotări. Când a intrat cu el în defileu și-a zis că fusese creat anume pentru asemenea escapade. Trecerea curmăturii fusese un fleac, iar ieșirea la domoala depresivă □ □ “# □ □ o izbândă. S-a înscris pe șoseaua paralelă cu râul, menținând viteza la 100 km/h ca să simtă aerul reavăn, înmiresmat de florile câmpului. A oprit la o răscruce cu troiță și fântână și când a pus piciorul pe prundișul umed o sfârșeală ca o istovire l-a năruit. Ca să nu cadă, a făcut câțiva pași până la adăpătoarea de piatră și s-a rezemat de marginea rece. „Drumul ăsta m-a obosit, nu glumă,” și-a zis mai mult ca o încurajare. Și cum stătea acolo să-i treacă ciudata oboseală, s-a pomenit cu adolescenta de cincisprezece ani lângă el. „Ți-e sete?” l-a întrebat și, docil, i-a răspuns că o cană cu apă ar fi bine venită. Apoi au stat la taclale până ce soarele a scăpat la asfințit. A vorbit mai mult el. I-a povestit o puzderie de nimicuri, inclusiv, firește, cum și-a pierdut iubita, cu mulți ani în urmă, prin părțile alea. Starea lui, îmbunătățită vizibil în timpul pâlăvrăgelii, s-a dateriorat dând să plece cu magicul SAV.

„Nu poți pleca în halul ăsta,” i-a spus ea cu un aer matern. „Am de ales?” „Sigur. Totdeauna există posibilitatea de a opta,” „Crezi tu asta?” Înainte de a-i răspunde, fata l-a învăluit cu albăstrimea veselă a ochilor, ca și cum l-ar fi pus la o încercare. „Da. Cel puțin în seara asta.” La câțiva pași, înconjurate de sălcii, erau două rulote și o copertină cu o expoziție de obiecte artizanale. „Afacerea mea și a mătușii Illona.” „Ai o mătușă?” „Am. Momentan e plecată la Miercurea să-și viziteze iubitul, așa că, stai fără grijă.” Petar a privit-o mai atent, credea el, ca să dea de rostul a ceea ce i se părea un joc nu tocmai lipsit de riscuri. Ca și cum i-ar fi ghicit gândurile, fata i-a explicat că mătușă-sa era o femeie liberă și independentă și profita din

plin de acest statut. Epuizarea din oase și vâlmășagul din gânduri l-au silit să rămână la rulote. Fata i-a pregătit patul într-una din ele și înainte de a-i spune „Noapte bună,” l-a îmbrățișat și l-a sărutat cum făcea pe vremuri Erika, iar când, printre mângâieri, a avut un scurt răgaz și-a dat seama că era chiar ea. „Dar ești prea tânără pentru ...” „Pentru ce, iubirea mea?”

Când credea că și-a revenit întrucâtva, a auzit lângă patul de spital pe care era întins cu fața în sus vocile a doi inși, unul fiind tipul robust în echipament de aplinist, celălalt □ □ “# □ □ agent de poliție în uniformă. „Sunteți curajos, domnule,” spunea polițistul. „Oricine, în locul meu, ar fi procedat la fel.” „Cine știe? Individul este un fugar periculos. Mașina, furată, bineînțeles, era burdușită de armament și muniție.” „Domnule agent, când am ajuns la locul cu pricina, automobilul era scrum, iar omul se zbatea între viață și moarte.” „Lasă, lasă, nu mai fi atât de modest. Ai pus mâna pe un criminal căutat de toate polițiile din lume.” Contrariat, tipul în echipament de alpinist a privit în direcția lui Petar ca și cum ar fi vrut să se încredințeze că totul era în regulă, chiar și în eventualitatea că ar fi un bandit internațional și a părăsit încăperea. Agentul de poliție l-a urmat explicându-i că va trebui să dea o declarație în detaliu în legătură cu acel eveniment. În urma lor, infirmiera ca un fulg de nea, nimeni alta decât Erica, firește, i-a pus mâna ei catifelată pe frunte ca să-i domolească suferința.

Abia în acel punct al poveștii, Petar Urban și-a spus că erau unele lucruri de neînțeles și că va trebui să le limpezească. Mai întâi i-a spus infirmierei că nu crede să existe vreo legătură între ea și Erika, fapt ce a șocat-o pe biata femeie. Apoi s-a ridicat dând să plece din acel loc oribil. N-a apucat decât să iasă pe hol că a și fost înșfăcat de doi inși în halate albe și dus val-vârtej în sala de judecată. De cum l-a văzut, procurorul și-a reluat rechizitoriul: „Iată-l, o norat juriu, în ce hal a ajuns din cauza năravurilor lui!” Însă juratul cel necuviincios, încurajat de surâsul judecătorului, l-a întrerupt cu insolentă, cerându-i insistent lămuriri în legătură cu victima pedofiliei și contribuția acesteia la săvârșirea delictului. Se înțelege că a urmat ceea ce se știe deja: privirea languroasă a adolescentei cu fizionomia Erikăi, reacția lui Petar și mâna fermă care l-a ținut la podea. Tipul robust, în echipament de alpinist și agentul de poliție, convins că pusese mâna pe cel mai mare criminal din cariera lui, erau secvențe peste care a trecut cu repeziciune. Petar se grăbea să cerceteze mai pe îndelete episodul petrecut la rulotele de sub sălcii. Voia să priceapă rostul acelei răscruce de drumuri, semnificația prezenței acelei fetișcane care, orice s-ar spune, l-a sedus, iar el n-a făcut nimic spre a evita acea situație condamnată, dar mai cu seamă, voia să dea de urmele Erikăi, adevărata Erika, iubita din tinerețe.

Străbătuse deja marele defileu, rula pe șoseaua paralelă cu râul, simțea aerul reavăn și mireasma florilor de câmp, răscrucea se zărea la orizont când dealer-ul a năvălit zgomotos în birou anunțându-l triumfător că i-a făcut rost de cel mai grozav SAV care i-a trecut vreodată prin mână. „Cu vehiculul ăsta, stimate domn, te poți încumeta la orice escapadă. E o mașină special creată pentru tipul rebel. S-o stăpâniți sănătos!” Era un automobil zvelt, cu o alură impetuoasă, iar Petar, pornind în trombă spre marele defileu, și-a zis că nimic nu-i va sta în cale de aici înainte și nu va mai permite ..., restul gândurilor sale pierzându-se în vârtejul stârnit de motorul accelerat

la maximum în drum spre un *alt început*.

Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane, 2007–2013
„Investește în oameni“
Proiectul „Creșterea competitivității economice prin orientarea profesională,
calificarea și recalificarea persoanelor din sectorul editorial“
POSDRU/80/2.3/S/59533

Data de 1 iulie 2010 reprezintă momentul de start al acestui proiect, denumit pe scurt COMPEDIT, primul proiect important finanțat din fonduri europene care se adresează sectorului editorial din România.

Această inițiativă vine atât în sprijinul angajaților ajutându-i să se dezvolte ca profesioniști de nivel european, cât și în întâmpinarea editurilor care vor fi susținute indirect, beneficiind de colaboratori mai bine pregătiți profesional.

COMPEDIT este produsul cooperării a trei organizații partenere: *Asociația Difuzorilor și Editorilor Patronat al Cărți – ADEPC* și *Asociația Publicațiilor Literare și Editurilor din România – APLER*, binecunoscute în peisajul editorial românesc prin activitățile educative, culturale și artistice cuprinse în programele proprii desfășurate în ultimii 10 ani și *Centro Recherche e Attivita – CREA*, o organizație neguvernamentală din Italia specializată în dezvoltarea resurselor umane, care prin programele pe care le desfășoară contribuie în mod activ la formarea profesională a adulților.

Proiectul vine în întâmpinarea nevoilor reale ale pieței muncii din domeniul editorial. În cadrul lui sunt organizate sesiuni de orientare și consiliere profesională pentru 1.000 de persoane și cursuri de calificare gratuite pentru 400 de persoane, în următoarele meserii:

- *Designer de pagini web;*
- *Tehnoredactor – prelucrare de text și imagini;*
- *Operator calculator, introducere, validare și prelucrare de date;*
- *Secretar, operator birotică;*
- *Inspector de resurse umane.*

Absolvenții cursurilor vor primi certificate de calificare eliberate de către Ministerul Muncii și Solidarității Sociale și de către Ministerul Educației și Cercetării.

Beneficiarii proiectului vor deveni angajați mai competitivi pe piața muncii și vor putea îndeplini mai multe sarcini în domeniul în care activează, într-un mod mai eficient.

Informații suplimentare la ADEPC, tel.: 021.222.02.13, e-mail adepc@adepc.ro
Conținutul acestui material nu reprezintă în mod obligatoriu poziția oficială
a Uniunii Europene sau a Guvernului României.

Toamna se numără... premiile!

Invitați la cea de-a VI-a ediție a Festivalului Național de epigramă și fabulă „Donici, cuib de-nțelepciune”, desfășurat la Chișinău în zilele de 12-14 Nov. 2010, un număr de 4 membri ai Clubului Umoriștilor „VERVA” din Galați : Constanța Apostol, Dan Căpruciu, Ion Moraru și Vasile Plăcintă au obținut, fiecare, câte un important premiu la concursul de epigrame organizat în cadrul acestui festival. Concursul a avut două teme : „Dragoste la ultima vedere” și „Tună și-i adună...”, teme deosebit de generoase, dovadă fiind numărul foarte mare de participanți (120 epigramiști) precum și calitatea ridicată a lucrărilor jurizate. Epigramiștii gălățeni, nefiind în Capitala Moldovei la prima „abatere” de acest fel, au primit, de data aceasta, următoarele premii:

Constanța Apostol- „Premiul de excelență” din partea ziarului „Viața Basarabiei”

Matrimonială

Pozându-și casa-n chip și fel,
Postată-n NET, el mâna-i cere
În caz că n-o convinge el
S-o facă ...ultima „vedere”!

Timpul probabil la concurs

Deși-i soare și nu tună
Nu-s nici ploii și nici furtună,
Când punctajele se-adună
Nu-i un semn de vreme bună!

Dan Căpruciu – „Premiul de excelență” din partea revistei „Literatura și arta”

Mărturisirea moldoveanului

Când rușii-mi vin în gând, firesc,
Urâte amintiri invoc
Și-aș fi putut să îi iubesc
De nu i-aș fi văzut deloc!

Ultima „idilă”

În miez de noapte-ntunecată,
Privea spre ea cu nostalgie
Când, părăsind-o ca pe-o fată,
A evadat din ...pușcărie!

Ion Moraru – „Diplomă de onoare”

Unui guvernant la mare

Privind la fete, nu e de mirare
Că-și apără vederea, e normal,
Da-n locul ochelarilor de soare
Își pune, zilnic, ochelari de cal!

Crește numărul parlamentarelor aflați la putere

Ei ne-au promis o viață bună
Dar, ceea ce nemulțumește
Nu e că tună și-i adună
Că tună și îi ... înmulțește!

Vasile Plăcintă - Premiul III

El și ea

Duc o viață în neștire
Iar când ies la promenadă,
Se-nțeleg dintr-o privire:
Că n-au ochi ca să se vadă!

Neliniște

N-am putut să-mi aranjez destinul
Că în viață n-am avut mijloace:
Ca să fiu prieten cu vecinul
Trebuie să-i las soția-n pace!

Menționăm că, în această toamnă, epigramistul **Ion Moraru**, Președintele Clubului Umoriștilor „VERVA” din Galați, a mai obținut câteva premii importante la concursurile de umor organizate în țară: -Premiul III acordat de Academia Liberă „Păstorel”-Iași;- Premiul II la Festivalul Național de Umor „Ion Cănașoiu”-ediția a XVIII-a, Tg. Jiu, 22-24 Oct. 2010 - „Diplomă de excelență” la Festivalul Național de Epigramă „Apostrof”-ediția a IX-a, Caransebeș, 4-5 Sept.2010 -Premiul Special la Festivalul Național - Concurs de satiră și umor „Povestea vorbeii”-ed. a V-a, Rm. Vâlcea, 5-6 Nov. 2010 -Premiul II la Concursul Național de Creație a Epigramei „COBRA”-ed. a XV-a, Reghin, 19 Nov.2010

Le urăm premianților de mai sus calde și sincere felicitări precum și mult succes în activitatea epigramatică viitoare!
25 Nov. 2010, Clubul Umoriștilor „VERVA”- Galați

Ioan TODERIȚĂ despre “O antologie a literaturii gălățene contemporane”

Stamate, Eleonora

Motto: „Eseul este o inte(r)-prindere a aserțiunii.
Poemul, numai, interpretează ipoteza devenirii” (T.I)

Născută la 1 Martie, 1953, în Craiova;
Absolventă a Facultății de Filologie și Istorie,
Universitatea din Craiova;

Debut, în 1970, la revista *Bilete de Ucenici*;

Din 1978, profesoară de limba română și limba franceză la
Școala „Dimitrie Sturza”, din Tecuci;

A publicat în multe reviste literare și în multe cotidiene
din Galați, Tecuci, Bârlad, Câmpina;

Cărți publicate: **Simfonie crepusculară** (Editura Geneze,
2001); **Castelul îngerilor** (Editura Sfera, Bârlad, 2004); **Viața
la imperfect** – volum trilingv: română – engleză – franceză;

Traduceri: **Portret al Papei Ioan Paul al II-lea**, de Andrei
Fronard; **Călătoriile mele**, de C. Chaplin; **Profesia: vameș**, de
Jocelyne Dorian;

Conduce Cenaclul literar-artistic „Nichita Stănescu 2000”;
Redactor șef la „Tecuciul literar-artistic”;

Membră fondatoare a Asociației „Ion Petrovici” și a
Clubului de literatură universală „C.D.Zeletin” (traducând din
limba franceză).

Creație poetică sub forme libere de rimă și ritm, mai
apropiate de eseu, prin dezbateră largă a unor *teme plastice*,
cum ar fi: **Autoportret**, **Destin**, **El Eminescu**, dar și a unor
peisaje-antropomorfie mistică ori meta-antropomorfe, dincolo
de mistic: **Ești fluture**, **Din lacrimi eterne de curcubeu**, **Măști...**

Mai, apropiate fiindu-ne sufletul de cuvânt, ori sufletul,
cuvânt fiind, să ne sărute floarea din mâini, înlăcrimată.

Iată formula eseului în **Autoportret**:

„Am iubit ochiul nisipului răvășit în coapsa ta... Am
iubit pașii incerți... pierdută printre copaci nenumărați. Am
iubit clipele... și nașterea cuvintelor pe înserat. Am iubit
cărările neumbrate... în sânii zorilor... Oare ce n-am iubit?”

Cuvintele suprimate cu *trei puncte de suspensie*, își au
rolul lor substituibil: a ideilor plastice supra-abundente.

Nu recomand poetei substituția relativului substituibil, ci
simplificarea verbalismului... plastic în favoarea ideii, în cazul de
față, a verbului *a iubi*, urmat de o (una, nu mai multe) locuțiune
(i) adverbială (e).

Aceeași auto-cenzură *crustomatică* a eseului se impune
și în peisajul poetic, **Destin**.

Forma originală (a autoarei):

„Când voiam să mă nasc / Dumnezeu a ascultat vocea
necunoscutului, a vrut să închidă fereastra într-un seif din
lemn de mahon, dar... l-a uitat deschis. A vrut să-mi adune în

palme hohote de râs, dar palmele mele neascultătoare nu
voiau să se închidă... Râsul se transformă-n aramă... Văzând
că în jurul trupului meu izvorau statui, mi-am semănat statui
de singurătate iar din ele au crescut anotimpuri. Atunci
mi-am încrustat în palmă cuvintele cum ar fi: Iubire, Pace,
Rugăciune, Libertate...”

Forma- rezultat al autostilizării impuse de... destinul scrierii
perene ar fi: „Când era să mă nasc (înainte de a mă naște),
Dumnezeu asculta (corespondență temporală cu voiam să mă
nasc) vocea necunoscutului, a vrut să închidă fereastra
într-un seif de mahon (lemn de mahon = pleonasm) dar a
uitat-o deschisă (Nu, l-a uitat deschis = necorespondență
semantică)... Râsul s-a transformat în statui de aramă ce mi-a
dezgolit semințe de singurătate, iar din ele au
crescut anotimpuri.

Atunci mi-am încrustat în palmă cuvântul Destin”.

Posibil așa, posibil în alt fel, eseul fiind calea analitică a
expresiei deschise oricărei analize: în acest caz al
analizei intrinseci.

De reținut, în textele poetice ale Eleonorei Stamate, sunt,
unitatea reflecției, reveriei și calea certă de seducție a realului
în / prin sărut mistic, prin seducții mistice.

Iată ființa lui **Ești fluture**, poemului-categorie
antro-pomorfică sublimă:

„Ești fluture? Doar fluturii poartă lampadare de
curcubeu...”

Imediată scufundare a vietății efemere în fenomenal, a
ființei în natural. Loc de peregrinare necircumstanțială a ființei
în neant.

Poemul continuă, întrebând mereu ființa iubită a fluturelui,
dar și avertizându-l pe iubit de atribute și însușiri fenomenale:
Prin repetarea reflexivă a verbelor transformării alo-tropice,
moleculare, a unei fragile, athanorice simbioze organice:

„În aripi, câte frunze transparente **ți s-au topit?**... Pe
umeri **ți s-au aprins torțele rupte din întuneric...** Culoarele **ți
s-au îngemănat cu stropi de soare...** **M-ai strigat cu vocea
ierbii / le-ai copiat verdele frunzelor de nuc, minune ești!**”

Întreg mistic, progres al metaforei laudative în metamorfoza
perpetuă: „în umbra sfinților ești fluture. Doar fluture! Cine
mai este ca tine?”

Despre fluturi, neostenind zborul metaforic, poeta găsește
alte (sublime) adevăruri și în

Zeii-mi șopteau:

„Chiar dacă ar poposi pe coapsa ta / tot așteptarea
fluturilor te-ar veșnici... Chiar dacă ai crește din genunchiul
verbului, chiar dacă ai înflori în talpa statuii..., chiar dacă
ai pluti printre cuvinte... tot așteptarea fluturilor te-ar
veșnici...”

Acesta este poemul (diferit de eseu) neo-modernist a
poetei - profesoară de litere, **Eleonora Stamate**: ascensiune
metaforică prin scufundare în metafizic.

Moto: „Între științific și literar timpul istoric ordonează sentimente omenești unice: ale scriitorului călător în timp, dar și în cartea conștiinței scriitorului despre timp”(T.I)

Născut la 10 iunie 1942, în Iași. Absolvent al Facultății de Mecanică, Politehnica din Brașov, 1968. cetățean gălățean.

Studii postuniversitare, numeroase în management: „Management educațional”: organizat de

Universitatea „Babeș Bolyai”, în colaborare cu Fundația Europeană Drăgan, 1982. „Managementul aprovizionării”, București, facultatea ASE, 1995. „Certificat de Managing Customer and Client Relation”(B.Z.T-656), 1999, The Open University Londra. Certificat de „Accounting for Managers”(BZT-655), 1999; The professional Certificate in Management”, 2000, toate obținute la „The Open University Londra”. Activitate profesională de înaltă calitate, ca inginer mecanic de probe, la Șantierul Naval Galați (1968-1976), ca proiectant la Institutul de proiectări și cercetări navale; ICEPRONAV-Galați. Activitate științifică bogată, ca inventator, cu multe certificate de inovator, în domeniul naval, cu multe lucrări științifice publicate, în mecanica fluidelor, prepararea, rentabilizarea, analiza caracteristicilor fizico-chimice a combustibilului utilizați de motoarele diesel- navale.

În domeniu cultural, Radu Mihael Moțoc, este un pasionat arhivar de istorie rară, problematică, dar și un pasionat colecționar de valori numismatice, bibliofile. Îmbinând aceste „pasiuni istorice”, cercetează și achiziționează „carte rară”, tipografiată în Țările Române și în Franța, iar rezultatele cercetărilor sale istorice le publică în reviste de specialitate. Cu precădere, este atras de cercetarea genealogică și heraldică.

Este mereu preocupat de „inovație”și în domeniu literar. Colecționând, 35 de ani, timbre, elaborează studii tematice asupra lor. Astfel este în pragul finalizării studiului: „Ștampila „T” în perioada 1900-1910, din și către România”. Publică permanent, în revista „Filatelia”, cercetările sale asupra ștampilelor poștale, utilizate în perioade diverse... istorice.

Are în curs de tipărire monografia familiei Moțoc, începând cu anul 1460, cercetând, reconstituind heraldica familiei Moțoc în Biblioteca Academiei Române.

Personalitatea domnului Radu Mihael Moțoc se desfășoară, la nivel social, cultural, dincolo de prezență permanentă în instituții culturale, angajându-și cercetarea, din nou, înspre, asupra „drumurilor nestrăbătute suficient în urmă, spre românismul îngropat de timp-nevrednic, de vremelnicii tranzitorii. Radu Moțoc este dovada unității epistemicului, științificului bine-cunoscut, unității științei cu poezia. A devenit, uitând „navalitățile”energiilor trecute, o nouă energie, a revelației istorice.

Membru al Institutului Român de Genealogie și Heraldică „Sever Zotta”, din Iași. Membru în „Comitetul de Patronaj”. Participând la Congresele naționale și internaționale ale IRGH (2007,2008,2010). Este inițiatorul „Atheneului Universitar “: de la Universitatea „Alec Russo”, din Bălți (2000). A înființat „Laboratorul de paleografie slavonă veche”, în cadrul aceleiași universități, pe care l-a dotat cu cele necesare. În acest sens, a organizat mai multe donații de carte pentru „Universitatea din Bălți”, peste 30.000 titluri.

Legat afectiv de această universitate, material și spiritual, a acordat „Premiile șefilor de promoție”, de la cele șapte facultăți: șapte ediții consecutive, în prezența oficialităților locale și centrale a ambasadorilor acreditați la Chișinău.

Aceeași implicare în „istorie muzeistică”, în „istorie expozițională”, prin inițiere de simpozioane, prin expunere de carte rară, la vedere pentru mai puținii văzători de istorie adevărată, îl caracterizează pe Radu Moțoc Mihai, ca dovadă a preocupărilor sale... literare. Literatură unic ordonată, acritic, desfășurată în/spre cunoaștere profundă istorică. 72 de articole tratând temele: carte rară, personalități, monumente, artă grafică, scrise între 1997-2010 la: „Viața Liberă”, Galați; „Ora satului”, Chișinău (publicație independentă al cărui redactor șef este Iurie Colesnic); „Convorbiri literare”, Iași; „Confluente bibliografice”(revista Bibliotecii universitare „Alec Russo”, din Bălți); „Concordia”, Cernăuți (ziarul minorității românești din Ucraina, redactat pentru sudul Basarabiei): „Căminul românesc”, Elveția; „Buletinul de informații”Australia (al Asociației Românilor din Australia).

Iată câteva personalități portretizate de Radu Mihael Moțoc:**Preotul Igor P.I.Jechiu; Dimitrie Onciu 1856-1923; Sculptorul Friederich Storck, 1872-1942; C.A.Rosetti: 120 de anide la moarte; O veste de la V.A.Urechia, după 102 ani; Ionel I.C.Brătea nu, 1864-1927...** Iată temele sale de „carte rară”: **Alfabetul și tiparul glagolitic; Primele centre ale tiparului chirilic; Primul glosar tipărit al limbii române; Primul dicționar tehnic românesc. Vasile Alecsandri la porțile teatrului francez; Bucoavna basarabeană din 1815...** Radu Mihael Moțoc nu și-a tipărit lucrările într-o carte din conștiința omului de știință prin care fiecare „cercetare-temă-articol”este o carte rară”. Timpul viitor al scriitorului literaturii Radu Moțoc, promite înălțarea personalității sale la rang de cercetător-istoric.

Următoarele texte literare, nu există istorie fără literatură, o dovedesc: „Arabii descoperă în secolul al VI-lea un oxid care, dizolvat în apă, face să fie absorbit de suprafața poroasă a vasului ars de teracotă și abia după a doua ardere putem vorbi de un vas alb, smălțuit... asemănător unui vas de porțelan... („Ceramica derutează”. Text științific-literar, liniar demonstrabilitate a unei tehnologii).

„La Cârta, în anul 1202, se înființează o mănăstire cisterciană ale cărei ziduri se păstrează și în zilele noastre. Legenda spune că într-o zi doi ciobani din Cârta, Oprea și Streja, sătui de aspirarea grofului, au urcat pe firul apei Laitei, nu departe de cascada Bălei și au întemeiat două sate: Streja-Cârțișoarei, pe partea dreaptă a râului Bălea, Oprea-Cârțișoara pe cealaltă parte...”(Pe urmele lui Badea Cârțan) (text ce îmbină sentimente istorice cu monografia topo-logice).

Lauda cărții: „cartea, în multiple ipostaze grafice: tăblițe cerate sau de lut, manuscris, incunabul, tipăritură veche românească, cu miniaturi, ferecată în aur sau în argint, cu xilogravuri și gravuri în aramă... cu ex-libris și autografe, se află în biblioteci, case memoriale și muzee...”, lauda cărții pe jumătate deschisă ne împovărează datoria, îndatorirea, cititului ei: „... în secolul al XIII-lea, la mănăstirea Igrîș, din Transilvania, se aflau operele lui Seneca și Aristotel, sau, la Sibiu, în epoca incunabulelor, Petre Ursul și alți cărturari, sași și români, citeau în original tipăriturile venețiene sau pe cele apărute la Nürenberg și la Paris... iar în secolul al XVI-lea, Despot Vodă înființa la Cotnari o „Academie greco-latină”, aidoma celor din Europa apuseană”. (**Carte rară**). Texte pline de savoare, de credință în citit. Cum numai în „literatură-istorică-Radu Moțoc”, poți afla.

Așteptându-i scrierea în carte, dincolo de manuscris la sertar, ori dincolo de izbânda risipirii ei în cardinalitatea revistelor efemere.

Ioan Toderiță

MMXI

Inventatorul *Zenobiei* (III)

În roman, dar și în poemele lui Gellu Naum, poetul nu ni se înfățișează ca un inițiat care se retrage în turnul său de fildeș, refuzând legătura cu ceilalți. Ruperea de lume se face de cele mai multe ori alături de iubită și acest fapt se poate remarca mai ales în cea de-a doua etapă a creației sale. *Zenobia* sau *Lyggia* este ea însăși un refugiu pentru poetul suprarealist, care, împreună cu ea și prin ea, se salvează și se izolează de lumea care îl dezgustă. *Femeia-refugiu* apare și în volumul *Partea cealaltă*, retragerea iubiților din lume, din realitate, făcându-se de această dată prin intermediul visului.

Povestirea visului reprezintă, ca și dicteul automat, o metodă de cunoaștere a sinelui, dar înseamnă și o modalitate de trecere din real în supreal. Acest spațiu oniric este pentru suprarealiști o sferă neatinsă, care deține inepuizabile surse de imagini poetice: „dar e de ajuns o simplă răsucire de cheie ca să auzi / curgerea lentă a timpului pe lângă ciorapii tăi umeziți / sau respirația greoaie a rădăcinilor / și iar visezi malul albastru de la capătul râului / pe care ne rumegăm feerica părăsire”¹

Zenobia este cea care reechilibrează personajul principal masculin din roman. Ea este matca protectoare, siguranța fiind sugerată pe parcursul întregului roman de starea de căldură. Exteriorul, realitatea din afara cuplului este străină și rece, siguranța emanată de dragoste, regăsirea de sine, fiind asociată cu un confort datorat căldurii: „[...] am intrat la noi, am închis ușa era foarte cald”² sau „Poate vorbesc prea rar și prea puțin despre *Zenobia*. Dar am să spun că în zilele acelea ea continua să fească în jurul meu o aură ocrotitoare pe când eu, împotmolit în mâlurile trecerilor, începusem să nu-i mai aud șoaptele și să nu-i mai văd toate gesturile care, cu siguranță, m-ar fi scos la mal”³

În întreaga operă a lui Gellu Naum se pune problema unei mobilități extraordinare a eului poetic, care este multiplu, sau mai bine spus poate fi identificat în mai multe ipostaze. Sinele gânditor și activ se manifestă în opera lui Naum în diverse moduri, la fel și cel inconștient și latent. Așa cum am mai spus, dedublarea se realizează cel mai bine la Naum în momentul trezirii din somn, al părăsirii parțiale a spațiului oniric: „Știu că eu, celălalt care sunt totdeauna eu, nu pot fi regăsit decât în secunda deșteptării”⁴ De aceea, mereu obsedat de această dedublare, creează personaje masculine contradictorii care au o origine comună, propria ființă. În poemele și în prozele sale, Naum folosește mai ales persoana I singular și plural pentru a sublinia implicarea efectivă a eului, fie el multiplu sau subconștient. Pentru a face însă diferența între „noi”, așa cum este obișnuit cititorul să îl perceapă, ca pe un „eu” și un „tu” sau mai mulți „eu”, scriitorul pretinde că vorbește la persoana

a IV-a singular, semn că eul său nu permite fragmentarea, este mai complex și mai diferit decât își închipuie lectorul: „vorbesc de noi la persoana a IV-a singular”. Iată, de pildă, modul în care sunt descriși bărbații care apar în prima parte a romanului *Zenobia*, personaje masculine care pot fi considerate ipostaze ale eului-autor. Acesta din urmă este prezentat în casa domnului Sima drept un „distins poet”, Naum. Pentru că prenumele său nu este cunoscut, i se mai pune și un alt nume, la întâmplare. La fel se petrec lucrurile și cu alte personaje din prozele

suprarealistului român. În *Cornelius de Argint*, personajul masculin precizează că are acest nume dintr-o altă epocă, în timp ce *Albinosul din Poetizați, poetizați...* poartă un nume pus chiar de personajul-narator. Revenind la romanul *Zenobia*, precizăm faptul că personajul-narator, Naum, se întâlnește pe parcursul scrierii cu anumite personaje-simbol, ipostaze ale propriului sine, întâlnirile fiind marcate de un anumit eveniment sau de o anumită stare de spirit. Pe Dragoș, simbol al inconștientului, este nevoit să-l primească în grotă din mlaștini în care locuia cu *Zenobia* deoarece domnul Sima nu mai era capabil să-l găzduiască la el. Deși în primă instanță acesta pare să nu deranjeze cuplul de îndrăgostiți, spre finalul șederii lor în mlaștini, Dragoș intervine în viața celor doi. Acesta este momentul în care pătrund în existența lor elemente din afara cuplului, din trecut și cei doi sunt nevoiți să se întoarcă la realitate, mai precis în spațiul

citadin, claustant. Iason reprezintă o altă parte a personalității naumiene care apasă asupra cuplului, este latura sa urâtă, vulgară, nedorită. Pe de altă parte, elementele biografice pe care Gellu Naum le împărtășește cititorilor lui prin intermediul convorbirilor cu Sanda Roșescu ne îndreptăcesc să credem că personajul Iason ar putea fi inspirat în mare măsură de personalitatea scriitorului Gherasim Luca⁵:

„În clipa aceea, pe cealaltă parte a străzii a trecut Iason, nu ne-a văzut. *Uite-l și pe ăsta*, am spus. *Să nu se stingă luminile...*

Care ăsta? s-a mirat Constantin.

Iason, am răspuns.

Când am rostit numele lui Iason, luminile de pe strada Băteștei au clipt puternic (nu, nu mi s-a părut). Constantin s-a cam speriat, l-am bătut pe umăr, s-a liniștit”⁶

Petru este un alt eu al protagonistului. El este cel care o descoperă pe *Zenobia* în mlaștini și declară că o iubește „neînchipuit de mult”. Petru pleacă după ce își dă seama că *Zenobia* nu îi răspunde în același mod la dragostea pe care i-o poartă. Acest personaj, bărbatul-copil, se îndreaptă prin mlaștini „cuminte și palid, purtându-se pe sine însuși în brațe, ca pe un sicriu...” și își va face apariția din senin pe holul de la intrarea

în atelierul pictoriței Maria, plângând chircoit la ușa unei femei numită Nathalia. Această ipostază a lui Petru în poziție fetală, încercând să pătrundă în propria ființă, este deosebit de sugestivă pentru înțelegerea zberitelor care se petrec în lăuntru autorului-protagonist: „Petru zăcea ghemuit în dreptul becului, lângă ușă, pe un covoraș cât palma, un preș de șters picioarele adus pe semne de el. Își respira tânguirea, zgâria cu unghia penoul ocrului”⁷.

Cuplul trece printr-o serie de experiențe inițiatice: protagonistul este implicat direct în întâmplările bizare menite să contribuie la inițierea cuplului, Zenobia participă de cele mai multe ori indirect, prin intermediul personajului masculin care se schimbă vizibil pe parcursul întregului roman. Personajele și gesturile lor simbolice sunt conturate din numeroase trimeri „mitico-simbolice” care pot fi descifrate asemenea unei criptograme. Ion Pop observă că „țesătura narativă a romanului e construită tocmai ca o astfel de criptogramă, luând din primele pagini aspectul unui fel de scenariu mitico-oniric, teatru mai curând al aparițiilor, spectral, decât unul încadrat în rama viziunii realiste. Traseul urmat de protagoniști între ținutul mlaștinilor și oraș (în interiorul cărora Coridorul și Scara sunt titlurile unor capitole), cu finala revenire spre mlaștini, poate fi interpretat ca având un caracter în esență inițiativ, putând fi pus în legătură și cu o transmutație alchimică *sui generis* a eului poetic”⁸. Se poate spune, de asemenea, că acesta este un roman de formare și că experiențele nu sunt altceva decât probe în vederea atingerii perfecțiunii. Simbolul care ilustrează acest concept este cercul, arhetip care apare atât în desenele femeii, cât și în trimiterea la *Divina Comedie* (cercurile concentrice date de experiențele celor doi îndrăgostiți) în capitolul intitulat *Ultima întâlnire a lui Dante cu Beatrice pe o ceașcă de cafea fabricată în Suedia*. Povestea celor doi se încheie în mod ciclic, prin întoarcerea în mlaștini, în sine, mai bogată în cunoaștere și la fel de îndrăgostiți. Simona Popescu precizează în *Salvarea speciei. Despre suprarealism și Gellu Naum* că poetul simțea o permanentă nevoie de purificare. Poate acesta este de fapt scopul inițierii descrisă în romanul *Zenobia*: împăcarea cu lumea, atingerea celui mai înalt grad de purificare spirituală sinonimă cu perfecțiunea. Împlinirea acestui deziderat se face prin iubire și prin iubită, o femeie care înțelege ritmurile tensionate ale universului și trăiește alături de poet în concordanță cu miracolele revelate de suprarealism.

Note:

¹ *Malul albastru* în volumul *Partea cealaltă* (1980) în *Despre identic și felurit*, Iași, Editura Polirom, 2004, prefață și notă asupra ediției de Simona Popescu, p. 276.

² Gellu Naum, *op. cit.*, p. 129.

³ Gellu Naum, *op. cit.*, p. 105.

⁴ Naum, Gellu, *Medium* în *Întrebătorul*, București, Editura Cartea Românească, 1999, p. 260.

⁵ Gellu Naum povestește că, de câte ori se discuta despre Luca în cercurile de prieteni, ca prin minune luminile se stingeau, semn că acesta era prezent printre ei. Același lucru se întâmplă și cu Iason spre finalul romanului.

⁶ Gellu Naum, *op. cit.*, p. 141.

⁷ Gellu Naum, *op. cit.*, p. 127.

⁸ Pop, Ion, *Gellu Naum. Poezia contra literaturii*, Cluj, Cartea Cărții de Știință, 2001, p. 162.

Microfoleton

Elena Maria Stara

Până când vocile ne vor despărți

(continuarea de la pag. 19)

sunteți sănătoși. Adu-mi un doctor să vorbesc cu el, dar să fie nemuritor, că altfel nu am ce vorbi cu el. Dacă nu posedă ce e mai de preț, atunci cu ce să mă ajute, dacă pe el însuși nu se poate ajuta.

Pe cei de pe pământ îi poate ajuta să plece mai târziu în iad? Să le prelungească moartea, unde tot până la urmă vor ajunge.

Am privit cu ostilitate dar și împăcată clădirea spitalului de psihiatrie, înconjurată de ziduri cenușii înalte. Un refugiu pentru înfrânți, pentru cei care însemnau o amenințare în lumea aceasta. Era o absurditate să aștept să se vindece singur.

Andreea mă strângea de braț. Emoția ei ascundea un curaj uimitor, liniștindu-mă. Datorită ei reușisem să-l duc pe Alindor la spital, contra voinței lui și tot ea fusese aceea care îmi aranjase întâlnirea cu doctorul docent în psihiatrie, reușise să-mi clarifice într-un fel viața. M-a mirat liniștea nefirească de-a lungul coridoarelor. Oare ce se ascundea în spatele ușilor și ferestrelor zăvorâte. Fiul meu îmi va povesti, cândva, la ce cazne inumane a fost supus?

Pășea încet pe treptele de piatră tocite de miile de pași sovăielnici care le-au urcat sau coborât.

Andreea mi-a șoptit la ureche.

- Crezi că doctorul a procedat cum trebuie? I-a dat oare medicamentul eficient?

Faptul că îi dăduse voie să iasă spre lumina din afară și că se priveau deschis în față, mă făcea să cred și să sper că în spatele ochilor albastrii ființa lui devenise mai ordonată.

Era puțin dezorientat să se țină singur pe picioarele sale, acum când vocile nu-l mai năpădeau, se simțea neputincios a se descurca fără ele. Să-și preia puterea în mâinile lui, să gândească să-și disciplineze gândurile, iar golul din el să-l umple cu sentimente.

Și atunci când îmi acoperi mâna cu mâna lui și îmi spuse cu vocea plăcută de „altădată, mamă te iubesc”, am știut că medicul îi nimerise medicația care să-i limpezească cât de cât mintea și să-i alunge vocile.

Un început bun, dar plin de incertitudine și nesiguranță. Oricând chiar dacă răspund la tratament pot face crize în timpul lui.

Cert este că eram cu toți trei, din nou împreună. Andreea își înfrâna din când în când pașii de prietenă, ca și cum ar fi vrut să-mi spună ceva. Era emoționată. Deși nu știam ce avea să se întâmple până la urmă, trebuia să dăm prețuire clipelor de acum.

Andreea, în sfârșit s-a oprit. În colțul buzelor i-am zărit acel fulger de bucurie. Un gest de încredere proaspătă, ce se întârea în ea pentru viitor, dar nu mai îndrăznit să-mi zică.

- De ce nu te recăsătorești!?

- interviu cu **Stela Iorga**, poetă, membră a Uniunii Scriitorilor Filiala Galați - Brăila și membră a cenaclului Noduri și Semne -

40

d
u
n
ă
r
e
a

d
e

j
o
s

1. *Arta este posedare sau pur și simplu fiecare poate să aleagă sau nu drumul ăsta?*

Și una și alta, mă tem. Ca om îți alegi singur drumul, dar trebuie să te și ții de el o viață întreagă. Nu poți să scrii azi două paragrafe geniale, să zicem, și peste trei luni, alte două fraze încă și mai „geniale”. Scrisul presupune un lucru continuu cu sinea ta, mult exercițiu și multă umilință. Să nu zică sunt artiști foarte mulți, care nu se instruiesc deloc. Nu mai pun mâna pe o carte cu anii... ăștia sunt morți, uscați pe dinăuntru. Poți să fii „posedat” și răs-posedat, dar fără lucrul interior, se duce naibii și mama posesiei, și mama talentului!! Revenind : da, poți să nu alegi drumul creației, poți chiar să îl ratezi chiar „posedat” fiind, cum tot atât de bine, prin diverse circumstanțe, te poți intersecta cu el. Dar cel care va căuta Frumosul cu orice preț îl va găsi, cel care va căuta altceva, în-afara Artei, îl va rata, firește. În prima situație, când căutarea Frumosului în lume e însoțită de „luarea în posesie” de către Artă, se naște un artist.

2. *Și dacă este posedare cum ne dăm seama că noi suntem „prizonierii” ei? Nu cumva există și mulți scriitori care se înșeală, care trăiesc și mor cu iluzia posedării?*

Inițial toți artiștii suntem „posedați”, cum zici tu, și „prizonieri”, dar numai în Duh. Totuși eu aș folosi în loc de „posedat”, cuvântul „hărui”. Când crezi, te situezi în har, stai sub har. Ei, când îți crezi lumile tale, o poți face foarte bine, ori deloc. Produsul creației tale spune totul despre tine: ești secătură și mic la suflet, se va vedea în lucrarea ta. Ești frumos și drept în lume, asta se va reflecta în arta ta, de asemeni. De

aceea vezi multe sculpturi strâmbe, picturi fără duh și culoare, versuri searbede, ori cronici de carte idioate. Semnatarii sunt cu pretenții, dar statul deșucheat în lumea conștiinței lor, îi dă de gol. De aici și ura pe care o stârnește un artist foarte bun: el este printre altele și ca o reflecție corectă a sinelui curbat, al celorlalți artiști, care stau șui în lume.

Iar despre cei care și-au prostituat și își prostituează duhul ... Aceștia nu stau în fața luminată a Creației, mă tem. Sunt deja luciferici. Există și o luare în posesie, o „posedare”, în afara creației divine, fără mântuire. Cât despre „a-ți da seama” dacă ești, ori ba în Duh este deja o vrajă despre care numai cei mult mai hăruiți ca mine, pot scrie și mai cu seamă vorbi.

3. *Când și cum v-ați dat seama că trebuie să scrieți?*

Cred că mi-am dat seama inițial în mod „spontan”, că trebuie să scriu, așa cum respiram, iar cu anii, pe măsură ce creșteam interior și mi se rafina expresia literară, am început să simt „jugul” creației. Ca să folosesc o imagine : la început a fost ca o coroniță de flori după gâtul meu, apoi a căpătat duritate și greutate, iar către final cred că va deveni ușor ca fulgul.

4. *Credeti ca poate fi vorba in literatură de sintagma : “victoria aparține celor cu mentalitate de învingător”?*

Hemingway a scris că ... „The Winner Takes Nothing”! Eu mai pot adăuga că, citind sintagma cu pricina, m-am simțit subit ca o „Pisică în ploaie” și singură ca „Zăpezile de pe Kilimanjaro”. Și mă gândesc la excelenta metaforă a lui Alessandro Baricco, după care s-a făcut filmul „Legenda lui 1900”: Victoria nu e a celor care „ating” America, ci de fapt a celor care au o Americă în ei înșiși!

5. *Există voci care spun că cenaclul e un loc al complacerii, al “mustirii într-o baltă”, ca membră de cenaclu ce ați putea răspunde unor astfel de păreri?*

Cenaclul „Noduri și semne”, de când îl știu eu, și îl știu de ceva timp, nu este un asemenea loc. O simt pe pielea mea, când aduc textele mele literare. Simțul critic funcționează excelent la scriitorii care-l compun, ca și cel estetic, și o lectură în acest cerc literar este uneori ca o verificare. De când au venit și scriitorii tineri e încă și mai și. Cred că tocmai acest simț critic dezvoltat, care nu ține seama de prietenii, deranjează.

De când vin pe aici, pe parcursul anilor, am scris trei cărți, am luat premii la concursuri literare, conferite de juriu foarte exigente din țară, mi-au fost publicate texte în reviste literare din Galați și din țară. Nu mă ține cenaclul „Noduri și semne” în brațe, m-a reprezentat valoarea lucrărilor.

Dintre cei mai vechi : prozatorul Ion Avram are trei cărți deja și un premiu pt. cea mai bună proză scurtă, „Calul”, acordat de revista literară locală — „Porto Franco”, prozatorul Dimitrie Lupu, cu aproape 10 cărți tipărite, - are Premiul Uniunii Scriitorilor, Filiala Galați-Brăila, pentru cartea „Grădină cu Venus”, iar subsemnata, Premiul Centrului Cultural „Dunărea de Jos”, pentru volumul de versuri „A doua întoarcere din ‘Nam’”. Cum se vede sunt instituții principale, distincte, de

cultură, ale Galațiului. Nu a contat că facem parte din vreo grupare literară.

Cred că ...or fi fost strugurii prea acri și poama prea sus, de se vorbește anapoda.

6. Ce rol joacă cenaclul în drumul dvs. de scriitor?

Pentru mine a veni în acest cerc literar este o plăcere, cât și o îndurare. O îndurare zic, fiindcă mă provoacă să nu îmi devin mie însămi suficientă, și o plăcere, fiindcă ascultând din creațiile literare ale colegilor mei, mă îmbogățesc cu ceva din frumusețea sufletului lor.

7. Există un pericol pentru fiecare scriitor - autopastișarea - atunci când nu mai este autentic și tinde să se repete cum credeți că poate fi evitat, dacă poate fi?

Dacă ai ochi să te miri în fiecare clipă în fața vieții și ești umil în fața Marii Creații, nu te poți autopastișa!

8. În multe domenii există și își întinde tentaculele pupincurismul, literatura este la adăpost de acest animal mitic?

Pupincurismul și gerontofilia, ca exercițiu al non valorii, sunt la mare ținută: admiri și lauzi necondiționat pe cei care ocupă funcții cheie în Cultură, publici la editurile lor particulare, să le umfli buzunarele, iar ei la contrapartidă îți fac reclamă la alți trepăduși ca ei, și așa se face că auzi peste noapte de câte unul, pe care îl dă afară din cultură și viață vocabularul, vorba deșucheată și gestul spurcat de a sări la propriu în poala scriitorilor români, stabiliți în Vest.

9. Care ar fi portretul unui artist după părerea dvs.?

Portretul unui artist îl poate face o pasăre, care trăiește în afara coliviei, și în apropierea lui. Dar câte păsări din acestea ai văzut tu?

- a consemnat **Nicoleta Onofrei** -

Cultura Unește sufletele!

Despre sentimente

Sentimentele adevărate sfârșesc o dată cu viața;
Sentimentele neînțelese sau ignorate generează drame.
Sentimentele adevărate pentru un om nu se pot schimba pentru un altul.

A treia zi fără tine

De câte ori coboară Vina
Și vine cu marfă la noi,
Nu-i ca atunci când venea Marcelina
Și o sorbeam cu ochii amândoi.

De câte ori observ pe scări
O fundă roșie sau bleu
Tresar și-oftez din răputeri
Așa cum știi că oftez eu.

Cu funda neagră de la mine
Ce mult aș vrea s-o văd pe MAMA ta,
Că o iubesc ca și pe MAMA mea.

Și astăzi am trecut pe lângă casa ta
Însă din sus de tine la poartă un vecin era,
Am mers încet dar peste poartă n-am privit
Ca să nu dau de bănuț.

Nu e moment lăsat de Dumnezeu
Să nu apari în gândul meu,
Și-n somn nu visez altceva
Decât pe tine Marcelina mea.

Când vii acasă să nu mă chinuiești
Să fii bună cu mine, să-mi spui că mă iubești,
Să stai cu mine să m-aliniți
Să ne iubim ca doi copii cuminți.

N-am să mai plâng, iubirea n-am să-ți mai cerșesc
Mereu cât sunt de bun am să ți-o dovedesc
Pentru că sunt convins că mă iubești
Și-odată pentru totdeauna ai să te hotărâști.

.....

Nicolae Patriche

GEORGESCU, Gabriela - pictor. S-a născut la 16 ianuarie 1957, în localitatea Dudești, județul Brăila. A absolvit Institutul de Arte Plastice „Nicolae Grigorescu” din București, secția Artă Monumentală-Restaurare, promoția 1980, clasa profesorului Vasile Celmare. Profesor la Liceul de Artă „Dimitrie Cuclin” și asistent universitar la Facultatea de Arte Plastice, Decorative și Design din cadrul Universității Dunărea de Jos Galați. Membru al U.A.P.R. din 1996. Expoziții personale: București, Sala Coloanelor (1980); Galați, Galeria de Artă „Nicolae Mantu” (1992, 1996); Brăila (1983, 1986, 2002), Galeria de Artă „Marea Neagră”, Mangalia (1998); Hotelul „Savoy”, Mamaia (1999); Weil der Stadt, Germania (1994); Hotel Vega, Galați (2004). Participări la expoziții naționale: Salonul național de grafică, Galați (1995); Bienala „Ion Andreescu”, Buzău (1998, 2000, 2002, 2008); Bienala „Lascăr Vorel”, Piatra Neamț (1999, 2001); „Flori”, Galeria de Artă Bârlad (2003); Salonul Național de Artă, București (2006); Bienala Artelor „Cezar Ivănescu”, Galați (2009). Participări la expoziții de grup și colective: București (1985, 1994, 1996, 2003); Galați (1994, 1999, 2000, 2003, 2004), Brăila (1981, 1990); „Arta ca viață”, Muzeul de Artă Vizuală, Galați (2004), „Mirajul dintre ape”, Muzeul de Artă Vizuală Galați (2004); „7 + 7”, Muzeul Județean de Artă Prahova, Ploiești și Muzeul de Artă Vizuală Galați (2005); „Acuarela”, Muzeul de Artă Tulcea și Muzeul de Artă Vizuală Galați (2005); „Natură-Arhitectură”, Muzeul de Artă Vizuală Galați și Muzeul de Artă Constanța (2006); „12 plasticieni-12 profesori”, Muzeul de Artă Vizuală Galați (2010). Participări la expoziții organizate în străinătate: 2001, Viena, Austria; Freiburg, Germania; 2004, Quincy, Illinois, S.U.A.; Silistra, Ruse, Bulgaria; Institutul Cultural Român, Viena, Austria; 2006, Florida, S.U.A.; 2008, Hovinkartano, Finlanda. Participări la simpozioane de creație: 1996, Simpozionul internațional de ceramică „Hamangia”, Constanța; 1998, Simpozionul „Migrația Semnelor”, 2 Mai, Mangalia; 1999, Dragoslavele AFDUR; 2000, Colocviul național Aquadepol, Mamaia; 2004, „Arta ca viață”, Galați; „Mirajul dintre ape”, Galați; 2005, „Acuarela”, Celic Dere, Tulcea; Tabăra internațională de creație „Dan Platon”, Breaza. Distincții: Premiul Municipiului Galați (1998, 2000, 2009); Medalia Meritul Cultural, clasa a III-a, Categoria C - „Arte plastice” (2004); Premiul revistei „Porto-Franco” (Galați, 2007); Diploma „Gheorghe Lazăr”, Inspectoratul Școlar Județean Galați. Are lucrări în colecții de stat și particulare din România, Franța, Germania, Italia, Anglia.

Temperament liric, Gabriela Georgescu a cultivat compoziția decorativă, bazată pe un desen riguros, mergând până la redarea celor mai mici detalii, și pe o cromatică sensibilă, cu sonorități muzicale. Nudurile din pânzele sale sunt voluptoase, linia este fluentă, predomină curbele, formele sunt rotunde și incitante. Oricât de fidelă rămâne artista datelor realității, pictura sa alunecă în ireal și fantastic. Lumea miturilor o conduce la găsirea unor soluții plastice ingenioase, cum se întâmplă, de pildă, în tabloul intitulat „Caleidoscop”. Motive din mitologia greacă, romană, egipteană, orientală, din mitologia biblică sau populară sunt contopite într-un spațiu plastic modular. Închipuirea o formă circulară, asemănătoare corolei

unei flori, tabloul este lucrat în registre în care motive antropomorfe, zoomorfe, avimorfe, fitomorfe, alături de edificii antice, corăbii etc. conviețuiesc într-o compoziție echilibrată, armonioasă, pictată în culori sobre, reținute. O construcție modulară este și lucrarea de mari dimensiuni „Edificii”.

de ansamblu, o îmbinare de natură statică și elemente de peisaj, alcătuiește o compoziție unitară, executată într-un stil ce amintește de arta vitraliilor. Pictorița manifestă interes pentru scoaterea în evidență a detaliului floral, pentru plasarea în spațiul plastic a unor construcții cu arhitectură fastuoasă, precum și a unor elemente ce evocă frumusețea și

perenitatea creației omului. Formele rețin prin geometria și claritatea construcției, prin cromatică luminoasă, proaspătă, transparentă, răspândind vitalitate și optimism. Îngeri-arhitecți, personaje fabuloase, structuri geologice și vegetale, păsări, animale, elemente de natură statică, ființe omenești etc. populează tot mai mult pânzele artistei, alcătuind un univers imagistic de o deosebită acuratețe și distincție. Acuarelele, realizate în taberele de creație, ne pun și ele în fața unei sensibilități aparte, calde, îndatorată mai mult înregistrării concretului, configurând ansambluri în care se simte respirația naturii iar liniștea și echilibrul sunt dominante. Mori de vânt, păuni, ctitorii de cult ortodox, arbori, dealurile cu spinări domoale ale Dobrogei sunt pictate cu plăcerea unei ființe care se simte o parte din natură și trăiește la un înalt diapazon sentimentul frumosului. Altădată, folosindu-se de creioane, pastel și sepia, alcătuiește într-o suită de tablouri un adevărat arbore genealogical al familiei („Genealogii”). Bunici, părinți, frați, unchi, mătuși, propriii copii sunt configurați în imagini statice, care amintesc de fotografiile din vechile albume de familie.

Bibl.: Corneliu Stoica, *Artiști plastici de la Dunărea de Jos*, Editura Alma, Galați, 1999; Alexandru Cebuc, Vasile Florea, Negoită Lăptoiu, *Enciclopedia artiștilor români contemporani*, vol. V, Editura Arc 2000, București, 2003; Corneliu Stoica, *Dicționar al artiștilor plastici gălățeni*, Editura Terra Focșani, 2007; Valentin Ciucă, *Un secol de arte frumoase în Moldova*, vol. II, Editura Art XXI, Iași, 2009.

Corneliu Stoica

Simbioza figurativ-abstract

Cu creații ale pictoriței **Zamfira Birzu** (foto 1, lângă C.Stoica) gălățenii s-au întâlnit în mai multe expoziții organizate de sculptorul-muzeograf Alexandru Pamfil în cadrul Muzeului de Artă Vizuală („Opțiuni paralele”, Bienala Artelor „Cezar Ivănescu”, „Două Simpozioane ale Galeriei Dana-Iași”). Acum ei au posibilitatea să cunoască mai bine pictura acesteia într-o manifestare personală amplă, cuprinzând peste 70 de lucrări

Cassian Maria Spiridon

găzduite de simezele Sălii „Ioan Simion Mărculescu”.

Zamfira Birzu este una dintre artistele Filialei Iași a U.A.P.R. cu un bogat palmares expozițional național și internațional, conferențiar dr. la Universitatea de Arte „George Enescu”, Facultatea de Arte Plastice, Decorative și Design, deținătoare a unor importante premii, a cărei operă s-a bucurat de aprecieri elogioase din partea criticii de specialitate. Înscriindu-se în rândul congenerilor care și-au asumat viziuni de reprezentare și soluții picturale postmoderne, ea s-a dovedit un spirit inventiv, chiar polemic, ajungând la constituirea unui discurs în care se simte voluptatea rostirii plastice și apetența de abordare a unor subiecte dintre cele mai diverse.

Tablourile expuse la Galați se situează la poli opuși în privința dimensiunilor. Ele sunt fie monumentale, fie extrem de mici, desfășurate pe câțiva centimetri de pânză. Libertatea cu care se exprimă în ambele cazuri este aceeași. Artista construiește cu dezinvoltură, este spontană, așezarea în pagină nu urmează convenții prestabilite. În compozițiile ei, așa cum bine remarcă Valentin Ciucă, „se simte gustul pentru regia imaginii”. Registrul tematic abordat vizează cu preponderență nudul feminin, cuplul, expresia corpului uman în multiple atitudini. Nu lipsesc din preocupările ei nici peisajul, nici natura statică, nici portretul (inclusiv autoportretul), nici compoziția abstractă și cea figurativă.

Nud alb

Nudul feminin este înfățișat în varii ipostaze: în scene erotice, în momente de relaxare, în timpul dansului, întins pe balansoar, culcat în piramidă, văzut la fereastră etc. Ea nu preferă formele rotunde, apetisante, ci este înclinată mai mult spre configurarea unor forme unghiulare, aspre. O interesează mișcarea, atmosfera creată în spațiul plastic, distribuția tușelor, grafismelor și petelor în cadrul ansamblurilor, contrastele, raporturile dintre culorile calde și cele reci. Multe dintre tablourile sale par adevărate mozaicuri, cu o textură grafică și cromatică uneori elaborată, alteori compusă sub imperiul unor emoții și impulsuri venite din interiorul adânc al propriei ființe.

O combinație de pictură impresionistă și gestualist-expresionistă întâlnim în portretele prezentate, înfățișându-i pe pictorii ieșeni Dan Hatmanu, Adrian Podoleanu, Val Gheorghiu și pe scriitorii Cassian Maria Spiridon și Liviu Antonesei. Prin aglomerarea de tușe, linii și pete abia se disting figurile celor portretizați, mai ales că holul în care sunt expuse

(urmarea la pagina 44)

Zamfira Bîrzu...

(continuarea paginii 43)

44

d
u
n
ă
r
e
a

d
e

j
o
s

Pomul cunoașterii (detaliu)

nu oferă distanța potrivită pentru a le privi și înțelege. Artista reține doar foarte vagi atribute fizice ale modelelor, accentul căzând mai ales pe evidențierea spiritului acestora, pe incursiunea în labirinturile subconștientului.

Peisajele Zamferei Bîrzu sunt departe de ceea ce suntem obișnuiți să numim prin noțiunea clasică a genului. Fie că poartă numele de Dealuri sau sunt inspirate din deșerturile arabe, ele atrag atenția prin arhitectura compozițională, prin cromatică ce urmărește sugerarea structurilor geologice ale pământului. Există în ele un ritm și o dinamică a materiei colorate bine articulate, care nu dă deloc senzația unei realități întrupate în retortele imaginației.

În multe tablouri elementele compoziționale sunt abstracte sau îmbracă haina metaforei și a simbolului („Scara”, „Coloana cerului”, „Scara raiului”, „Între real și imaginar”, „Pomul cunoașterii”, „Compoziție cu măști”, „Înger cântător”, „Vestitorul primăverii”). De fapt, în pictura Zamferei Bîrzu nu există o graniță netă între figurativ și abstract, ele sunt întâlnite deopotrivă într-o fericită simbioză și fac parte din modul în care artista înțelege să se exprime. O pictoriță cu un potențial creativ superior, care își pune probleme majore în tot ce întreprinde și pentru care greu și dificilul nu o opresc din mersul ascensional.

Corneliu Stoica

Vestitorul primăverii

Plugușorul din comuna Rediu

Aho, aho, o venit seara lui Sf. Vasile
Ș-am ajuns gospodari cu bine
Sculați frați, sculați cu toți
Sculați și voi, măi nepoți,
Că d-aseară tot dormiți,
Măcar în seara asta să vă treziți.

Mă dusei la Stan - țiganul,
Stan țiganul nu era acasă;
Era în fundul bordeiului,
Cu ochii sticliți,
Cu luleaua-n dinți,
Cu praftura-ntr-o picioare,
Cu ilăul (ciocanul) pe spinare.
Măi, Stane, măi țigane,
Să-mi faci nouă secerele,
Cu mănunchi de floricele,
Să dau pe la fii și pe la nepoțele
Da să-mi faci și una mai cârnă
Pentru baba cea bătrână.
Baba cea bătrână,
Luă secera cea cârnă,
Se sui în zeliștea vântului,
În zarea mărunțului.
Cu dreapta trăgea,
Cu stânga polog făcea.
Din polog snop
Din snop – claiie,
Din claiie, mare hudubaie.

Ș-au scos nouă iepe potcovite
Cu potcoave de argint,
Care calcă la pământ
Ce n-am văzut de când sunt.
Cu urechile vânturau,
Cu nările-n saci puneau,
Nici baniță nu le trebuia
Și-au încărcat nouă care cu pohoare
Și-a plecat în sat la moară.
Iar hoțoaica cea de moară, când văzu
atâtea care,
Puse coada pe spinare
Și-o luă lunca la vale.
Iar morarul meșter bun,
Întoarse un cojoc mișos
Și-i dădu una în șale
De-o așeză pe mășale.
Și nu curgea făină
Curgea aur și mărgăritar,
În curțile dumneavoastră boieri mari
Și-am bătut o sită și-o covată
Și-am făcut o turtă-n vatră
Și-am dat-o la fete-n cămară
N-au mâncat de-alaltă seară
Trag de păr de se omoară
Dați-ne cu ce ne-ați da,
Că n-aveți să ne dați marea cu sarea,
Sau Oltul cu totul.

Dați-ne câte-o părluță,
Să ne luăm câte o mântăluță.
Că suntem unii cu cojoc de câine
De când era tata mire,
Și unii cu căciulă de bou bălțat,
Și urechile ne-au degerat.
Dați-ne o bucată de slănină,
Cât de-aici pân-la fântână,
Să ungem plugarii pe la bot,
Că de-aseară nu mai pot.
Am mai ura cât am mai ura,
Dar ne e frică c-om însăra,
Pe la curțile dumneavoastră zugrăvite,
Cu pereți de secărică
Și cu streășina peste chică,
Să nu intre-n ea de frică.
De-acum ne ducem la altă casă,
Unde-i fata mai frumoasă.
Dac-o vrea s-o dea după noi, s-o dea;
Dacă n-o vrea,
S-o dea la naiba s-o ia,
Să facă cimpoi din ea;
Să cânte la nunta mea.
Nu numai la a mea,
La a cui o vrea.
Avea tata avea,
Avea pe naiba să-l ia
Avea o iepușoară și c-o cărucioară.
Se ducea toamna la lemne,
Și venea primăvara devreme
Mai avea și trei rânduri de case:
Într-una ținea sărăcia,
Într-una neaverea.
Când ploua, stropea
Când bătea vântul mătura.
Într-una stăteau broaștele în genunchi
Și se uitau pe fereastră.
Și acum mă dusei la primărie,
Și-acolo vorbeau de împărăție.
Nici notarul, nici primarul,
Numai singur secretarul.
Taci că are să fie bine,
Au să mă pună pe mine.
Scoase unu o ghioagă mare,
Îmi dădu una pe șale,
Să vadă cât fug de tare.
Eu așa fugeam de tare,
Prin ciulini făceam cărare.
Din ciulini și până-n hat
Țuști un iepure bălțat.
Mare cât o mătă,
Nu puteai să-l urci în căruță.
Aveți găște și cârnați?
Ia de astea să ne dați.
Ia mai roată măi flăcăi!
Hăăăăi!, Hăăăăi!, Hăăăăi!

Cules de Eugen Holban, de la **Bordeianu Ion**, 60 de ani,
la 20 nov. 1980, comuna REDIU, Galați. Din arhiva
etnologului Eugen Holban, secțiunea **Obiceiuri**.

Mocani din Corni - 1969

Ultima oră

Centrul Cultural Dunărea de Jos participă la Proiectul „Creșterea Competitivității Economice prin Orientarea Profesională, calificarea și Recalificarea Persoanelor Angajate din Sectorul Editorial POSDRU/80/2.3/S/59533, proiect care este produsul cooperării a trei organizații partenere: Asociația Difuzorilor și Editorilor - Patronat al Cărții; Asociația Publicațiilor Literare și Editorilor din România și Centro

Ricerche e Attivita.

Sâmbătă, 11 decembrie 2010, orele 15.00 la Casa Corpului Didactic din Galați a avut loc o prezentare a proiectului și un workshop moderat de către Lucia Ovezea (președinte ADEPC) și Ion Tomescu (președinte APLER) la care au participat persoane implicate în domeniul editorial la Galați.

Cântece de iarnă

Sâmbătă, 18 decembrie 2010, orele 16.30, la Casa Armatei a avut loc spectacolul intitulat “Cântece de iarnă”. Clasa de Canto Muzică ușoară coordonată de prof. Monica Măciuceanu din cadrul Centrului Cultural Dunărea de Jos a organizat un spectacol cu elevii din anii I, II și III care au încântat publicul dornic de a petrece zilele din ajunul Crăciunului în ritm de muzică.

CONTRIBUȚIA MINORITĂȚILOR
NAȚIONALE LA DEZVOLTAREA
SOCIETĂȚII UMANE DIN ROMÂNIA

46

d
u
n
ă
r
e
a

d
e

j
o
s

Minoritățile naționale sunt recunoscute ca factori constitutivi ai statului român, împreună cu națiunea română, majoritară. Situația statistică demonstrează că la nivelul țării noastre populația declarată de naționalitate română reprezintă 89,48 %, iar populația declarată ca aparținând unei etnii reprezintă 10,51% din populația țării, numărând 2.279.436 locuitori. La nivel județului Galați statistica indică un procent de 97,6% populație de naționalitate română (619.556 locuitori) și doar 2,4% populație minoritară (14.783 minoritari, dintre care 13.151 locuitori de etnie romă).

România s-a aliat statelor membre ale Consiliului Europei în scopul realizării unei unități mai strânse între membrii săi, în vederea salvagădării și promovării idealurilor și principiilor care reprezintă patrimoniul nostru comun.

Unul dintre mijloacele pentru atingerea acestui obiectiv constă în afirmarea, susținerea și **dezvoltarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale**. În acest scop și țara noastră a hotărât ca pe întreg teritoriul să protejeze existența minorităților naționale.

Bulversările istoriei europene au arătat că protecția minorităților naționale este esențială pentru stabilitatea, securitatea democratică și pacea Continentului.

O societate pluralistă și cu adevărat democratică trebuie nu numai să respecte identitatea etnică, culturală, lingvistică și religioasă a fiecărei persoane aparținând unei minorități naționale, dar și, deopotrivă, să creeze condiții corespunzătoare care să le permită să-și exprime, să păstreze și să dezvolte această identitate.

Realizarea unui climat de toleranță și dialog este necesară pentru a permite diversității culturale să reprezinte o sursă, dar și un factor, nu de divizare, ci de îmbogățire a fiecărei societăți.

Protecția minorităților naționale și a drepturilor și libertăților persoanelor aparținând acestora face parte integrantă din protecția internațională a drepturilor omului pronunțată prin Convenția-cadru pentru protecția minorităților naționale, adoptată la Strassbourg, la 1 februarie 1995.

La 18 decembrie 1992, Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite a adoptat Declarația cu privire la drepturile persoanelor aparținând minorităților naționale, etnice, lingvistice și religioase. Documentul internațional oferă o garanție a drepturilor minorităților în general, astfel încât mai

multe state i-au recunoscut importanța prin declararea zilei de **18 decembrie ca Zi a minorităților naționale**.

România s-a aliat acestui context internațional prin aprobarea Hotărârii de Guvern nr. 881/1998 pentru declararea zilei de 18 decembrie ca fiind Ziua minorităților naționale din România.

Sărbătorirea zilei minorităților naționale demonstrează și anul acesta linia ascendentă pe care o urmează relațiile interetnice din România. Deși ziua oficială de sărbătorire a acestui eveniment este cea de 18 decembrie, organizarea acțiunilor s-au făcut în acest an mai devreme, din diverse rațiuni.

Principiul european al non-discriminării a stat la baza

legislației române în domeniul minorităților, elaborată și implementată înainte ca România să devină membru cu drepturi depline al Uniunii Europene. Datorită integrării României în structurile comunitare, manifestările legate de multiculturalitate și multiethnicitate au fost mai prezente în viața socială într-o măsură mai mare anul acesta, decât în anii precedenți. Acest fapt dovedește în subsidiar două lucruri: minoritățile naționale sunt recunoscute și au garantate drepturile fundamentale, care le permit să se manifeste și să se afirme în societatea românească în aceleași condiții cu majoritatea.

Identitatea comunităților naționale constituie o valoare fundamentală a statului român, recunoscută și protejată. **Elementele** identității unei minorități naționale sunt: **limba, cultura, patrimoniul cultural imobil și mobil, tradițiile și religia**. Prin eforturile conjugate ale statului român și ale organizațiilor aparținând minorităților naționale, aceste elemente se păstrează, se exprimă și se dezvoltă prin instituții de

învățământ, de cultură, prin mijloace de informare în masă, precum și prin instituțiile cultelor recunoscute de lege.

Instituția specializată a Guvernului României care militează pentru recunoașterea și garantarea drepturilor minorităților naționale și persoanelor aparținând acestora este Departamentul pentru Relații Interetnice (DRI). Departamentul este garantul dreptului la exprimarea liberă a identității naționale în toate domeniile vieții politice, sociale, științifice, culturale și economice.

Administrațiile publice locale acționează în consecvență cu politica europeană și națională, drept pentru care în domeniul relațiilor interetnice, derulează sau sprijină proiecte care vizează diferitele aspecte ale acomodării diversității etnoculturale legate de buna guvernare a comunităților multietnice, îmbunătățirea relațiilor etnice prin activități de dezvoltare comunitară, cercetare și documentare privind minoritățile naționale, educație multiculturală, dialog interetnic.

Stimularea dialogului interetnic și intercultural pentru minoritățile naționale de pe teritoriul României a reprezentat un obiectiv în continuă derulare în activitatea noastră, dublat de încercarea lărgirii politicilor publice de protejare a minorităților.

Prin promovarea dialogului interetnic la nivelul județului Galați, Consiliul Județului Galați a dezvoltat un parteneriat multicultural pentru județ. Parteneriatul este o modalitate prin care susținem și promovăm implementarea drepturilor minorităților la nivel local, realizăm un diagnostic al nevoilor identificate de diferitele comunități etnice și a percepțiilor lor despre „celălalt” și identificăm prioritățile legate de problematica minorităților.

În același timp, **cultura, tradiția și identitatea minorităților naționale au adus plus valoare României.**

Statul român asigură persoanelor aparținând minorităților naționale protejarea și **conservarea moștenirii culturale**, și dezvoltarea creativității contemporane.

Minoritățile naționale au contribuit la dezvoltarea **României ca țară multiculturală** și la consolidarea relațiilor cu statele vecine. Multiculturalitatea este o realitate a prezentului și, cu siguranță, a viitorului. Constituirea unui portofoliu pentru multilingvism la nivelul Comisiei Europene este o dovadă a preocupărilor care există la nivelul Uniunii Europene pentru recunoașterea pluralismului și diversității culturale, pentru păstrarea identității minorităților. Experiența României în gestionarea relațiilor interetnice este un model pentru țările din zonă, apreciat de Uniunea Europeană.

România, la fel ca alte state europene, trebuie să facă față însă unor noi provocări. Integrarea socială a minorității rome este una dintre acestea. Provocările europene au nevoie de soluții europene. Aceasta a fost premisa de la care a pornit România, atunci când a susținut la Consiliul European de la Bruxelles, propunerea privind necesitatea adoptării unui set de politici la nivel european pentru integrarea socială a minorității rome. Propunerile noastre au avut ecouri favorabile și a fost inclusă în concluziile Consiliului European. Este un prim pas care arată că România poate avea o contribuție importantă la stabilirea unui set de măsuri care să faciliteze

integrarea socială a romilor, iar ulterior la implementarea acestora.

În România, persoanele aparținând minorităților naționale **se bucură de privilegiul de a învăța în limba maternă, de a beneficia de educație și învățământ** în unități și instituții de stat sau private, cu predare în limba maternă la toate nivelurile, formele și tipurile de învățământ.

În România nimeni nu este discriminat pentru convingerile sale religioase. Persoanele aparținând minorităților naționale au dreptul să profeseze și să practice religia lor, să beneficieze de servicii bisericești în limba maternă, sau, după caz, în limba liber aleasă de membrii comunității respective, să-și procure, să aibă în posesie și să utilizeze obiecte de cult, respectiv să înființeze și să practice un învățământ religios ori laic confesional în limba lor maternă.

Persoanele aparținând minorităților naționale respectă legislația națională și drepturile celorlalți, în special ale persoanelor aparținând majorității sau altor minorități naționale. Pentru ele România este țara de origine, iar țara-mamă este țara înaintașilor lor.

Între Consiliul Județului Galați și cele zece minorități naționale din județ s-a stabilit un parteneriat valoros și s-a dezvoltat o rețea locală, menită să stimuleze dialogul interetnic, cooperarea interetnică, răspunzând în acest mod problemelor prioritare identificate de cetățenii aparținând minorităților naționale.

Consiliul Județului Galați **promovează**, în toate domeniile vieții economice, sociale, politice și culturale, **egalitatea deplină și efectivă** între persoanele aparținând unei minorități naționale și cele aparținând majorității, ținând seama în mod corespunzător de condițiile specifice în care se află persoanele aparținând minorităților naționale.

Consiliul Județului Galați, în condițiile legislației naționale, **crează condiții** care să permită persoanelor aparținând minorităților naționale **să-și mențină și să-și dezvolte cultura, precum și să-și păstreze elementele esențiale ale identității lor, respectiv religia, limba, tradițiile și patrimoniul lor cultural.**

În acțiunile și activitățile noastre încurajăm **spiritul de toleranță și dialogul intercultural** și promovăm **respectul reciproc, înțelegerea și cooperarea** dintre toate persoanele care trăiesc pe teritoriul județului nostru și în întreaga țară, indiferent de identitatea etnică, culturală, lingvistică ori religioasă a acestora.

Ne dorim ca identitatea etnică, culturală, lingvistică sau religioasă să nu devină motiv de amenințare a persoanelor care ar putea fi victime ale actelor de discriminare, ostilitate sau violență.

Pe plan județean, prin acțiunile noastre asigurăm respectarea drepturilor fiecărei persoane aparținând unei minorități naționale, cum ar fi: dreptul de a înființa instituții, organizații și asociații religioase; libertatea de întrunire pașnică; libertatea de asociere; libertatea de expresie care include libertatea de opinie și libertatea de a primi și a comunica informații sau idei în limba minoritară; libertatea de gândire, conștiință și religie; dreptul de a-și manifesta religia sau credința; accesul la mijloacele de informare; dreptul de a folosi

CONTRIBUȚIA MINORITĂȚILOR...

48

d
u
n
ă
r
e
a
d
e
j
o
s

liber și fără ingerință limba sa minoritară, în privat și în public, oral și în scris.

Consiliul Județului Galați încurajează cunoașterea culturii, istoriei, limbii și religiei atât ale minorităților naționale, cât și ale majorității și promovează acțiuni, ca și aceasta, prin care le permitem minorităților naționale să-și exprime, să păstreze și să dezvolte identitatea.

Trebuie și aici, să amintim încă o dată de relația specială dintre Consiliul Județului Galați cu minoritățile naționale, prin tradiționalele întâlniri lunare. Scopul întâlnirilor lunare este acela de a facilita dialogul și interacțiunea participanților pentru o mai bună cunoaștere a specificității și valorilor minorităților naționale. La acțiunile organizate au fost abordate teme de dezbatere sau au avut loc manifestări prin care au fost promovate atitudini legate de toleranță, diversitate, egalitate de șanse, dialog intercultural, racordare la realitățile Europei extinse.

Împreună, majoritate și minorități, putem să depășim dificultățile și să facem față noilor provocări.

Ultima oră

În ziua de 21 decembrie, la orele 18, la Casa Armatei, a fost „Vremea colindelor”, un spectacol extraordinar de muzică și dans la care au participat, printre alții, grupul de copii ce alcătuiesc formația de dans din cadrul ansamblului folcloric al Centrului Cultural; grupul vocal „greierașul” (instructor prog. Arginteanu); școala de dans „Fantezia”, clasele de balet, acordeon și orgă ale Școlii de Arte din cadrul Centrului Cultural Dunărea de Jos, soliștii vocali colaboratori ai secției Cercetare din instituția noastră. (I. Horujenco)

IN MEMORIAM

Octavian Cerchez

Dor de Basarabia

*In memoriam
Gheorghe și Simion Ghimpu*

La locul de odihnă veșnică
al eroilor neamului
de la Chișinău
în loc de singurătate și tristețe
m-am recules
m-am odihnit și m-am lecut
de boala trupului
cu care am venit

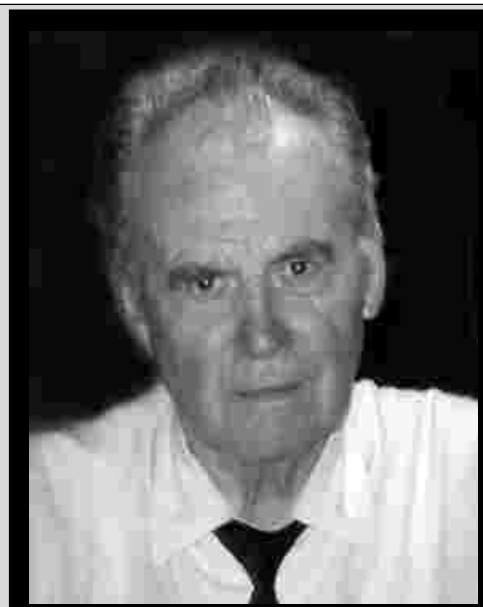
Am îngenuncheat și
m-am închinat
lângă cei cu care au intrat
în eternitate.

Lângă cei căzuți
în primul război mondial,
lângă păstrătorii
și apărătorii
nației și ai
limbii române.

În susurul ploii mărunte
care se cernea asupra noastră
am simțit liniștea
din sufletele lor

Mi-am lecut trupul
de boala care mă apăsa
dar „m-am îmbolnăvit”
de dor de Basarabia,
care-i tot patria mea
e tot parte din patria mea.

4 sept. 2010

d
u
n
ă
r
e
a
d
e
j
o
s

Parcă mai ieri s-a întors emoționat din Basarabia și ne-a vizitat la redacție, cu energia-i debordantă, propunându-ne un serial despre Basarabia și oamenii ei.

Mai apoi, în vâltoarea timpurilor noastre, ne întrebam, după câteva săptămâni, de ce nu ne mai dă un semn de viață prietenul nostru din Tecuci, căruia nu-i dădeai cei 75 de ani pe care îi avea (născut la Galați, în ziua de 22 august 1936)... Ne-a mai vizitat o dată, pe la început de noiembrie și părea, într-adevăr, cu „trupul lecut” dar iată că în noaptea Sfântului Andrei prietenii dintru Eternitate l-au chemat lângă ei.

Galațiul și Tecuciul, de fapt întreaga suflare românească, pierd un mare om, deosebit cu adevărat, un cetățean de onoare însetat de dreptate și demnitate.

La penultima sa vizită ne-a oferit ca introducere la rubrica sa poemul „Dor de Basarabia”, având titlul inițial „Închinare”, poem dedicat nu numai celor doi mari patrioți români de dincolo de Prut ci, așa cum rezultă din manuscris, tuturor „eroilor basarabeni luptători și căzuți pentru apărarea patriei și limbii române”. A ales în cele din urmă varianta pe care o publicăm, un semn pios pentru odihna lui veșnică.

Din sumarul acestui număr:

Mesajul Președintelui C.J.Galați Eugen Chebac adresat persoanelor aparținând minorităților naționale cu prilejul zilei de 18 decembrie 2010 - Ziua Minorităților Naționale din România; Pagini realizate în colaborare cu **Consiliul Județului Galați**: Fondurile europene în județul Galați – Bilanțul realizărilor în 2010 (p.4), Contribuția minorităților naționale la dezvoltarea societății umane din România (p. 46).

Evenimente (p.2, 3, 7, 27, 35): Premiile municipiului Galați pentru anul 2010; Impresii de toamnă- vernisajul expoziției foto „Impresii de toamnă”; foto-reportaj de Nicolae Sburlan: Târgul meșterilor populari; Festivalul Tudor Pamfile; Zi de sărbătoare la Rediu.

Interviuri cu Bogdan O. Popescu și Stela Iorga, consemnate de Florina Zaharia și Nicoleta Onofrei – pag. 6-7, respectiv 40-41:

Proză :*O urmă de timp* – N. Cârciumar – pag.12; *Până când vocile ne vor despărți* - Elena Maria Stara - pag.18-19; *Rebelul* - Constantin Tănase - pag.32-33.

Poezie: Dmitri Miticov – pag.16, Ion Grosu – pag.17.

La Temă: a.g.secară – p.8; Adina Fuică, p.9; Constantin Frosin și George Lateș-pag.10-11;

Istorie – Grand Hotel - Valentin Bodea - pag.13, Unirea principatelor române- Gh. Nazare – pag.14; Sulina - Tudose Tatu – pag. 26; Ioan Horujenco – Istoria dansului - pag. 31.

Cronici de carte (p.20-25): Corneliu Stoica, a.g.secară, Adrian Haidu, Andrei Velea la cărți de Roxana Păsculescu, Eleonora Stamate, Andrei Velea, Robert Șerban.

Istorie literară - Isabel Vintilă - pag. 38-39.

Teatru și (cronică de) film – Octavian Miculescu – pag.28-29 și Mitruț Popoiu - pag. 30.

O antologie a lit. gălățene- Ioan Toderiță - pag. 36.

Potret: Radu Moțoc de I. Toderiță - pag.37.

Dicționar de arte plastice și cronică de vernisaj: Corneliu Stoica - pag.42-43; Aforisme de Vasile Plăcintă.

Plușorul de la Rediu (cules de E. Holban) – p. 45.

In memoriam – pag. 47: **Octavian Cerchez**.

Suflet
căt-re suflet!

Responsabilitatea pentru conținutul opiniilor, argumentelor sau părerilor aparține, în exclusivitate, autorilor. Materialele primite, publicate sau nepublicate, nu se înapoiază. Redacția revistei nu împărtășește întotdeauna ideile conținute în textele publicate.

CONSILIUL JUDEȚULUI GALAȚI CENTRUL CULTURAL “DUNĂREA DE JOS”

Suflet
căt-re suflet!

DIRECTOR:
SERGIU DUMITRESCU

REVISTA

DUNĂREA DE JOS

Redactor-șef: Florina ZAHARIA

florinazaarina@yahoo.com

florina.zaharia@ccdj.ro

Secretar de redacție, layout: SECARĂ ADI

secaradi@yahoo.com

Colaboratori:

Sorin ATANASIU, Nicolae BACALBAȘA,
Letiția BURUIANĂ, Nicolae COLCERIU,
Viorel DINESCU, Cătălin ENICĂ, Constantin FROSIN,
Simona FROSIN, Eugen HOLBAN, Ioan HORUJENCO,
Petru IAMANDI, George LATEȘ, Radu MOȚOC,
Mitruț POPOIU, Carmen RACOVÎȚĂ, Coriolan
PĂUNESCU, Vasile PLĂCÎNȚĂ, Corneliu STOICA,
Tudose TATU, Ioan TODERIȚĂ, Andrei VELEA

Culegere și corectură: Laura DUMITRACHE

Realizarea copertei: Eugen UNGUREANU

ISSN: 1583 - 0225

Adresa: Strada Domnească nr. 61, Galați
cod 800008; tel/fax: 0236/418400; 415590
e-mail: office@ccdj.ro www.ccdj.ro

Adresa on-line a revistei: <http://cubulcritic.blogspot.com/>

Dunărea de Jos

Teme viitoare:

Nr.108 - Străzile scriitorilor

Nr.109 - Empatie / Inteligență

Nr.110 - Emil Cioran - 100

INCEPTION

107

Galați, cod- 800008, Str. Domnească Nr.61

Tel/Fax 00-40-236-418400/415590 E-mail: office@ccdj.ro - www.ccdj.ro